

“เทคโนโลยีสื่อในอนาคต กับความท้าทายการกำกับดูแล”

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

เนื่องในโอกาสครบรอบ
24 ปี สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

POWERING
THE FUTURE
EMPOWERING
THE PEOPLE

กัลฟ์ กลุ่มบริษัทพลังงานและโครงสร้างพื้นฐานระดับสากล

เรามุ่งมั่นสร้างรากฐานเพื่อรองรับการเติบโตของเศรษฐกิจและสังคม

เพราะพลังงานที่มีประสิทธิภาพ และความเป็นอยู่ที่ดีของคนในสังคม คือเป้าหมายที่ผลักดันเรา สู่อนาคตที่ยั่งยืน

Gulf Energy Development Public Company Limited
www.gulf.co.th

ทรงพระเจริญ

กลุ่มบริษัท ช.การช่าง

พนักทำสิ่ง สร้างสรรค์สังคม สำหรับวันพรุ่งนี้ที่ดีกว่า

เป็นเวลานานกว่า 4 ทศวรรษ ที่กลุ่มบริษัท ช. การช่าง เป็นแรงผลักดันในการพัฒนาการเติบโตของเศรษฐกิจและสังคมผ่านโครงการเมกะ-โปรเจกต์ที่วางรากฐานทางด้านสาธารณูปโภคที่สำคัญ เพื่อวันพรุ่งนี้ที่ดีกว่าของคนนับล้านชีวิต

เราสร้างถนน... เพื่อนำมาซึ่งความเจริญเติบโต เราสร้างทางด่วน... เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต เราสร้างระบบขนส่งมวลชน... เพื่อเชื่อมต่อความสุข เราสร้างระบบน้ำประปา... เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต เราสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำและแสงอาทิตย์... เพื่ออนาคตที่สว่างไสว

กลุ่มบริษัท ช.การช่าง

จะยังคงมุ่งมั่นและทุ่มเท เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า... ตลอดไป

www.ch-karnchang.co.th

ธนาคารเพื่อสังคม Social Bank

แก้ปัญหา | ลด
ความจน | ความเหลื่อมล้ำ

เสริมสร้างความสุขและความมั่นคงของประชาชน
#ธนาคารเพื่อสังคม

KASIKORNBANK

A Bank of

SUSTAINABILITY

ด้วยจิตวิญญานและ วัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง

ธนาคารกสิกรไทย...ก้าวสู่ปีที่ 5 กับการเป็น
ธนาคารแห่งความยั่งยืนของโลกอย่างเต็มภาคภูมิ

ดัชนีแห่งความยั่งยืน
Dow Jones Sustainability
Indices (DJSI)
ธนาคารแห่งแรกในประเทศไทย
และอาเซียนที่ได้รับคัดเลือก
เป็นสมาชิก 5 ปีติดต่อกัน
(2559 - 2563)

รางวัล Sustainability Award
ประเภท Silver Class
ในกลุ่มอุตสาหกรรมธนาคาร
(2564)

ดัชนี FTSE4Good
Emerging Index
ได้รับคัดเลือก
เป็นสมาชิก 5 ปีติดต่อกัน
(2559 - 2563)

MSCI ESG Ratings ที่ระดับ AA
ซึ่งถือว่าเป็นระดับผู้นำ
ในการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม
สังคม และธรรมาภิบาล
ในกลุ่มธนาคารของตลาดเกิดใหม่
(2563)

Bloomberg
Gender-Equality Index (GEI)
บริษัทไทยแห่งแรก
ที่ได้รับคัดเลือกเป็นสมาชิก
3 ปีติดต่อกัน
(2562 - 2564)

ดัชนีชี้วัดด้านความยั่งยืน
Carbon Disclosure Project
(CDP)
ธนาคารได้รับการประเมินผล
ในระดับ B (Management Level)
(2563)

การรับรองการปล่อย
ก๊าซเรือนกระจกเท่ากับศูนย์
ธนาคารพาณิชย์แห่งแรก
ในประเทศไทยที่ได้รับการรับรอง
3 ปีติดต่อกัน
(2561 - 2563)

ใบรับรอง 100 Certificate
ได้รับคัดเลือก
เป็นหนึ่งใน 100 บริษัท
ที่โดดเด่นด้านสิ่งแวดล้อม
สังคม และธรรมาภิบาล
5 ปีติดต่อกัน
(2559 - 2563)

รางวัลบริษัทจดทะเบียน
ด้านความยั่งยืนดีเด่น
2 ปีติดต่อกัน
(2561 - 2562)

หุ้นยั่งยืน
ได้รับเป็นปีที่ 5
(2558, 2560 - 2563)

เอสซีจี ขับเคลื่อนองค์กรเติบโต บนวิถีความยั่งยืน ก้าวสู่ต้นแบบธุรกิจตามแนวทาง ESG

ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการดูแลสังคม
อย่างมีธรรมาภิบาล

เครื่องพีระดมพลังร้อยเรียงความดี เคียงข้างคนไทยสู้โควิดระลอกใหม่

จากใจ ร่วมต้านภัยโควิด-19
 บมจ. ซีพี ออลล์ มอบครุภัณฑ์ทางการแพทย์ แก่โรงพยาบาลหลัก โรงพยาบาลสนาม และกลุ่มเปราะบาง ผ่านโครงการ **“คนไทยไม่ทิ้งกัน”** บมจ.ทูลุ คอร์ปอเรชั่น เคียงคู่โควิด เสริมศักยภาพสื่อสาร พร้อมส่งมอบความช่วยเหลือทีมแพทย์ โรงพยาบาลสนามทุกภูมิภาคทั่วประเทศ บมจ.สยามแม็คโคร มอบอุปกรณ์และสินค้าในการดูแลผู้ป่วยในโรงพยาบาลสนาม ผ่านโครงการ **“แม่ครัวร่วมใจสู้ภัยโควิด-19”** และบริษัท เอก-ชัย ดิสทริบิวชั่น ซิสเทม จำกัด หรือ โลตัส มอบอาหารและของใช้ที่จำเป็นให้กับโรงพยาบาลสนาม และเปิดรับกล่องและถังกระดาษนำไปรีไซเคิลเป็นเตียงสนามกระดาษเอสซีจีพี

บริษัท เครื่องเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด ผนึกกำลังบริษัทในเครือเดินทางสนับสนุนภารกิจโรงพยาบาลสนามรับมือการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ระลอกใหม่ ภายใต้โครงการ **“ซีพีร้อยเรียงใจ สู้ภัยโควิด-19”** ตามนโยบายของ **นายธนิต เจียรวนนท์** ประธานอาวุโส เครือซีพี ที่ประกาศสนับสนุนงบประมาณรวม 200 ล้านบาท ตั้งแต่วันที่ 22 เมษายน 2564 เป็นต้นมา เพื่อขับเคลื่อนภารกิจสนับสนุนอาหาร น้ำดื่ม และระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพให้แก่โรงพยาบาลสนามของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย โรงพยาบาลรามาริบัติ โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลตำรวจ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลในสังกัดกรมแพทย์ทหารบก โรงพยาบาลในสังกัดกรมแพทย์ทหารอากาศ โรงพยาบาลในสังกัดกรมแพทย์ทหารเรือ โดยคุณสุภกิต เจียรวนนท์ ประธานกรรมการเครือซีพี นายศุภชัย เจียรวนนท์ ประธานคณะผู้บริหารเครือและทุกกลุ่มธุรกิจเครือฯ รับนโยบายสนับสนุนภารกิจโรงพยาบาลสนาม ด้วยการเสริม

เสบียงอาหาร น้ำดื่ม พร้อมระบบสื่อสาร แก่ผู้ป่วย แพทย์ พยาบาล และบุคลากรทางการแพทย์ ในการนี้ กลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ในเครือได้ระดมพลังช่วยเหลือสังคม

นอกจากนี้ เครือฯ และบริษัทในเครือ โดยนายศุภชัย เจียรวนนท์ ประธานคณะผู้บริหารเครือฯ ได้ร่วมกับรัฐบาลและกรุงเทพมหานคร จัดให้โลตัสพระราม 4 เป็นสถานที่ฉีดวัคซีนป้องกันโควิดเป็นการเร่งด่วนแก่คลังศูชีพชุมชนคลองเตย เพื่อป้องกันการแพร่ระบาด พร้อมทั้งร่วมแถลงประกาศความร่วมมือสนับสนุน โรงพยาบาลศิริราช สำนักรออนามัย กรุงเทพมหานคร สภาหอการค้าไทย และภาคีเครือข่าย เปิดจุดฉีดวัคซีนป้องกันโควิดนอกโรงพยาบาลแก่ประชาชนในกรุงเทพฯ ที่ ทูลุ ดิจิทัล พาร์ค และ โลตัส สาขาเม็นบุรี และสาขาพระราม 4

ล่าสุด เครือซีพี ผนึกกำลัง **“ซีพี ออลล์ - ทูลุ”** ร่วมมือกับ กรุงเทพมหานคร และ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) จัดเปิดให้ประชาชนลงทะเบียนจองสิทธิฉีดวัคซีนผ่านเซเว่น อีเลฟเว่นทุกสาขาทั่ว กทม. ขณะที่ **“ทูลุ”** พร้อมสนับสนุนระบบ Call Center ช่วยให้คำแนะนำลูกค้าลงทะเบียน มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันหมู่มากที่สุดและเร็วที่สุด หยุดเชื้อ ฟันประเทศเร็ววัน

Krungthai

NEXT

เงินฝาก Krungthai NEXT Savings

รับดอกเบี้ยสูงสุด

1.50 % ต่อปี*

รับเพิ่ม! เครดิตเงินคืน **40** บาท**

ขอสงวนสิทธิ์เฉพาะลูกค้าที่มีบัตรเครดิต Krungthai NEXT ครั้งแรก และเปิดบัญชี Krungthai NEXT Savings ใหม่ ผ่านแอปฯ Krungthai NEXT ตั้งแต่วันที่ 12 เม.ย. 64 – 30 มิ.ย. 64 หรือจนกว่าจะครบตามจำนวนสิทธิ์ที่กำหนด

* สำหรับวงเงินฝากส่วนที่ไม่เกิน 1 ล้านบาท รับอัตราดอกเบี้ย 1.50% ต่อปี (บัญชีเปิดใหม่ ผ่านแอปฯ Krungthai NEXT)

** มูลค่ายอดเครดิตเงินคืนเทียบเท่ากับดอกเบี้ยเงินฝากที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.004 ต่อปี จำนวนจากมูลค่าของทำนัล 40 บาท สำหรับยอดเงินฝาก 1 ล้านบาท ตลอดระยะเวลา 1 ปี สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ Website ของธนาคาร (krungthai.com), ธนาคารกรุงไทยทุกสาขา หรือ โทร 02-111-1111

ส่อง “บุษราคัม” รพ.สนามดิจิทัลสู้โควิด-19 เพิ่มขีดความสามารถรักษาผู้ป่วยด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะ

ไม่ใช่แค่ รพ.สนามใหญ่ที่สุดในไทย ... แต่ยังสามารถเสร็จใน 7 วัน

สถานการณ์การติดเชื้อโควิด-19 ในประเทศไทยยังคงต้องจับตามอง โดยเฉพาะรายงานยอดผู้ติดเชื้อ 10 จังหวัดสูงสุด ซึ่งกรุงเทพมหานครยังเป็นอันดับ 1 ด้วยยอดผู้ติดเชื้อใหม่ 1,356 ราย ยอดสะสม 41,573 ราย (ที่มา : กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข วันที่ 31 พฤษภาคม 2564) ในขณะที่ภาครัฐกำลังเร่งฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 ให้กับประชาชน พร้อมกับให้ความสำคัญในการตรวจคัดกรอง สวมหน้ากาก รักษาระยะห่าง หมั่นล้างมือ

แน่นอนว่า เมื่อจำนวนผู้ป่วยติดเชื้อใหม่ยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่จำนวนเตียงที่รองรับผู้ป่วยในโรงพยาบาลพร้อมทั้งทีมแพทย์และพยาบาลมีจำนวนอยู่เท่าเดิม ภาครัฐโดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุขจึงต้องเร่งหาทางรับมือ รวมทั้งทุกฝ่ายจำเป็นต้องร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อผ่านพ้นวิกฤตโรคอุบัติใหม่ในครั้งนี้ไปด้วยกัน

พญ. ปฐมพรศิริประภาศิริ หรือ “คุณหมอเปเปอร์” ที่ปรึกษาระดับกระทรวง หรือโดยตำแหน่งคือนายแพทย์ทรงคุณวุฒิ ด้านเวชกรรม สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (สธ.)

เผยถึงที่มาของการวางแผนรับมือสถานการณ์ผู้ป่วยโดยการสร้างโรงพยาบาลบุษราคัมซึ่งเป็นโรงพยาบาลสนามขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ที่อาคารชาเลนเจอร์ อิมแพค เมืองทองธานี พื้นที่มากกว่า 100,000 ตารางเมตร รองรับผู้ป่วยจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

“แนวคิดคือเราต้องรักษาผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กลุ่มที่มีอาการปานกลางหรือกลุ่มสีเหลืองให้ได้ เพื่อทำการรักษาไม่ให้เปลี่ยนเป็นผู้ป่วยวิกฤตหรือกลุ่มสีแดง ซึ่งจำนวนโรงพยาบาลที่มีอยู่อาจจะไม่เพียงพอ ดังนั้นเราจึงต้องสร้างโรงพยาบาลสนามขึ้นมาเพื่อรองรับผู้ติดเชื้อใหม่ที่เพิ่มขึ้นและสู้ไปด้วยกัน”

โรงพยาบาลบุษราคัมได้ถูกสร้างขึ้นที่อาคารชาเลนเจอร์ฮอลล์ 3 ก่อนเป็นแห่งแรกด้วยจำนวน 1,083 เตียงในเวลาเพียง 7 วัน และ ฮอลล์ 1 ถูกสร้างถอดแบบ (mirror) ตามออกมาด้วยจำนวน 1,078 เตียงภายใน 5 วัน ซึ่งแบ่งเป็นหอผู้ป่วยหญิงและชายแยกกัน โดยทั้งสองแห่งมีห้องความดันลบ (Negative pressure room) และออกซิเจนเพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยที่ผ่านการวางระบบใหม่ทั้งหมด ด้วยการต่อท่อออกซิเจนเข้ามาจากด้านหลังฮอลล์มาถึงเตียงผู้ป่วย โดยในฮอลล์แบ่งเป็น 4 โซน และ 1 ใน 4 มีออกซิเจนให้ทุกเตียงพร้อม

ที่สำคัญทุกรายละเอียดไม่ได้ถูกมองข้าม แม้แต่ห้องอาบน้ำยังถูกสร้างขึ้นใหม่ด้านหลังฮอลล์จำนวน 100 ห้อง แบ่งชายหญิง พร้อมวางระบบกำจัดน้ำเสียตามมาตรฐานซึ่งน้ำที่

ใช้แล้วจากโรงพยาบาลบุษราคัมจะไหลไปจุดศูนย์กลางพร้อมทั้งผ่านระบบบำบัด ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทางด้วยบ่อบำบัดขนาดใหญ่ พร้อมทั้งระบบกำจัดขยะ

ทั้งหมดนี้คือการบูรณาการจากทีมงานกระทรวงสาธารณสุข กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กรมอนามัย และหน่วยงานเอกชนที่พร้อมใจกันเป็นหนึ่งเดียว

● ก้าวแรกสู่ดิจิทัลวางระบบโรงพยาบาลสนาม รับมือโรคอุบัติใหม่

เมื่อระบบสาธารณสุขปกติพื้นฐานของโรงพยาบาลพร้อมปัจจัยสำคัญต่อไปคือการวางระบบให้เป็นโรงพยาบาลสนามด้วยแนวคิดโรงพยาบาลดิจิทัล (Digital hospital) เพราะ

โควิด-19 เป็นโรคติดต่อที่ระบาดได้ในระบบทางเดินหายใจ ทำให้เป็นอุปสรรคในการที่แพทย์จะเข้าไปพบผู้ป่วยอย่างใกล้ชิด

การนำเทคโนโลยีดิจิทัลและระบบการจัดการคอมพิวเตอร์จึงถูกนำมาใช้ในโรงพยาบาลสนามแห่งนี้ แพทย์ และพยาบาลต้องสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้ป่วยและเข้าถึงข้อมูลทางการแพทย์พื้นฐานได้ตลอดเวลา เช่น ข้อมูลผู้ป่วย ประวัติทางการแพทย์ และอาการต่อเนื่องจากการรักษา ทั้งหมดนี้จะเป็นระบบดิจิทัลผ่านคอมพิวเตอร์แทนการใช้กระดาษ รวมถึงการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลตรวจติดตามผู้ป่วย การวัดสัญญาณชีพ (vital sign) แบบอัตโนมัติที่ตัวคนไข้ แล้วรายงานผ่านจอได้เรียลไทม์ การวัดความดันโลหิต อุณหภูมิ และอัตราการเต้นของหัวใจ โดยอัตโนมัติ และเวชระเบียนการจ่ายยาแบบอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการนำหุ่นยนต์มาใช้งานเพื่อส่งยาให้ผู้ป่วย

คุณหมอเปเปอร์เล่าให้ฟังต่อไปว่า “เมื่อตรวจพบผู้ป่วยติดเชื้อจากการสวบ (swab) ตามมาตรฐานจากโรงพยาบาลต่างๆ ทีมเจ้าหน้าที่สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมืองจะดึงข้อมูลผู้ป่วยที่มีผลโพสิทีฟ (positive) เข้ามาในระบบอิเล็กทรอนิกส์ จากนั้นจะมีหน่วยที่จัดหาเตียงให้กับคนไข้ จะจัดส่งข้อมูลมาให้โรงพยาบาลบุษราคัม ด้วยระบบ Co-Link ซึ่งเป็นระบบข้อมูลค้นหาเตียง และระบบ Co-bed ซึ่งเป็นระบบบริหารเตียงผู้ป่วยจำนวนมากทางเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลบุษราคัมจะตรวจสอบความพร้อมผู้ป่วยและประสานไปที่หน่วยรถรับส่งจากสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ (สพฉ.) และจะเข้าสู่กระบวนการนำคนไข้เข้าสู่โรงพยาบาลบุษราคัมซึ่งจะรองรับผู้ป่วยกลุ่มเตียงสีเขียวเป็นหลักกล่าวคือผู้ป่วยที่มีอาการเล็กน้อย-

ปานกลางที่ยังช่วยตัวเองได้”

ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ระบบการจัดการและระบบสื่อสารดิจิทัลมาใช้ในโรงพยาบาลสนามเป็นผลสำเร็จ รวมทั้งการเชื่อมทุกสิ่งสำคัญในทุกเวลาคือ “อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง” พร้อมทั้งอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และสมาร์ทโฟน

● สัญญาณอินเทอร์เน็ตเชื่อมต่อชีวิต พิชิตโควิด-19

นายประเทศ ตันกรานันท์ รองประธานเจ้าหน้าที่บริหารกลุ่มเทคโนโลยีบริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) หรือ ดีแทค กล่าวว่า “ดีแทคได้ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข และ กสทช. โดยดีแทคมุ่งมั่นต่อภารกิจสำคัญยิ่งในโรงพยาบาลบุษราคัม ด้วยการนำดิจิทัลและการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้กับ แพทย์ พยาบาล รวมทั้งเพื่อผู้ป่วยในโรงพยาบาลสนามแห่งนี้ ดีแทคได้ร่วมผลักดันอย่างเต็มที่เพื่อที่จะก้าวข้ามวิกฤตโควิด-19 ได้ด้วยกันด้วยการบูรณาการทั้งภาครัฐและหน่วยงานเอกชนต่างๆ เพื่อทุกคน”

นอกจากดีแทคได้วางระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง การใช้งานดีแทค Wi-Fi ทุกจุดผ่าน Access point แล้ว ดีแทคยังได้นำโน้ตบุ๊กคอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน กล้อง CCTV และ dtac@Home หรือ Fixed Wireless Broadband ซึ่งเป็นอุปกรณ์ติดตั้งง่ายทุกที่ไม่ต้องเดินสาย สำหรับนำไปใช้งานที่โรงพยาบาลบุษราคัม และหอพยาบาลสนับสนุนการทำงานของบุคลากรทางการแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ทีมแพทย์จะใช้โน้ตบุ๊กคอมพิวเตอร์ทำการรักษาผ่านระบบแพทย์ทางไกล (tele-medicine) มีการริเริ่มเข้ามารักษา หรือการ

ให้ข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน LINE พร้อมทั้งมีการจัดพยาบาลที่เข้าไปติดตามดูแลผู้ป่วย

● เทคโนโลยีดิจิทัลสู่การนำผู้ป่วยกลับบ้านได้เร็วขึ้น

คุณหมอเปเปอร์ เล่าส่งท้ายถึงภาพรวมผู้ป่วยว่า “การเข้ามารักษาตัวที่นี่คือจากวันที่พบเชื้อ 14 วัน แต่ยกเว้นบางคนที่โอนย้ายมาจากที่โรงพยาบาลอื่นจากกลุ่มเตียงสีแดง เมื่ออาการดีขึ้นจะย้ายมาที่นี่เพื่อให้ผู้ป่วยที่อยู่ในกลุ่มสีแดงท่านอื่นที่ต้องการรักษาได้มีเตียงพอเพียง ซึ่งผู้ป่วยที่โอนย้ายมาจากที่อื่น อาจจะมาอยู่ต่อที่รพ.บุษราคัมอีก 3-5 วันแล้วกลับบ้าน เทคโนโลยีดิจิทัลจะช่วยให้ผู้ป่วยกลับบ้านได้เร็วขึ้น และช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการรักษาของโรงพยาบาลบุษราคัม”

การแพร่ระบาดของโควิด-19 อาจสิ้นสุดในวันใดวันหนึ่งข้างหน้า แต่ยังไม่มีความแน่นอน แต่ความร่วมมือกันของทุกภาคส่วนและปรับตัวในการตอบสนองความท้าทายและผลกระทบต่างๆ จากโควิด-19 อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพจะทำให้ผ่านข้ามวิกฤตไปด้วยกัน

สร้างเสริมสมดุล..ส่งต่อทุกคุณค่า สู่ครัวของโลกที่ยั่งยืน

“อาหารมั่นคง สังคมพึ่งตน และดินน้ำป่าคงอยู่” 3 เสาหลักแห่งความยั่งยืนของซีพีเอฟ ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนผ่านสู่การบริหารความสัมพันธ์และความเชื่อมโยง ครอบคลุมในทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ซีพีเอฟมุ่งมั่นนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยใช้ศักยภาพสนับสนุนและผลักดันการเปลี่ยนแปลงที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานของการกำกับดูแลกิจการที่ดี และการดูแลพัฒนาบุคลากร

ก้าวต่อไปบนเส้นทางความยั่งยืน ด้วยวิสัยทัศน์ “ครัวของโลก” ซีพีเอฟยังคงมุ่งมั่นสานต่อภารกิจ สร้างเสริมสมดุลส่งต่อทุกคุณค่า เพื่อให้ทุกคำมีความหมาย เพื่อทุกชีวิตที่ยั่งยืน

LET'S
EAT

LET'S
SHOP

LET'S
PLAY

บัตรรอดมิต LET'S SCB

เลือกช้อยส์ที่ใช้ไว้ใช้ชีวิต

ให้คุณเอ็นจอยสิทธิพิเศษได้ทุกเดือน รวมมูลค่าสูงที่สุดกว่า 10,000 บาท/ปี*

พากิน...สุดฟิน
กับหลายร้านดังสุดอร่อย

พาช้อป...สุดคุ้ม
กับหลายแบรนด์ดังสุดฮิต

พาเพลย์...สุดเพลิน
ทั้งไปเที่ยว เล่นเกม และดูหนัง

สมัครบัตรง่ายๆ ผ่านแอป SCB EASY
หรือธนาคารไทยพาณิชย์ทุกสาขา

1 เม.ย. 64 - 31 มี.ค. 65

*รายละเอียดเงื่อนไขเป็นไปตามที่ธนาคารกำหนด

4 สถาบันการันตี “ซีพี ออลล์”

องค์กรแห่งความยั่งยืนปี 2020

“ร่วมสร้างสรรค์ และแบ่งปันโอกาสให้ทุกคน”

Member of
**Dow Jones
Sustainability Indices**
Powered by the S&P Global CSA

ได้รับการคัดเลือกให้เป็นสมาชิกดัชนีความยั่งยืนดาวโจนส์
(Dow Jones Sustainability Indices : DJSI)
โดย S&P Global
ในกลุ่มอุตสาหกรรมค้าปลีก อาหาร และอุปโภค บริโภค
ต่อเนื่องเป็นปีที่ 4 (2560-2563)

THSI
THAILAND
SUSTAINABILITY
INVESTMENT 2020

ได้รับคัดเลือกให้อยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืน
(Thailand Sustainability Investment : THSI)
ต่อเนื่องเป็นปีที่ 3 (2561-2563)
โดย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ESG100
2020
Environmental • Social • Governance

ได้รับการจัดอันดับอยู่ใน 100 บริษัทจดทะเบียน
ที่มีการดำเนินงานโดดเด่นด้านความยั่งยืน EGS100
(Environmental, Social and Governance)
ต่อเนื่องเป็นปีที่ 3 (2561-2563)

FTSE4Good

ได้รับการคัดเลือกให้เป็นสมาชิก
ดัชนี FTSE4Good Index
ในกลุ่ม Food & Drug Retailers
ต่อเนื่องเป็นปีที่ 3 (2561-2563)

สารบัญ

- 003 บทนำ
 รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา บุรณเดชาชัย
- 004 สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติกับการกำกับดูแลสื่อยุคหลอมรวม
 ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี
- 006 แนวคิดเกี่ยวกับ Disinformation และ Infodemic
 ในภาวะการระบาดของ Covid-19
 ศาสตราจารย์ ดร. พิรงรอง รามสูต
- 016 เมื่อสังคมไม่มองสื่อเป็น...สุนัขเฝ้าบ้าน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลวรรณ จงวิไลเกษม
- 019 วารสารศาสตร์แห่งความจริงยิ่งสำคัญในยุคโรคระบาดข้อมูลข่าวสาร
 สุกัญญา กลางณรงค์
- 021 สื่อมวลชนและการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน: มิติทางวิชาการและก้าวต่อไป
 ของสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
 ดร.กั้ววาท ฟองแก้ว
- 024 THE CRITICAL ROLE OF PRESS AND MEDIA COUNCILS
 IN TIME OF COVID-19
 บทบาทสำคัญของสภาสื่อมวลชนในช่วงโควิด-19
 แปลโดย บุญรัตน์ อภิชาติไตรสรณ์
- 032 “การปรับตัวของสื่อภูมิภาค ความท้าทายการกำกับดูแล”
 จักรกฤษณ์ แวคคล้ายหงษ์
- 037 การปรับตัวอย่างท้าทายของสื่อในมุมมองที่ปรึกษา
 “คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนากิจการสื่อ”
- 042 กำเนิดสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สู่สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
- 048 บันทึกเจตนารมณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์
 เรื่อง การจัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

- 052 ธรรมนูญสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. 2564
- 060 ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน
 สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. 2564
- 063 แนวปฏิบัติสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
- 064 สรุปเรื่องร้องเรียน ปี 2563
- 067 รายงานคณะกรรมการสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ สมัยที่ 1
- 069 รายงานคณะกรรมการมูลนิธิสภาการหนังสือพิมพ์ ชุดที่ 2
- 070 องค์กรสมาชิก หนังสือพิมพ์ส่วนกลาง
- 074 องค์กรสมาชิก หนังสือพิมพ์จีน
- 075 องค์กรสมาชิก หนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาค
- 080 กองบรรณาธิการ
- 081 กิจกรรมในรอบปี สมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
- 086 แสดงความยินดี ครบรอบวันก่อตั้ง องค์กรสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

บทนำ

โดย รองศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา บุรณเดชาชัย

สังคมไทยปัจจุบันอยู่ในท่ามกลางของความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องของเทคโนโลยีการสื่อสารในยุคสังคมดิจิทัล ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงทางสังคม ในส่วนของกิจการข้อมูลข่าวสารนั้น เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระจายข้อมูลข่าวสารที่เถาเถาอย่างนัก จนหลายกรณีข้อมูลที่น่าเสนออย่างรวดเร็วในโลกดิจิทัล โดยไม่ตระหนักในการตรวจสอบข้อเท็จจริง อาจกลายเป็นข่าวลวง ข่าวปลอม (Fake News) ที่แพร่กระจายผ่านสื่อดิจิทัลสมัยใหม่อย่างรวดเร็ว ย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไม่อาจปฏิเสธ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลานี้ที่การเปลี่ยนแปลงของนิเวศสื่อ (Media Ecology) หรือภาวะ “Disruptive Technology” ที่ส่งผลกระทบต่อกิจการสื่อสารมวลชนสูงมาก

ปรากฏการณ์การหลอมรวมเทคโนโลยีเปลี่ยนภูมิทัศน์สื่อ ทำให้อุตสาหกรรมสื่อในปัจจุบันมีภูมิทัศน์สื่อ (Media Landscape) ที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในแง่เทคโนโลยีและข่าวเป็นสินค้าในสังคม ที่มีบทบาทในฐานะหน้าที่สร้างกระบวนการคิดวิเคราะห์ให้กับสังคม หรือสร้างการมีส่วนร่วมของผู้รับสารในสังคมเท่านั้น แต่กลายเป็นข่าวที่มีมูลค่าในเชิงแลกเปลี่ยน ที่สำคัญเกิดขึ้นหลากหลายแหล่ง การตรวจสอบข้อเท็จจริง (Fact Check) ทั้งในส่วนของสื่อมวลชน และผู้รับข่าวสารในสังคมจึงมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นสังคมปัจจุบัน

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติมีบทบาทโดยตรงในการกำกับดูแลสื่อและการควบคุมตนเองของสื่อมวลชนมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับจรรยาบรรณและความรับผิดชอบสื่อ การให้และการใช้เสรีภาพสื่ออันเกี่ยวเนื่องกับเสรีภาพของประชาชนนั้นจะต้องมีขอบเขตการใช้เสรีภาพที่เหมาะสม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งจริยธรรมและจรรยาบรรณเป็นสิ่งกำกับการประพฤติปฏิบัติของนักสื่อสารมวลชน โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วนในสังคมมาร่วมกันกำกับดูแล ทั้งผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน รัฐบาล และประชาชน เพื่อสร้างความสมดุลและความเป็นธรรมในสังคม การควบคุมตนเองของสื่อมวลชน และการส่งเสริมภาคประชาสังคมให้มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและตรวจสอบสื่อ นับเป็นกลไกที่สำคัญ การมีภูมิคุ้มกันเพื่อดำรงชีวิตอย่างรู้เท่าทัน สามารถปรับตัวก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และการสื่อสาร และได้รับประโยชน์จากการอยู่ในสังคมประชาคมโลกในศตวรรษที่ 21

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ กับการกำกับดูแลสื่อยุคหลอมรวม

หลังจากที่เมื่อ 24 ปีก่อน สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยซึ่งเป็นองค์กรรวมของสมาคมวิชาชีพสื่อมวลชนในขณะนั้น ได้ร่วมกันผลักดันให้เกิด “สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ” ขึ้นเป็นองค์กรอิสระเพื่อกำกับดูแลกันเองทางด้านจริยธรรมของสื่อมวลชนด้านหนังสือพิมพ์เป็นองค์กรแรกในประวัติศาสตร์วงการสื่อมวลชนไทยเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2540

แต่เมื่อเวลาผ่านมาเกือบ 2 ทศวรรษครึ่ง ภูมิทัศน์สื่อมวลชนไทยและทั่วโลกได้เปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิงสื่อหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นสื่อมวลชนที่เก่าแก่ที่สุด กลายเป็นสื่อมวลชนที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจากการปรับเปลี่ยนของเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงให้กับสื่อมวลชนทุกแขนงที่ต่างต้องมุ่งหน้าไปสู่ความเป็นสื่อดิจิทัลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ซึ่งได้ทำหน้าที่องค์กรกำกับดูแลกันเองทางจริยธรรมสำหรับสื่อหนังสือพิมพ์ มาเป็นเวลานานถึง 23 ปี จึงได้ยกระดับขึ้นมาเป็น “สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ” โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน 2563 เป็นต้นมา และได้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติสมัยที่ 1 ตามธรรมนูญสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. 2563 เสร็จสิ้นและประชุมนัดแรกเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2564 นับเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนในยุคใหม่ที่สื่อต่าง ๆ มีการหลวมรวมกันมาบรรจบเป็นสื่อออนไลน์เกือบทั้งหมด

ภารกิจแรกที่สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้วคือ การยกร่างข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน เพื่อให้สามารถครอบคลุมบังคับใช้ได้กับสื่อมวลชนทุกประเภทหรือทุก Platforms ภารกิจต่อไปคือ การทบทวนแก้ไขข้อบังคับอื่น ๆ ของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ อาทิ ข้อบังคับว่าด้วยการพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่ต้องปรับให้มีความทันสมัยและสามารถตอบสนองผู้บริโภคสื่อในยุคดิจิทัลได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

การกำกับดูแลกันเองในด้านจริยธรรมของสมาชิกรุ่นนั้น ถือเป็นภารกิจหลักของสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ โดยงานในส่วนนี้ ประกอบด้วยการกำกับดูแลจริยธรรมในเชิงรุก กล่าวคือ การมีกลไกในการสอดส่องและรับฟังข้อคิดเห็นจากสาธารณชนที่มีต่อการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิกว่า มีการละเมิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชนในเรื่องใดหรือไม่ อย่างไร ก่อนจะนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาเรื่องร้องเรียน และการกำกับดูแลในเชิงรับ หรือการรับเรื่องร้องเรียนจากผู้เสียหายหรือผู้เห็นว่าสื่อมวลชนหรือผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนกระทำการละเมิดจริยธรรมเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

สำหรับกลไกการพิจารณาเรื่องร้องเรียน ทั้งในส่วนที่มาจากการทำงานเชิงรุกหรือการรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนนั้น สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติต้องการที่จะสานต่อกลไกเดิมที่สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติได้วางรากฐานไว้คือ กลไกการพิจารณาเรื่องร้องเรียนภายในขององค์กรสมาชิก หรือ Ombudsman ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องทบทวนและปรับปรุงกลไกในส่วนนี้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

และเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติกำลังดำเนินการวางระบบการติดตามเรื่องร้องเรียนที่เข้าสู่กระบวนการร้องเรียน (Tracking) เพื่อให้ผู้ร้องเรียนและผู้สนใจสามารถติดตามความคืบหน้าของการพิจารณาเรื่องร้องเรียนนั้น ๆ ได้

ตามกรอบเวลาที่ธรรมนูญของสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ กำหนดไว้

นอกจากนี้ เพื่อให้การกำกับดูแลจริยธรรมขององค์กรสมาชิกที่มาจากสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุโทรทัศน์ และสื่อออนไลน์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติจึงสานต่องานวิจัยเรื่อง “การปรับตัวขององค์กรข่าวเพื่อความอยู่รอดทางธุรกิจและบทบาทหน้าที่ต่อสังคม” โดยทีมนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนที่ร่วมงานกับสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติมายาวนาน ซึ่งโครงการนี้ ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

สื่อมวลชนเมียนมา และสภาการสื่อมวลชนติมอร์เลสเต พร้อมทั้งเตรียมการขยายความร่วมมือไปยังสภาการสื่อมวลชนในประเทศอื่น ๆ อีก

จากการที่สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติได้ทำหน้าที่กำกับดูแลกันเองด้านจริยธรรมของสื่อมวลชนรวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนเสรีภาพของสื่อมวลชนในประเทศไทย ภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติมาอย่างยาวนานกว่า 23 ปี ทำให้สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติได้รับการยอมรับว่าเป็นหนึ่งในองค์กรวิชาชีพหลักที่ทำหน้าที่ส่งเสริมเสรีภาพของสื่อมวลชนให้ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมภายใต้หลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน

ส่วนงานด้านสมานึกนั้น สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติยังคงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้สมาชิกทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคสามารถปรับตัวทั้งทางธุรกิจและเนื้อหาให้สามารถดำรงอยู่ได้ภายใต้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน ผ่านกระบวนการปรึกษาหารือและการฝึกอบรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่องค์กรสมาชิก

ในด้านต่างประเทศ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติยังทำหน้าที่สานต่อในการเป็นภาคีสมาชิกของเครือข่ายสภาสื่อมวลชนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ SEAPC-Net ต่อไป โดยร่วมมือกับสภาสื่อมวลชนในภูมิภาคได้แก่ สภาการสื่อมวลชนอินโดนีเซีย สภาการ

ตั้งนั้น ไม่ว่าจะภูมิทัศน์สื่อจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติในวันที่ทำหน้าที่มาครบ 24 ปี ก็ยังคงเดินหน้าทำหน้าที่จรรโลงไว้ซึ่งการส่งเสริมและสนับสนุนให้สื่อมวลชนวิชาชีพในประเทศไทยสามารถปฏิบัติหน้าที่ภายใต้หลักเสรีภาพและความรับผิดชอบต่อสังคมต่อไป...

ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี

ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

4 กรกฎาคม 2564

แนวคิดเกี่ยวกับ Disinformation และ Infodemic ในภาวะการระบาดของ Covid-19

ศาสตราจารย์ ดร. พิงรอร งามสุต

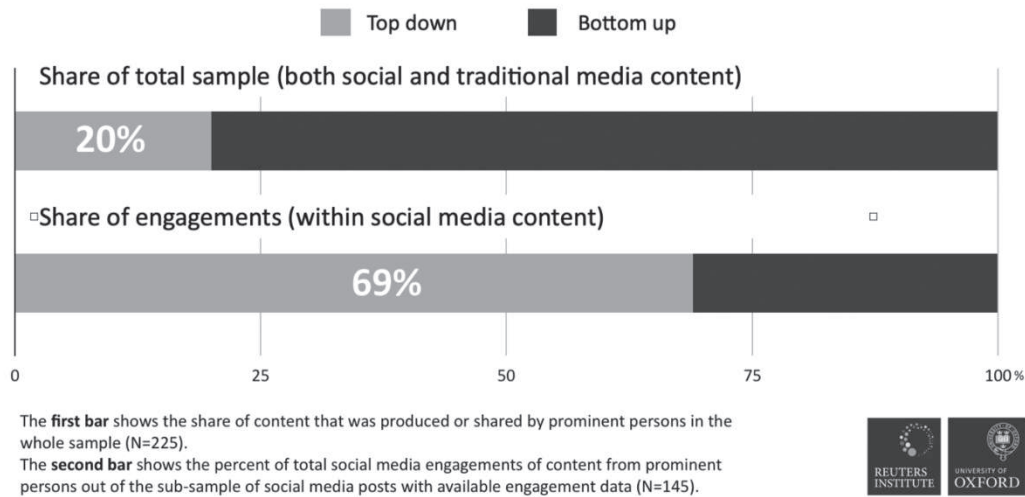
Abstract

บทความนี้เป็นการทบทวนและประมวลแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะการอันเป็นปัญหาด้านข้อมูลและการสื่อสารโดยเฉพาะในบริบทการแพร่ระบาดของ Covid-19 มีเนื้อหาครอบคลุมแนวคิดสภาวะไร้ระเบียบทางข้อมูล (Information disorder) หรือสภาวะการแพร่กระจายของมลภาวะทางข้อมูล (Information pollution) วงจรชีวิตและกลไกการทำงานของ Disinformation ปัจจัยที่เอื้อต่อการตอบสนองต่อ Disinformation ความเชื่อมโยงระหว่างภาวะข้อมูลท่วมท้น ห้องแห่งเสียงสะท้อน และ Infodemic ไปจนถึงแนวทางการตอบสนองและรับมือกับ Disinformation ในระดับสากล

ภาวะการระบาดในระดับโลก (Global pandemic) ของ Covid-19 ที่อุบัติขึ้นในช่วงปลาย ค.ศ. 2019 แพร่กระจายใน ค.ศ. 2020 และต่อเนื่องมาจนถึง ค.ศ. 2021 ได้นำไปสู่การแพร่ระบาดของข้อมูลที่ผิดเป็นเท็จหรือบิดเบือน ที่เรียกกันว่า Disinformation ปรากฏการณ์ดังกล่าวได้นำไปสู่ความสับสนและตื่นตระหนกในการรับรู้ของผู้คนในด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุขอันเกี่ยวข้องกับโรค การแพร่ระบาดของโรค ตลอดจนมาตรการในการป้องกันรักษาและแก้ไข ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของทุกคนและทุกสังคมบนโลก ทาง UNESCO จึงได้มีการว่าจ้างให้ทำการศึกษาวิจัยในประเด็นดังกล่าวและนำเสนอออกมาเป็นข้อสรุปทางนโยบายหรือ Policy briefs ซึ่งขนานนามปรากฏการณ์ดังกล่าวว่า “Disinfodemic” โดยเป็นการผนวกคำสองคำคือ Disinformation และ Epidemic เข้าด้วยกัน (Posetti & Bontcheva, 2020a; 2020b)

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องต่างระบุตรงกันว่าสื่อสังคมออนไลน์เป็นแหล่งบ่มเพาะและแพร่กระจายหลักของ Disinformation เช่น รายงานสรุปผลการศึกษเกี่ยวกับข้อมูลเท็จเกี่ยวกับ Covid-19 จัดทำโดย Reuters Institute, University of Oxford ที่ระบุว่าจากชุดข้อมูลตัวอย่าง (Corpus) ภาษาอังกฤษที่ทำการศึกษาในช่วงตั้งแต่เดือนมกราคมถึงมีนาคม ปี พ.ศ. 2563 พบว่าร้อยละ 88 ของข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับการยืนยันว่าเป็นข้อมูลเท็จ/หรือที่สร้างความเข้าใจผิด (N = 225) มาจากแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์¹ โดยข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ การวิเคราะห์แหล่งที่มา (Source) ของข้อมูลเท็จเหล่านี้ที่พบว่าจำนวนร้อยละ 20 ถูกสร้างและเผยแพร่ โดยบุคคลสำคัญในสังคม เช่น นักการเมืองระดับสูง คนดัง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลสาธารณะที่มีชื่อเสียง อาทิ อดีตประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา โดนัลด์ ทรัมป์ที่ทั้งทวีตข้อมูลเท็จด้วยตนเองผ่านทวีตเตอร์และให้ข้อมูลเท็จต่อสาธารณะแล้วมีการนำไปรายงานเป็นข่าวผ่านสื่อต่าง ๆ ซึ่งถึงแม้ว่าร้อยละ 20 จะเป็นตัวเลขที่น้อยแต่กลับมีระดับการปฏิสัมพันธ์กับข้อมูล (Social Media Engagement) สูงถึงร้อยละ 69 และในจำนวนนี้ร้อยละ 36 เป็นข้อมูลที่นักการเมืองหรือผู้มีชื่อเสียงและอิทธิพลทางความคิดในสังคมพูดออกสื่อหรือให้ข้อมูลในระดับสาธารณะ และสื่อที่อยู่ในกลุ่มที่ช่วยแพร่กระจายข้อมูลเท็จหรือบิดเบือนก็เป็นสื่อกระแสหลักที่มีชื่อเสียงอย่าง หนังสือพิมพ์นิวยอร์กไทมส์ หรือสถานีโทรทัศน์ Fox เป็นต้น (Brennen, Simon, Howard, & Nielsen, 2020) ดูภาพที่ 1 ประกอบ

¹ นอกจากนี้ พบในสื่ออื่น ๆ ได้แก่ โทรทัศน์จำนวนร้อยละ 9 สื่อข่าวจำนวนร้อยละ 8 หรือเว็บไซต์ต่าง ๆ ร้อยละ 7 (Brennen et al., 2020)

ภาพที่ 1. แหล่งที่มาของข้อมูลเท็จและระดับปฏิสัมพันธ์กับข้อมูลในภาวะการระบาดของ Covid-19

ที่มา: Types, sources, and claims of COVID-19 misinformation, โดย J. S. Brennen, F. Simon, P. N. Howard, and R. K. Nielsen, 2020

ในภาพรวมจะเห็นได้ว่า Disinfodemic มีความเชื่อมโยงโดยพื้นฐานกับแนวคิดสภาวะไร้ระเบียบทางข้อมูล (Information disorder) หรือสภาวะการแพร่กระจายของมลภาวะทางข้อมูล (Information Pollution) ซึ่งถูกนำเสนอไว้ครั้งแรกในรายงานที่จัดทำต่อสภาแห่งยุโรป (Council of Europe) เรื่อง Information Disorder: Towards an Interdisciplinary Framework for Research and Policy Making เมื่อปี ค.ศ. 2017 (Wardle & Derakhshan, 2017) และมีการแก้ไขปรับปรุงและตีพิมพ์ใหม่ใน ค.ศ. 2018 (Wardle & Derakhshan, 2018) ซึ่งได้ระบุถึงข้อมูล 3 ชนิดหลักที่ก่อให้เกิดปัญหาในระบบนิเวศดิจิทัล (ภาพที่ 2) ได้แก่

1. “ข้อมูลที่ผิดพลาด” (Misinformation) ที่หมายถึงการเผยแพร่ข้อมูลเท็จที่เกิดจากความผิดพลาดโดยไม่มีเจตนาร้าย ในที่นี้รวมถึงสร้างข้อมูลที่คลาดเคลื่อนไปจากความจริงเนื่องจากการเข้าใจผิดแต่ไม่มีเจตนาร้าย และการแชร์หรือส่งต่อข้อมูลเหล่านี้ที่ไม่ได้อยู่บนความตั้งใจจะมุ่งร้ายแต่อาจทำไปเพราะขาดการตรวจสอบความจริงก่อน เช่น ลง Caption ชื่อคนไม่ตรงกับภาพ แปลความหมายจากภาษาอื่นผิด เป็นต้น

2. “ข้อมูลเท็จ/บิดเบือน” (Disinformation) ที่หมายถึงการเผยแพร่ข้อมูลเท็จหรือข้อมูลที่บิดเบือนโดยผ่านการไตร่ตรองเพื่อให้เกิดความเสียหายต่อปัจเจก กลุ่มทางสังคม องค์กร หรือประเทศชาติ ซึ่งเกณฑ์หลักที่ใช้บอกลักษณะเฉพาะของข้อมูลประเภทนี้ ได้แก่ ความถูกต้องของเนื้อหา (Factual Accuracy) เจตนาของผู้กระทำการ (Intent) และความเสียหายที่เกิดขึ้น (Harm) โดยอาจมีการดำเนินการเป็นโครงการ ขบวนการ หรือมีการสร้างโครงการรณรงค์ด้วยข้อมูลเท็จ/ข้อมูลที่บิดเบือนอย่างเป็นระบบ (Disinformation Campaign) หรือเป็นเครือข่าย (Networked Lie) เช่น มีการจัดการเนื้อหาทั้งทางอักษร เสียง ภาพ อาจมีการสร้างทฤษฎีสมคบคิด หรือสร้างข่าวลือเพื่อส่งผลต่อมติมหาชน (Public Opinion) ข้อมูลข่าวสารแบบ Disinformation อยู่ในเจตนาในระดับกลาง ไม่ได้ไร้เจตนาเหมือนความผิดพลาดของข้อมูล แต่ก็ไม่รุนแรงถึงขั้นจงใจทำร้าย

3. “ข้อมูลที่แฝงเจตนาร้าย” (Malinformation) ที่หมายถึงการเผยแพร่ข้อมูลจริงโดยมีเจตนาร้าย/ สร้างความเสียหาย/ บ่อนทำลาย ดังนั้น “ข้อมูลรั่ว” หรือ “ข่าวปล່อย” (Leak) “การคุกคาม” (Harassment) และ “ประทุษวาจา” หรือ “วาจาที่สร้างความเกลียดชัง” (Hate Speech) จึงนับรวมอยู่ภายใต้ร่มของแนวคิดนี้ด้วย

ภาพที่ 2. ประเภทของสภาวะไร้ระเบียบทางข้อมูลข่าวสาร

ที่มา: Information Disorder: Towards an Interdisciplinary Framework for Research and Policy Making โดย C. Wardle and H. Derakhshan, (2018)

อย่างไรก็ดี งานวิจัยที่พัฒนาขึ้นมาภายหลังได้ตั้งข้อสังเกตว่าอาจจะเป็นเรื่องยากที่จะคาดเดาเจตนาของผู้ส่งต่อข้อมูลชนิดใดก็ตามที่ก่อให้เกิดปัญหาในระบบนิเวศดิจิทัล หรือความตระหนักถึงความไม่จริง (Falsity) ของข้อมูล ตลอดจนผลเชิงพฤติกรรมที่ข้อมูลอันเป็นปัญหาหนึ่ง ๆ อาจจะไปสู่งานในกลุ่มหลังนี้จึงมีแนวโน้มจะใช้คำว่า Disinformation เพื่อเป็นชื่อเรียกกลาง ๆ (Generic Name) สำหรับข้อมูลข่าวสารที่ผิดเป็นเท็จและบิดเบือน ซึ่งสามารถจะนำไปสู่ผลกระทบในทางลบในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็น ผลเสียต่อการพัฒนาประชาธิปไตย สุขภาวะของคนในสังคมชุมชนของชนกลุ่มน้อยและผู้ด้อยโอกาส หรือ ต่อเสรีภาพในการแสดงออก เป็นต้น สรุปว่า นิยามของ Disinformation ในแนวทางนี้จะสนใจเฉพาะเรื่องความผิดหรือความเท็จของข้อมูลและผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายของเนื้อหาเป็นหลัก โดยไม่ใส่ใจเจตนาของผู้ก่อการหรือผู้ส่งต่อ

โดยทั่วไป Disinformation จะมีการวางแผนและจัดการอย่างเป็นระบบโดยผู้ปฏิบัติการทั้งในภาครัฐและไม่ใช่ ทั้งโดยปัจเจกบุคคลและกลุ่มบุคคล การแพร่กระจายอาจกระทำผ่านคนที่เชื่อในข้อมูลดังกล่าวอย่างสนิทใจ และจงใจส่งต่อเพื่อผลประโยชน์บางอย่าง ผู้ที่ถูกว่าจ้างให้กระทำการ ไปจนถึงคนที่ไม่ได้มีเจตนาแต่ถูกลวงด้วยข้อมูล และในหลาย ๆ กรณีก็จะเป็นการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีอย่างบอท (Bots) และอัลกอริทึมที่แนะนำหรือพีดข้อมูลให้เพื่อใช้ประโยชน์จากอคติทางการรับรู้ของผู้คน และเทคนิคแบบ “Astroturfing” (ซึ่งหมายถึง แนวทางการลวงให้เชื่อถึงแนวโน้มความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องราวหรือประเด็นอย่างใดอย่างหนึ่งโดยผ่านการการตลาดหรือการประชาสัมพันธ์แบบจัดตั้งที่ทำผ่านคอมเมนต์ของผู้ใช้ในระดับสาธารณะ) ซึ่งสามารถจะนำไปสู่การสร้างกระแสและผลกระทบในลักษณะแห่ทำตามคนอื่นหรือ Bandwagon Effects² ได้ การสร้างกระแส Disinformation แบบจัดตั้งมักจะมีเป้าหมายในการลดทอนความน่าเชื่อถือหรือปิดปากผู้นำเสนอข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและตรวจสอบได้ หรือผู้ที่มีความเห็นต่าง ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง นักข่าว นักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน หรือ นักวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้กระทำการที่ก่อกระแส Disinformation มักดำเนินการผ่านเครือข่ายในหลายแพลตฟอร์ม ซึ่งบางครั้งอาจจะมี การใช้ การข่มขู่ คุกคาม การทำให้กลัว และกลยุทธ์แนวบ่อนทำลายหรือทำให้ติดขัด

² Bandwagon effect หมายถึง การสร้างกระแสและผลกระทบในลักษณะแห่ทำตามคนอื่น (Schmitt-Beck, 2015)

ในมุมมองแบบหลังนี้ วงจรชีวิตและกลไกการทำงานของ Disinformation จะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 5 ส่วนด้วยกันคือ 1. ผู้ริเริ่มก่อการ (Instigator) 2. ผู้กระทำการ (Agents) 3. สาร (Message) 4. สื่อกลาง (Intermediaries) และ 5. เป้าหมายผู้แปลสาร (Targets, Interpreters) หรือที่เรียกรวมว่ากรอบ IAMIT เพื่อทำความเข้าใจกับวงจรชีวิตของ Disinformation ซึ่งจะครอบคลุมทั้งกระบวนการตั้งแต่การริเริ่มก่อการ และการสร้างเนื้อหาที่เป็นปัญหา ไปจนถึงการสร้างเครื่องมือในการแพร่กระจายและนำไปสู่ผลกระทบในชีวิตจริง ดังปรากฏรายละเอียดในภาพที่ 3 ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3. กรอบ IAMIT เพื่อทำความเข้าใจกับวงจรชีวิตและกลไกการทำงานของ Disinformation

ที่มา: Balancing Act: Countering Digital Disinformation While Respecting Freedom of Expression โดย K. Bontcheva, J. Posetti, D. Teysou, T. Meyer, S. Gregory, C. Hanot และ D. Maynard, 2020.

ปัจจัยที่เอื้อต่อการตอบสนองต่อ Disinformation

งานศึกษาวิจัยที่ผ่านมาสามารถประมวลสรุป 4 ปัจจัยหลักที่รวมประกอบสร้างให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กับมลภาวะทางข้อมูลอันจะก่อให้เกิดภาวะที่เอื้อต่อการแพร่กระจายจนนำไปสู่สภาวะไร้ระเบียบทางข้อมูลข่าวสาร สภาวะสังคมแบบหลังความจริง (Post-Truth) รวมถึงสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยการหลอกลวงรูปแบบต่าง ๆ (Hoax-laden Climate) รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยเชิงจิตวิทยา (Psychological Factors) หรือที่เกี่ยวกับกระบวนการคิดของมนุษย์ (Cognitive Factors) ซึ่งเกิดจากตัวผู้ใช้และทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ (User Engagement) กับข้อมูลที่มีปัญหา อีกทั้งยังเพิ่มความไว้วางใจ (Trust) ต่อข้อมูลเท็จรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นการเอื้อให้เกิดสภาวะต่าง ๆ ข้างต้น โดยมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ในแง่ของความทรงจำ ชุดความรู้ที่มีอยู่ก่อน สภาพแวดล้อม และแรงจูงใจ เหล่านี้จะส่งผลต่อการเปิดรับหรือปฏิเสธข้อมูลใหม่ เช่น หากข้อมูลใหม่ขัดแย้งกับชุดความรู้ที่มีอยู่ก่อนก็จะมีแนวโน้มที่ทำให้เกิดความไม่ลงรอยทางความคิด (Cognitive Dissonance) นำไปสู่พฤติกรรมกรรมการเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) หรือการเลือกเปิดรับเฉพาะข้อมูลที่ยืนยันความคิดความเชื่อที่มีอยู่เดิม (Confirmation Bias) ได้ หรือเรียกอีกอย่างว่าเป็นการหลีกเลี่ยงข้อมูลบางประเภท (Information Avoidance)

2. ปัจจัยด้านอารมณ์ (Affective Factors) ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ข้อมูลเป็นองค์ประกอบของแนวคิดเรื่องความไว้วางใจ (Trust) ที่ครอบคลุมเรื่อง ความน่าเชื่อถือ (Credibility) ความคู่ควรแก่การไว้วางใจ (Trustworthiness) เช่น ความเชื่อในชุดความคิดที่มี (Mental Schemas) ทำให้เกิดการเลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารที่ตรงกับความเชื่อที่มี หรือการเลือกเชื่อข้อมูลด้วยอารมณ์/ ความรู้สึก มุมมองนี้เห็นว่ามนุษย์มีธรรมชาติที่มีความซับซ้อนอยู่ในตัวเป็นทุนเดิมในเรื่องของการคิดไตร่ตรองสิ่งต่าง ๆ หรือที่เรียกว่า “ความขี้เหนียว/ ความตระหนี่ทางความคิด” (Cognitive Miser) ดังสถิติที่ชี้ให้เห็นว่าผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างทวิตเตอร์ (Twitter) มักจะมีปฏิสัมพันธ์กับข้อมูล โดยเฉพาะข่าวโดยไม่ได้อ่านเนื้อหาข้างใน (อ่านเฉพาะพาดหัว) หรือมีข้อมูล/ ความรู้เพื่อประเมินข้อมูลใหม่ไม่เพียงพอ หรือในบางกรณีอาจเป็นผลมาจากการที่มีเวลาในการเลือกจำกัด ซึ่งด้วยความที่การเรียนรู้ข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์มักจะอยู่ในภาวะข้อมูลท่วมท้นจึงอาจทำให้การตัดสินใจเลือกเชื่อข้อมูลบนพื้นฐานที่คิดว่าน่าจะ “ดีพอ” “ตอบโจทย์” หรือ “ที่พอรับได้” (Cooke, 2018)
3. ปัจจัยเชิงสังคม (Social Factors): หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ (Perception) และความไว้วางใจ (Trust) ที่เกี่ยวข้องกับคนและสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เช่น การเลือกเชื่อข้อมูลหนึ่ง ๆ เพราะมาจากคนรู้จัก การเลือกเชื่อเพราะรับรู้ได้ว่าคนอื่น ๆ เชื่อในข้อมูลนั้น ๆ โดยทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity Theory) อธิบายว่าคนเรามักจะเลือกบริโภคข้อมูลจาก “ตัวเลือกที่น่าจะปลอดภัยทางสังคม” (Socially Safe) หรือคนที่เรารู้จักตัวตนทางสังคม และ การเลือกคนเข้าเครือข่ายสังคมออนไลน์มักเป็นการเลือกคนที่มีความคล้ายคลึงกันกับตนเองตามทฤษฎีความคล้ายคลึงทางสังคม (Social Homophily Theory) ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ร่วมประกอบสร้างสภาวะที่เอื้อต่อให้เกิดความไว้วางใจ (Trust) เพราะข้อมูลข่าวสารที่มาจากคนในเครือข่ายมีแนวโน้มที่จะเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับชุดความคิดความเชื่อที่มีอยู่เดิมของผู้ใช้ สภาวะนี้จึงอาจนำไปสู่ปรากฏการณ์ “ห้องแห่งเสียงสะท้อน” (Echo Chamber Effect) ได้ (Shu, Wang, Lee, & Liu, 2020)
4. แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media Platform) ในฐานะแพลตฟอร์มหลักที่มลภาวะทางข้อมูลมักเกิดขึ้นมีบทบาทโดยตรงต่อการสร้างระบบนิเวศทางข้อมูลในแง่ต่อไปนี้
 - การเข้าถึงข่าวปลอม ข้อมูลเท็จหรือบิดเบือน และแม้แต่ข้อมูลแฝงเจตนาร้ายในวงกว้างได้ง่ายขึ้น
 - การเปลี่ยนแปลงวิถีการบริโภคข้อมูล จากเดิมที่เรื่องส่วนตัวกับเรื่องสาธารณะจะแยกขาดจากกัน แต่สื่อสังคมออนไลน์ทำให้พื้นที่ของข้อมูลทั้งสองประเภทผสมปนเปกันเป็นหนึ่งเดียวกัน
 - ความเร็วในการแพร่กระจายของข้อมูลสูงขึ้นเนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงวงจรการไหลของข่าวสารในภาพรวมซึ่งเป็นผลจากการใช้สมาร์ทโฟนและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและบรอดแบนด์
 - การส่งต่อข้อมูลแบบเรียลไทม์ระหว่าง “เพื่อน” ในเครือข่ายซึ่งมักจะเป็นการส่งต่อโดยไม่มีการตั้งคำถามในเรื่องความถูกต้องของข้อมูล
 - Disinformation ในพื้นที่ออนไลน์สามารถจะส่งต่อโดยระบบอัตโนมัติหรือระบบที่ไม่ต้องการมนุษย์จัดการอีกต่อไป และรูปแบบจะมีหลากหลาย สร้างความดึงดูดใจให้กับผู้ใช้ได้ ทั้งที่เป็นเว็บไซต์ มีภาพ หรืออินโฟกราฟิกส์
 - อัลกอริทึมของแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์จะเป็นกลไกสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมทางข้อมูลให้ผู้ใช้ (Christopoulou, 2018; Wardle & Derakhshan, 2018)

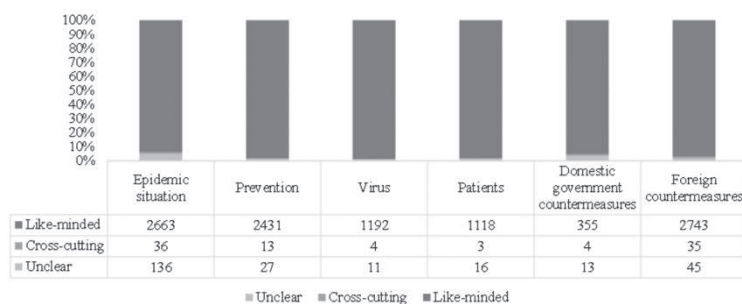
ภาวะข้อมูลท่วมท้น ห้องแห่งเสียงสะท้อน และ Infodemic

ในบริบทต่างประเทศ มีงานศึกษาที่แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างภาวะข้อมูลท่วมท้น (Information Overload) กับ Infodemic ที่ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าในภาวะข้อมูลท่วมท้น คนที่เชื่อมั่นในข้อมูลออนไลน์จะมีแนวโน้มแชร์ข้อมูลต่อโดยไม่ตรวจสอบความถูกต้องสูง และในกลุ่มคนที่มองว่าภาวะการระบาดของ Covid-19 มี

ความร้ายแรงจะมีแนวโน้มที่จะแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโรครุนแรงและอาจทำให้เกิดการอุปทานว่าตนเองจะเป็นโรค (Cyberchondria) และมุ่งค้นหาและปฏิสัมพันธ์กับข้อมูลในโลกออนไลน์โดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์ (Lao-to, Islam, Islam, & Whelan, 2020) และมีงานวิจัยที่มุ่งศึกษาการแพร่กระจายและรูปแบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ Covid-19 เพื่อจัดกลุ่มและประมวลผลประกอบที่เกี่ยวข้องในภาวะ Infodemic ในประเทศอินเดีย (Kulkarni, Prabhu, Kumar, & Ramraj, 2020)

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยใหม่ ๆ ที่เพิ่งตีพิมพ์ในปี (2021) ที่ศึกษาประเด็นห้องแห่งเสียงสะท้อน (Echo Chamber) ในสื่อสังคมออนไลน์กับภาวะการระบาดของข้อมูล (Infodemic) เกี่ยวกับโควิด-19 โดยเฉพาะข้อมูลเท็จ/ข้อมูลที่บิดเบือนซึ่งพิสูจน์ให้เห็นความเชื่อมโยงเชิงประจักษ์ระหว่างการสื่อสารในแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ในประเด็นโควิด-19 กับภาวะห้องแห่งเสียงสะท้อน

ตัวอย่างเช่น งานศึกษาในบริบทประเทศจีนของ Dandan Wang และ Qian (2021) ที่ทำวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยเน้นเนื้อหาเพื่อหักล้างข่าวลือ (Rumor Rebuttal) เกี่ยวกับโควิด-19 วิเคราะห์โครงสร้างเครือข่ายสังคมที่เกิดจากการสื่อสารประเด็นดังกล่าวในแพลตฟอร์ม (Social Network Analysis) และวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของผู้ใช้ในมิติด้านความรู้สึก/อารมณ์ที่แสดงออก (Sentiment Analysis) โดยผลการคำนวณในภาพรวมสะท้อนให้เห็นว่าการปฏิสัมพันธ์กับข้อมูลภายใต้โครงสร้างและกลไกของสื่อสังคมออนไลน์มีผลต่อการก่อตัวของกลุ่มเครือข่ายย่อยของคนที่มีความเห็นสอดคล้องกันอันจะนำไปสู่การเห็นพ้องต้องกันในเครือข่ายย่อย กล่าวคือ ผลการวิเคราะห์เครือข่ายการปฏิสัมพันธ์ของผู้ใช้กับข้อมูลพบว่ามีอัตราการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มที่มีจุดยืน/ทัศนคติสอดคล้องกันสูง (Like-minded Interaction) ในขณะที่การปฏิสัมพันธ์ข้ามกลุ่ม (Cross-cutting Interaction) มีน้อย เนื่องจากฟังก์ชันต่าง ๆ เช่น ฟังก์ชันการรีโพสต์/รีทวีตมักจะถูกใช้เพื่อสะท้อนจุดยืนทางความคิดที่สอดคล้องกับข้อมูลตั้งต้น (ภาพที่ 4) ส่วนฟังก์ชันการแสดงความเห็น เนื่องจากการเปิดกว้างผลการวิเคราะห์จึงไม่สะท้อนให้เห็นปรากฏการณ์ห้องแห่งเสียงสะท้อน (Wang & Qian, 2021)

ภาพที่ 4. ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ (รีโพสต์/รีทวีต) เกี่ยวกับโควิด-19 ที่แสดงภาวะห้องแห่งเสียงสะท้อนในสื่อสังคมออนไลน์

ที่มา: Echo Chamber Effect in Rumor Rebuttal Discussions About COVID-19 in China: Social Media Content and Network Analysis Study. โดย D. Wang and Y. Qian, Journal of Medical Internet Research, 23(3), e27009. doi:10.2196/27009

ในทำนองเดียวกัน งานศึกษาในบริบทสหราชอาณาจักรของ Jennings และคณะ (2021) ที่สำรวจประเด็นเรื่องวัคซีนโควิด-19 กับห้องแห่งเสียงสะท้อนในสื่อสังคมออนไลน์ ผลการสำรวจพบความเชื่อมโยงระหว่างความไว้วางใจ/เชื่อมั่น (Trust) และความไม่ไว้วางใจ/ไม่เชื่อมั่น (Distrust) ในมาตรการเกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19 ของรัฐบาลกับการตัดสินใจเลือกรับวัคซีนและพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสาร กล่าวคือ งานชิ้นนี้ในภาพรวมทดสอบสมมติฐานว่าเนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์นับเป็นแหล่งแพร่ระบาดของมลภาวะทางข้อมูลเกี่ยวกับโควิด-19 โดยเฉพาะข้อมูลเท็จ/ข้อมูลที่บิดเบือน ต่างจากสื่อดั้งเดิมอย่างโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวิทยุ ดังนั้นกลุ่มคนที่เปิดรับข่าวสารผ่านสื่อสังคม

ออนไลน์จึงน่าจะมีแนวโน้มที่จะมีความไม่ไว้วางใจต่อการดำเนินการของรัฐและสิ่งที่จะรับวัคซีน อย่างไรก็ตาม ผลการสำรวจพบเพียงกลุ่มผู้ใช้ที่เปิดรับข้อมูลจากแพลตฟอร์ม YouTube เป็นหลักเท่านั้นที่มีระดับความลังเลในการรับวัคซีนมากกว่าแพลตฟอร์มอื่น ๆ ซึ่งผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่าเนื้อหาเกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19 ใน YouTube จำนวนมาก³ เป็นเนื้อหาในแง่ลบเกี่ยวกับวัคซีน ทั้งนี้งานศึกษาชิ้นนี้ยังมีข้อจำกัดเนื่องจากการเป็นการสำรวจที่อิงข้อมูลจากการรายงานตนเอง (Self-Report) ของกลุ่มตัวอย่างไม่ใช่การวิเคราะห์ผ่านบันทึกกิจกรรมการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์จริง (Activity Log) (Jennings et al., 2021)

แนวทางการตอบสนองและรับมือกับ Disinformation

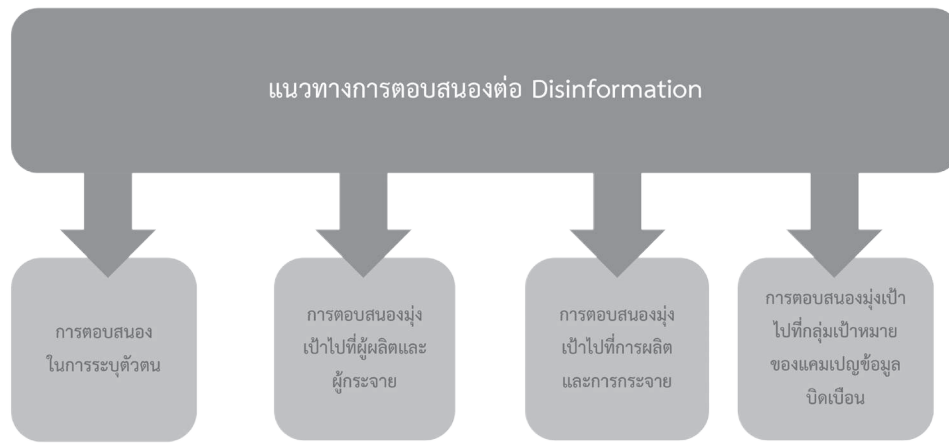
ในวันที่ 20 กรกฎาคม ค.ศ. 2020 ประชาคมนานาชาติอย่างสมาชิกของสหประชาชาติมากกว่า 130 ประเทศได้ร่วมกันเรียกร้องให้ประเทศต่าง ๆ มีแผนการที่ชัดเจนในการจัดการกับการแพร่กระจายของข้อมูลที่ผิดเป็นเท็จหรือบิดเบือน ซึ่งมักเรียกโดยรวมว่า Disinformation ดังได้กล่าวไปก่อนหน้านี้แล้ว ในช่วงภาวะการระบาดของ Covid-19 คณะผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาประเด็นนี้เห็นตรงกันว่า การจัดการหรือตอบโต้ Disinformation จำเป็นต้องคำนึงถึงประเด็นต่อไปนี้เป็นพื้นฐาน

1. เสรีภาพในการแสดงออก
2. เสรีภาพของสื่อ ตลอดจนการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานทางวิชาชีพของสื่อ
3. การปกป้องนักข่าวและนักวิชาชีพสื่อ
4. การรู้เท่าทันสื่อและข้อมูลข่าวสาร
5. ความเชื่อมั่นของสาธารณะในวิทยาศาสตร์ ข้อเท็จจริง สื่อที่เป็นอิสระ สถาบันแห่งรัฐและนานาชาติ

เหล่านี้ได้นำไปสู่การประกาศเจตนารมณ์ดังกล่าวร่วมกันในเวทีการประชุมของคณะกรรมการความร่วมมือระหว่างสหภาพโทรคมนาคมสากล (ITU) และ UNESCO ด้านบรรทัดฐานเพื่อการพัฒนายั่งยืน ซึ่งคณะกรรมการได้มีการจัดตั้งคณะทำงานด้านเสรีภาพในการแสดงออกที่เน้นในเรื่อง Disinformation อันประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากสาขาวิชาจากทั่วโลกเพื่อมาทำการศึกษาประมวลความรู้เกี่ยวกับ Disinformation และแนวทางในการตอบโต้จัดการกับ Disinformation อย่างเป็นระบบ จนสรุปผลออกมาเป็นรายงานในเดือนกันยายน ค.ศ. 2020 ภายใต้ชื่อว่า Balancing Act: Countering Digital Disinformation While Respecting Freedom of Expression

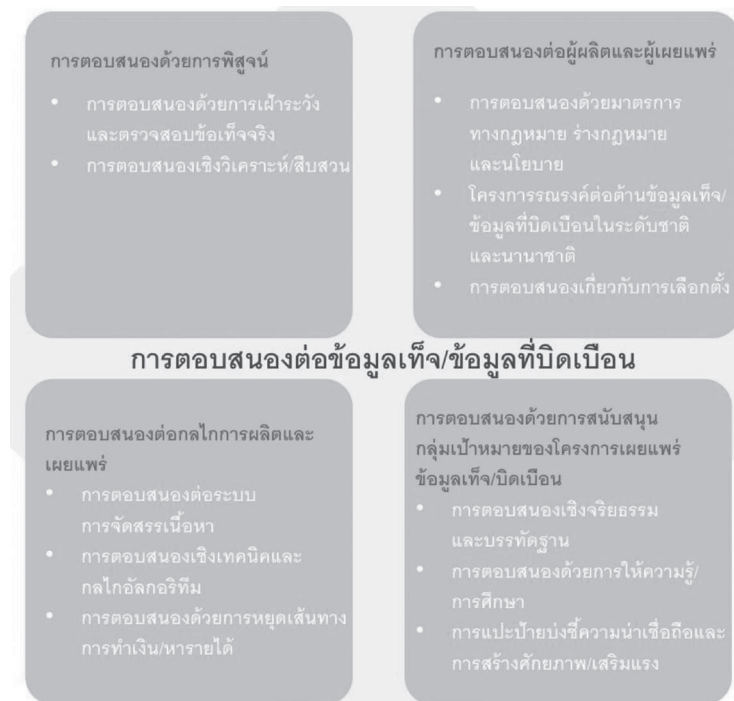
รายงานดังกล่าวทำการจำแนกตามลำดับขั้นของการตอบสนองต่อ Disinformation โดยละเอียด โดยชี้ให้เห็นด้วยว่าที่ผ่านมา การตอบสนอง Disinformation มักกำหนดตามเป้าหมายเฉพาะด้านของปัญหามากกว่าในแง่ของผู้กระทำที่อยู่เบื้องหลัง (เช่น อุตสาหกรรมอินเทอร์เน็ต รัฐบาล ภาคประชาสังคม เป็นต้น) การจัดกลุ่มของผู้กระทำการช่วยให้สามารถระบุตัวตนที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในการตอบสนองต่อ Disinformation แต่ละประเภท และนำไปสู่การทำงานร่วมกันในอนาคตสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีอยู่หลายฝ่าย นอกจากนี้ยังช่วยให้สามารถวิเคราะห์ผลกระทบของการตอบสนองแต่ละประเภทต่อเสรีภาพในการแสดงออก (และตามความเหมาะสมต่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอื่น ๆ เช่น สิทธิความเป็นส่วนตัว) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตอบสนองแต่ละหมวดนั้น ไม่เพียงแต่ได้รับการประเมินในแง่ของจุดแข็งและจุดอ่อนทั่วไปเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับเสรีภาพในการแสดงออกด้วย (ดูภาพที่ 5 ด้านล่าง สำหรับประเภทของการตอบสนองต่อข้อมูลบิดเบือน แบ่งประเภทระดับบนสุด 4 ประเภท และภาพที่ 6 เกี่ยวกับ รายละเอียดโดยสังเขปของแต่ละแนวทางในการตอบสนองกับ Disinformation)

³ เช่น งานของ Basch และคณะ (2017) ที่ศึกษาวิดีโอใน YouTube เกี่ยวกับวัคซีนพบว่าร้อยละ 65.5 มีเนื้อหาในแง่ลบ (as cited in Jennings et al., 2021)

ภาพที่ 5. แนวทางการตอบสนองต่อ Disinformation

ที่มา: Balancing Act: Countering Digital Disinformation While Respecting Freedom of Expression โดย K. Bontcheva, J. Posetti, D. Teysou, T. Meyer, S. Gregory, C. Hanot and D. Maynard, 2020.

ภาพที่ 6. รายละเอียดโดยสังเขปของแต่ละแนวทางในการตอบสนองกับ Disinformation

ที่มา: Balancing Act: Countering Digital Disinformation While Respecting Freedom of Expression โดย K. Bontcheva, J. Posetti, D. Teysou, T. Meyer, S. Gregory, C. Hanot and D. Maynard, 2020.

ในแนวทางกลุ่มที่หนึ่งคือ การตอบสนองด้วยการพิสูจน์หรือระบุตัวตน เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบและวิเคราะห์ช่องทางข้อมูล เช่น โซเชียลมีเดีย และการส่งข้อความสือข่าวบนเว็บไซต์ สำหรับการแสดงตัวตนที่มาของ Disinformation วัตถุประสงค์คือ เพื่อระบุการมีอยู่และขอบเขตของ Disinformation โดยจะครอบคลุมสองแนวทางด้วยกันคือ

- การเฝ้าระวังและการตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งมักจะดำเนินการโดยองค์กรข่าว บริษัทสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต สถาบันการศึกษา องค์กรภาคประชาสังคม และองค์กรตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เป็นอิสระ ตลอดจนภาคีความร่วมมือ (ในกรณีที่มีอยู่) ระหว่างองค์กรดังกล่าว

- การตอบสนองเชิงสืบสวน มีการเจาะลึกไปไกลกว่าคำถามที่ว่าข้อความ/เนื้อหาที่ระบุนั้นเป็นเท็จ (บางส่วนหรือทั้งหมด) หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแคมเปญเรื่อง Disinformation รวมถึงผู้เริ่มต้นกระจาย ระดับการกระจาย และผลกระทบต่อชุมชน

ในแนวทางกลุ่มที่สอง การตอบสนองจะมุ่งเป้าไปที่ผู้ผลิตและผู้กระจายข้อมูลบิดเบือนผ่านการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่ควบคุมและกำหนดพฤติกรรมของพวกเขาครอบคลุมแนวทางต่อไปนี้

- การตอบสนองด้วยมาตรการทางกฎหมาย ร่างกฎหมาย และนโยบาย ซึ่งรวมถึงการแทรกแซงด้านกฎระเบียบเพื่อแก้ไขปัญหา Disinformation
- โครงการรณรงค์ต่อต้าน Disinformation ในระดับชาติและระดับนานาชาติซึ่งมีแนวโน้มที่จะมุ่งเน้นไปที่การสร้างการตอบโต้กับความคิดสุดขั้ว
- การตอบสนองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง แนวทางนี้ได้รับการออกแบบมาโดยเฉพาะเพื่อตรวจจับติดตามและตอบโต้ Disinformation ที่แพร่กระจายในระหว่างการเลือกตั้ง แม้ว่าจะมีเป้าหมายที่สำคัญอื่น ๆ ของข้อมูลบิดเบือนทางออนไลน์ (เช่นการฉ้อฉลและข้อมูลบิดเบือนด้านสุขภาพอื่น ๆ) แต่มีการนำเสนอหมวดหมู่แยกต่างหากสำหรับการตอบสนองต่อการต่อต้านข้อมูลบิดเบือนการเลือกตั้งเนื่องจากผลกระทบต่อกระบวนการประชาธิปไตยและสิทธิพลเมือง

ในแนวทางกลุ่มที่สามจะเป็นการตอบสนองต่อกลไกการผลิตและการเผยแพร่ Disinformation ครอบคลุมถึง

- การตอบสนองของระบบการจัดสรรเนื้อหา เช่น นโยบายด้านบรรณาธิการและเนื้อหาและ มาตรฐานของชุมชน อาจมีมิติทางเทคโนโลยี
- การตอบสนองเชิงเทคนิคและกลไกอัลกอริทึม เป็นการใช้อัลกอริทึมและ/หรือปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อตรวจจับและจำกัดการแพร่กระจายของ Disinformation หรือให้บริบทหรือข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายการและโพสต์แต่ละรายการ สิ่งเหล่านี้สามารถใช้งานได้โดยแพลตฟอร์มอย่างสื่อสังคมออนไลน์ สตรีมมิ่ง หรือเสิร์ชเอ็นจิน แต่ยังสามารถเป็นเครื่องมือของบุคคลที่สาม เช่น ปลั๊กอินของเบราว์เซอร์ ก็ได้
- การตอบสนองด้วยการหยุดเส้นทางการทำเงินหรือหารายได้จาก Disinformation เช่น การรณรงค์ไม่สนับสนุนการสร้าง Clickbait เว็บไซต์ข่าวปลอมและข้อมูลบิดเบือนเพื่อแสวงหากำไร

ในแนวทางกลุ่มที่สี่ เป็นการตอบสนองด้วยการสนับสนุนหรือเสริมแรงให้กับผู้ที่เป็กลุ่มเป้าหมายของ Disinformation ครอบคลุมแนวทางการให้คำแนะนำ จรรยาบรรณวิชาชีพสื่อ การรู้ข้อมูลและการริเริ่มการติดฉลากความน่าเชื่อถือของเนื้อหา รวบรวมได้ดังนี้

- การตอบสนองทางจริยธรรมและเชิงบรรทัดฐานที่ดำเนินการในระดับนานาชาติระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการประณามต่อสาธารณชนเกี่ยวกับการกระทำที่เป็น Disinformation หรือคำแนะนำและการลงมติที่มุ่งขัดขวางการกระทำเหล่านี้และทำให้สาธารณชนรู้สึกอ่อนไหวต่อประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้
- การตอบสนองด้วยการให้ความรู้และการศึกษาซึ่งมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อและข้อมูลของประชาชนการคิดเชิงวิเคราะห์และการตรวจสอบในบริบทของการบริโภคข้อมูลออนไลน์ตลอดจนการฝึกอบรมนักข่าว
- การสร้างศักยภาพเสริมแรงและการปะป้ายบอกความน่าเชื่อถือ เป็นความพยายามในการเพิ่มขีดความสามารถและความน่าเชื่อถือเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการตรวจสอบเนื้อหาและตัวบ่งชี้เนื้อหาเว็บไซต์ ซึ่งเป็นเครื่องมือในทางปฏิบัติที่สามารถช่วยให้ประชาชนและนักข่าวหลีกเลี่ยงการตกเป็นเหยื่อของข้อมูลบิดเบือนทางออนไลน์

ทั้งนี้ แนวทางที่แต่ละประเทศแต่ละภูมิภาคเลือกใช้ในการรับมือกับ Disinformation ย่อมมีความแตกต่างกันไปตามรูปแบบสังคม การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และค่านิยมหลักของแต่ละสังคม ซึ่งก็เป็นไปได้ว่าจะใช้มากกว่าหนึ่งแนวทาง โดยอาจทำแบบแยกส่วนหรือประสานให้สอดคล้องกันก็ได้

ภาษาอังกฤษ

- Posetti, J., & Bontcheva, K. (2020a). DISINFODEMIC: Deciphering COVID-19 disinformation [Policy brief]. UNESCO. Retrieved from https://en.unesco.org/sites/default/files/disinfodemic_deciphering_covid19_disinformation.pdf
- Posetti, J., & Bontcheva, K. (2020b). DISINFODEMIC: Dissecting responses to COVID-19 disinformation [Policy brief]. Retrieved from https://en.unesco.org/sites/default/files/disinfodemic_dissecting_responses_covid19_disinformation.pdf
- Bontcheva, K., Posetti, J., Teyssou, D., Meyer, T., Gregory, S., Hanot, C., & Maynard, D. (2020). Balancing Act: Countering Digital Disinformation While Respecting Freedom of Expression. Retrieved from https://www.broadbandcommission.org/Documents/working-groups/FoE_Disinfo_Report.pdf
- Brennen, J. S., Simon, F., Howard, P. N., & Nielsen, R. K. (2020, April 7). Types, sources, and claims of COVID-19 misinformation. Retrieved from <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/types-sources-and-claims-Covid-19-misinformation>
- Christopoulou, A. (2018). The Information disorder Ecosystem: A study on the role of Social Media, the Initiatives to tackle disinformation and a Systematic Literature Review of False Information Taxonomies. (Master's thesis), International Hellenic University, Retrieved from https://repository.ihu.edu.gr/xmlui/bitstream/handle/11544/29381/a.christopoulou_ebdm_16-04-2019.pdf
- Cooke, N. A. (2018). Fake news and alternative facts: information literacy in a post-truth era American Library Association. Retrieved from https://literariness.org/wp-content/uploads/2019/06/Literariness.org-Nicole-A.-Cooke-Fake-News-and-Alternative-Facts_-Information-Literacy-in-a-Post-Truth-Era-ALA-Editions-2018.pdf
- Jennings, W., Stoker, G., Willis, H., Valgardsson, V., Gaskell, J., Devine, D., . . . Mills, M. C. (2021). Lack of trust and social media echo chambers predict COVID-19 vaccine hesitancy. medRxiv, 2021.2001.2026.21250246. doi:10.1101/2021.01.26.21250246
- Kulkarni, P., Prabhu, S., Kumar, S., & Ramraj, B. (2020). COVID -19- Infodemic overtaking Pandemic? Time to disseminate facts over fear. *Indian Journal of Community Health*, 32(2 (Supp)), 264–268. <https://doi.org/10.47203/IJCH.2020.v32i02SUPP.018>
- Shu, K., Wang, S., Lee, D., & Liu, H. (Eds.). (2020). *Disinformation, Misinformation, and Fake News in Social Media: Emerging Research Challenges and Opportunities*: Springer Nature Switzerland AG.
- Wang, D., & Qian, Y. (2021). Echo Chamber Effect in Rumor Rebuttal Discussions About COVID-19 in China: Social Media Content and Network Analysis Study. *Journal of Medical Internet Research*, 23(3), e27009. doi:10.2196/27009
- Wardle, C., & Derakhshan, H. (2017). Information Disorder: Toward an interdisciplinary framework for research and policymaking. Retrieved from <https://rm.coe.int/information-disorder-toward-an-interdisciplinary-framework-for-research/168076277c>
- Wardle, C., & Derakhshan, H. (2018). Information Disorder: Toward an interdisciplinary framework for research and policymaking. Retrieved from <https://rm.coe.int/information-disorder-report-version-august-2018/16808c9c77>
- Schmitt-Beck, R. (2015). Bandwagon Effect. In *The International Encyclopedia of Political Communication*, G. Mazzoleni (Ed.). <https://doi.org/10.1002/9781118541555.wbiepc015>

เมื่อสังคมไม่มองสื่อเป็น....

สุนัขเพ้าบ้าน¹

วิไลวรรณ จงวิไลเกษม²

ปรากฏการณ์ #สื่อมีไว้ทำไม ของกลุ่มนักศึกษาวารสารศาสตร์ เพื่อเรียกร้องให้สื่อนำเสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมา ครบถ้วนทุกมุม พร้อมกับกระแส #แบนสื่อหลัก กับการทำงานของสถาบันสื่อ เมื่อปลายปี 2563 เป็นอีกหนึ่งคลื่นเสียงสะท้อนก้อนใหญ่ที่มีความหมายต่อคนทำสื่อที่เรียกตัวเองว่า “สื่อวิชาชีพ”

American Press Institute กล่าวไว้ว่า ข่าวเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารที่ช่วยให้คนในสังคมทราบถึงเหตุการณ์ ประเด็น และความเปลี่ยนแปลงไปในโลกภายนอก แม้ว่ามันอาจจะน่าสนใจหรือให้ความบันเทิงก็ตาม แต่คุณค่าที่สำคัญที่สุดของข่าวก็คือ การเป็นเครื่องมือในการเสริมอำนาจให้กับผู้ได้รับข้อมูล ดังนั้น

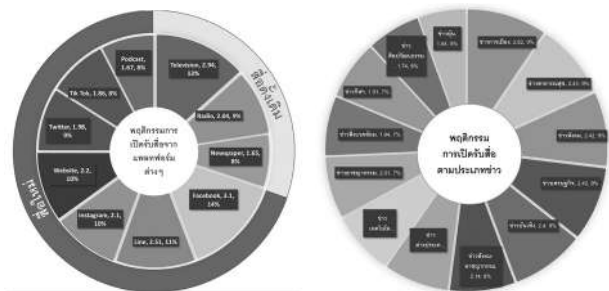
“จุดประสงค์ของการทำข่าวก็คือเพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการตัดสินใจที่ดีที่สุดเกี่ยวกับชีวิต ชุมชน สังคม และรัฐบาลของพวกเขา”³

แต่ คุณค่า ความหมาย และความคาดหวังของสังคมต่อสื่อข่าวไทยวันนี้ เป็นไปตามที่ American Press Institute กล่าวไว้ข้างต้นหรือไม่ งานวิจัยเรื่อง “คุณค่า ความหมาย และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (สังคม) ต่อสื่อในยุคดิจิทัล” มีคำตอบ

คุณค่า ความหมายและความคาดหวังของสังคมต่อสื่อ

เมื่อเดือนมีนาคม 2564 สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ภายใต้วินิจฉัยเรื่อง “คุณค่า ความหมาย และความคาดหวัง

ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (สังคม) ต่อสื่อในยุคดิจิทัล” (ในชุดโครงการวิจัย การปรับตัวขององค์กรข่าวเพื่อความอยู่รอดทางธุรกิจและบทบาทหน้าที่ต่อสังคม) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนจำนวน 1,296 ชุดใน ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสาน ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ถึงพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และทัศนคติการให้คุณค่า การให้ความหมายและความพึงพอใจต่อบทบาทหน้าที่การเป็นที่พึ่งของสังคมของสื่อ พบผลวิจัยที่สื่อวิชาชีพควรนำไปพิจารณา เพื่อนำไปสู่การปรับตัวขององค์กรข่าวเพื่อความอยู่รอดทางธุรกิจและบทบาทหน้าที่ต่อสังคม ดังนี้

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวจากแพลตฟอร์มต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างพบว่า อันดับหนึ่ง เฟซบุ๊ก อันดับสอง ไลน์ อันดับสาม ไลน์ อันดับสี่ เว็บไซต์ อันดับห้า อินสตาแกรม อันดับหกวิทยุ อันดับเจ็ด ทวิตเตอร์ อันดับแปด ดิจิต็อก อันดับเก้า พอดแคสต์ และอันดับสิบ หนังสือพิมพ์ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อตามประเภทข่าวของกลุ่มตัวอย่างพบว่า อันดับหนึ่ง ข่าวการเมือง อันดับสอง ข่าว

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานวิจัยเรื่อง “คุณค่า ความหมาย และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (สังคม) ต่อสื่อในยุคดิจิทัล” ในชุดโครงการวิจัย การปรับตัวขององค์กรข่าวเพื่อความอยู่รอดทางธุรกิจและบทบาทหน้าที่ต่อสังคม ของสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์กลุ่มวิชาวินัยและโทรทัศน์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

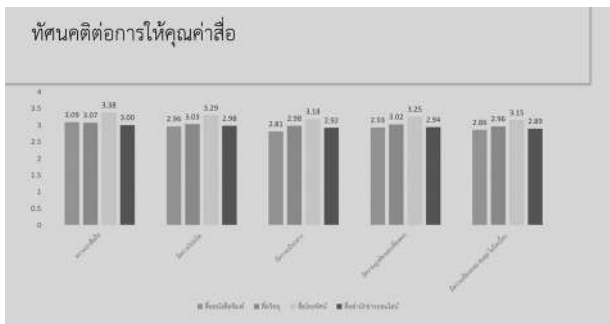
³ <https://www.americanpressinstitute.org/journalism-essentials/what-is-journalism/purpose-journalism/> เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2564

สาธารณสุข อันดับสาม ข่าวสังคม ข่าวเศรษฐกิจ อันดับสี่ ข่าวบันเทิง อันดับห้า ข่าวสังคม-อาชญากรรม อันดับหก ข่าวต่างประเทศ อันดับเจ็ด ข่าวเทคโนโลยี อันดับแปด ข่าวอาชญากรรม อันดับเก้า ข่าวสิ่งแวดล้อม อันดับสิบ ข่าวกีฬา อันดับสิบเอ็ด ข่าวศิลปวัฒนธรรม และอันดับสิบสอง ข่าวหุ้น

ทัศนคติต่อการให้คุณค่าสื่อ

ทัศนคติต่อการให้คุณค่าสื่อพบว่า สื่อโทรทัศน์มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด รองลงมาคือสื่อวิทยุ สื่อหนังสือพิมพ์ และสื่อสำนักข่าวออนไลน์ตามลำดับ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างให้คุณค่าต่อสื่อเรื่องความน่าเชื่อถือต่อการปฏิบัติบทบาทหน้าที่มากที่สุด รองลงมา สื่อเป็นที่พึ่งพิงต่อสังคม เชื่อมั่นสื่อในการกำหนดวาระสังคม และสื่อสามารถเปลี่ยนแปลงสังคมได้ตามลำดับ

หากพิจารณาตามทัศนคติการให้คุณค่าแต่ละด้านเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่สื่อ **ความน่าเชื่อถือ**พบว่า ชาวโทรทัศน์มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด อันดับสองข่าวหนังสือพิมพ์ อันดับสามข่าววิทยุ และอันดับสุดท้ายข่าวสำนักข่าวออนไลน์ ด้าน**ความโปร่งใส** พบว่าชาวโทรทัศน์มีความโปร่งใสมากที่สุด อันดับสองข่าววิทยุ อันดับสามข่าวสำนักข่าวออนไลน์ และอันดับสุดท้ายข่าวหนังสือพิมพ์ ด้าน**ความเป็นกลาง** นำเสนอตามข้อเท็จจริงไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ชี้นำ ปราศจากอคติ และความรู้สึกส่วนตัว เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องอย่างตรงไปตรงมา ระบุที่มาที่ไปของข้อมูล พบว่า ชาวโทรทัศน์มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด อันดับสองข่าววิทยุ

อันดับสามข่าวสำนักข่าวออนไลน์ และอันดับสุดท้ายข่าวหนังสือพิมพ์ ด้าน**ถูกต้องและเที่ยงตรง**ของข้อเท็จจริงพบว่า ชาวโทรทัศน์มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด อันดับสองข่าววิทยุ อันดับสามข่าวสำนักข่าวออนไลน์ และอันดับสุดท้ายข่าวหนังสือพิมพ์ ด้าน**ความความเที่ยงธรรม** สมดุล ไม่บิดเบี้ยว ให้พื้นที่คู่ขัดแย้ง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับข่าวอย่างสมดุลทุกฝ่ายพบว่า ชาวโทรทัศน์มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด อันดับสองข่าววิทยุ อันดับสามข่าวสำนักข่าวออนไลน์ และอันดับสุดท้ายข่าวสำนักข่าวหนังสือพิมพ์

การให้ความหมายสื่อพบว่า อันดับหนึ่ง สื่อเป็น**กระจก** ทำหน้าที่ส่องสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคม โดยรายงานให้สังคมทราบ อันดับสอง สื่อเป็น**ตัวแทนสังคม**เป็นกลไกในการขับเคลื่อนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม อันดับสาม สื่อเป็น**สถาบันทางสังคม** สมาชิกส่วนใหญ่ของสังคมยอมรับ และถือว่าสื่อมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ทัศนคติของคนในสังคม อันดับสี่ สื่อเป็นส่วนหนึ่งของ**โครงสร้างอำนาจ**ที่สร้างและไม่ชอบธรรมในสังคม อันดับห้า สื่อเป็น**ตะเกียง**ทำหน้าที่ส่องสว่าง ชี้แนะ แนวทางแก้ไข นำเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ทำให้สังคมเห็นทางออกของปัญหา และอันดับหก สื่อเป็น**สุนัขเฝ้าบ้าน** ทำหน้าที่ตรวจสอบอำนาจรัฐว่าได้ใช้ไปอย่างยุติธรรมเป็นประโยชน์ของชุมชน หรือของพลเมืองทั้งหมดของประเทศ รายงานสิ่งผิดปกตินในสังคมที่เกิดขึ้นปกป้องผลประโยชน์ของประเทศชาติ

ความพึงพอใจต่อบทบาทหน้าที่การเป็นที่พึ่งของสังคมของสื่อพบว่า อันดับหนึ่ง สื่อรายงานข่าวสร้าง **ความแตกต่างในสังคม** อันดับสอง สื่อรายงานข่าวสร้าง **ความแตกต่างในสังคม** อันดับสาม สื่อรายงานข่าวที่ให้ความรู้แก่สังคม อันดับสี่ สื่อรายงานข่าวชี้แนะสังคมไปด้านใดด้านหนึ่งเพื่อหวังผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่เฉพาะกลุ่มบุคคล หรือองค์กรที่สื่อมีผลประโยชน์ร่วมอยู่ อันดับห้า สื่อสืบเสาะแสวงหาข้อเท็จจริงที่เป็นผลประโยชน์ต่อส่วนรวม มานำเสนอแก่สังคม อันดับหก สื่อเป็นปากเสียงแทนประชาชนในการรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม อันดับเจ็ด สื่อเปิดพื้นที่ในการรายงานให้กับคนทุกกลุ่มในสังคมเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีต่อสังคมส่วนรวม อันดับแปด สื่อรายงานข่าวสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีให้กับสังคม อันดับเก้า สื่อรายงานข่าวอย่างตรงไปตรงมาทำให้เป็นที่พึ่งของคนทุกกลุ่มในสังคม อันดับสิบ สื่อรายงานข่าวอย่างมีความสมดุลกับทุกฝ่าย เมื่อข่าวเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย อันดับสิบเอ็ด สื่อรายงานข่าวสร้างสรรค์สังคม อันดับสิบสอง สื่อรายงานข่าวตามข้อเท็จจริงไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ชี้นำ ปราศจากอคติและความรู้สึกส่วนตัว อันดับสิบสาม สื่อรายงานข่าวโดยเคารพและไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของแหล่งข่าว อันดับสิบสี่ สื่อรายงานข่าวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงแก่บุคคลในข่าว

การปรับตัวขององค์กรข่าวเพื่อความอยู่รอดทางธุรกิจและบทบาทหน้าที่ต่อสังคม

จากผลวิจัย “คุณค่า ความหมาย และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (สังคม) ต่อสื่อในยุคดิจิทัล” หากพิจารณาตามภูมิทัศน์สื่อที่แบ่งเป็นสื่อดั้งเดิมคือ โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์และสื่อใหม่คือสื่อออนไลน์ พบว่าพฤติกรรมกรรมการรับข่าวผ่านสื่อดั้งเดิมซึ่งเป็นสื่อวิชาชีพในปัจจุบัน เพียงร้อยละ 30 ขณะที่รับข่าวจากสื่อใหม่ร้อยละ 70 และสื่อหนังสือพิมพ์ที่เป็นสื่อดั้งเดิมที่สุดกลายเป็นแพลตฟอร์มที่คนรับข่าวน้อยที่สุด น้อยกว่าสื่อน้องใหม่อย่างตึกตอกที่เพิ่งเกิดขึ้นในช่วง 2 - 3 ปีที่ผ่านมา

และถูกตั้งคำถามจากสื่อวิชาชีพถึงความน่าเชื่อถือ และพอดแคสต์ที่เพิ่งเกิดขึ้นและได้รับความนิยมในประเทศไทยไม่ถึง 10 ปี

เกิดคำถามว่า สื่อวิชาชีพอย่างสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์จะปรับตัวอย่างไร เมื่อพฤติกรรมการเสพข่าวของคนไทยเปลี่ยนไปอยู่ในสื่อใหม่และกระจายตัวไปทุกแพลตฟอร์ม ไม่เฉพาะแต่กรุงเทพมหานคร ทุกภูมิภาคเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาถึงผลการวิจัยการให้คุณค่า ความหมาย และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (สังคม) ต่อสื่อ ยิ่งปฏิเสธไม่ได้ว่า การให้คุณค่า ความหมาย และความคาดหวังของสื่อต่อสังคมสั้นคลอนอย่างมาก จากผลการวิจัยชี้ชัดว่า ค่าเฉลี่ยทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางขั้นต่ำ พร้อมกับองค์กรสื่อต้องยิ่งตระหนักให้หนักต่อข้อคำถามถึงความพึงพอใจต่อบทบาทหน้าที่การเป็นที่พึ่งของสังคมของสื่อ ที่สังคมมองว่าสื่อรายงานข่าวสร้างความแตกต่างในสังคมเป็นอันดับแรก และสื่อรายงานข่าวสร้างความแตกต่างในสังคมเป็นอันดับสอง

ขณะที่เมื่อมาพิจารณารายประเด็นยิ่งชวนให้องค์กรข่าวยังต้องไปทบทวนถึงบทบาทหน้าที่ของความ เป็นสื่อที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องการให้ความหมายต่อสื่อที่พบว่า สังคมให้ความหมายต่อสื่อในฐานะสื่อเป็นสุนัขเฝ้าบ้านอันดับสุดท้าย ทั้ง ๆ ที่บทบาทหน้าที่นี้ควรเป็นอันดับแรก ที่สื่อทำหน้าที่ตรวจสอบอำนาจรัฐว่าได้ใช้ไปอย่างยุติธรรมเป็นประโยชน์ของชุมชน หรือของพลเมืองทั้งหมดของประเทศ รายงานสิ่งผิดปกติในสังคมที่เกิดขึ้น ปกป้องผลประโยชน์ของประเทศชาติ

ในบทคัดย่อของหนังสือ The Oxford Handbook of Public Accountability ระบุถึงบทบาทของสื่อในฐานะสุนัขเฝ้าบ้านว่า **“นักข่าวทั่วโลกยอมรับบรรทัดฐานเกี่ยวกับบทบาทของพวกเขาคือ การรายงานข่าวเกี่ยวกับกิจการสาธารณะ ทำหน้าที่เป็นสุนัขเฝ้าบ้านที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในทางปฏิบัติ”**⁴

⁴ <https://www.oxfordhandbooks.com/view/10.1093/oxfordhb/9780199641253.001.0001/oxfordhb-9780199641253-e-015?rskyn=UzSYa&result=8> เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2564

วารสารศาสตร์แห่งความจริงยังสำคัญ ในยุคโรคระบาดข้อมูลข่าวสาร

สุภิญญา กลางณรงค์

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค
สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ / ผู้ร่วมก่อตั้งโคแฟค (ประเทศไทย)

วันที่ 3 พฤษภาคม ของทุกปีเป็นวันเสรีภาพสื่อมวลชนโลก หรือ World Press Freedom Day ที่กำหนดโดยองค์การยูเนสโก (UNESCO) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลด้านการศึกษา และ วัฒนธรรมของสหประชาชาติ โดยในปี พ.ศ. 2564 ทางองค์การยูเนสโกได้กำหนดธีม “ข้อมูลข่าวสารถือเป็นสินทรัพย์สาธารณะ” (Information as A Public Good) ที่ต้องมีความน่าเชื่อถือ โดยเฉพาะในยุคโรคระบาดโควิด-19 ที่นำพาโรคระบาดข้อมูลข่าวสาร (Infodemic) มาควบคุมกันด้วย ดังนั้น ทางองค์การยูเนสโกจึงมีข้อเสนอต่อสังคมดังต่อไปนี้

1. การสนับสนุนให้เกิดความยั่งยืนของสื่อที่ทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เชื่อถือได้
2. กลไกที่จะทำให้แพลตฟอร์มด้านสื่อสังคมออนไลน์มีความโปร่งใสมากขึ้น
3. ส่งเสริมความรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารของพลเมือง และ ช่วยกันสนับสนุนบทบาทสื่อมวลชนทำหน้าที่เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

นับเป็นแนวคิดต่อเนื่องจากปี พ.ศ. 2563 ที่ทางองค์การยูเนสโก กำหนดธีมวันเสรีภาพสื่อในยุคโรคระบาดโควิด-19 เริ่มต้นไว้ว่า “วารสารศาสตร์ที่ปราศจากความกลัวและลำเอียง” (Journalism without Fear or Favor) เน้นในเรื่องของการรายงานข้อเท็จจริงและการสืบค้นความจริง ทางองค์การสหประชาชาติหรือยูเอ็นได้กล่าวในทวีตเตอร์ว่า “พยาบาล หมอ และ ข้อเท็จจริง คือผู้ช่วยชีวิต” ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 โดยสนับสนุนแนวคิดของยูเนสโกที่ว่า ในยุคนี้เราต้องการข้อเท็จจริงมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม เช่นเดียวกับความสำคัญของเสรีภาพในการทำงานของสื่อในการแสวงหาความจริง

ทางสหประชาชาติ ได้ออกมาเตือนว่าการแพร่กระจายของข้อมูลลวงถือเป็นศัตรูใหญ่ในการรับมือกับโรคระบาด เช่นเดียวกับทางองค์การอนามัยโลก (WHO) ที่ให้คำนิยามโรคระบาดข้อมูลข่าวสารหรือ “Infodemic” (อินโฟเดอมิก) คือสภาวะความท่วมท้นของข้อมูลที่แพร่กระจายรวดเร็วทั้งจริงบ้างลวงบ้าง ส่งผลให้ผู้คนไม่สามารถหาแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือและไว้วางใจได้เมื่อถึงเวลาจำเป็นต้องใช้ ดังนั้นหลักการทางวารสารศาสตร์จึงเป็นหัวใจสำคัญในการทำให้มีแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ในยุค

โรคระบาดข้อมูลข่าวสารนี้ เพื่อจะต่อสู้กับมายาคติ ข่าวลือทั้งหลาย ป้องกันไม่ให้ข้อมูลลวงแพร่กระจายต่อไปวงกว้าง

การระบาดของข้อมูลลวง เป็นไปทั้งแบบที่จงใจทำให้เกิดความเข้าใจผิดทั้งกระบวนการผลิตเนื้อหาแล้วเผยแพร่ด้วยเจตนาไม่ดี (Disinformation) หรือ การส่งต่อไปด้วยความไม่รู้ของผู้คนที่หลงเชื่อและเข้าใจผิด (Misinformation) อย่างไรก็ตามในบริบทของโรคระบาดโควิดนี้ การเผยแพร่ข้อมูลลวงทั้งโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจล้วนส่งผลอันตรายอย่างร้ายแรงเช่นกัน ด้วยปริมาณที่มากและความเร็วของข้อมูลยิ่งตอกย้ำปัญหาของ “Disinfodemic” หรือการบิดเบือนโรคระบาดข่าวสารทั้งแบบจงใจหรือไม่ได้เจตนา

เนื่องในวันเสรีภาพสื่อมวลชนโลก

“WORLD PRESS FREEDOM DAY 2021”

3 พฤษภาคม 2564
Coloet Thailand, FMS Thailand
Digital Thinkers Forum, LiveConnect

13.30 – 14.45 U. Digital Thinkers Forum เวทีนักคิดดิจิทัลครั้งที่ 15
ว่าด้วยเรื่อง “Information as A Public Good.”
เสวนา “วารสารศาสตร์แห่งความจริงในยุคโควิดกับภัยและบรรทัด”

QR code and speaker list:

- ดร.อรรถ ฤกษ์งาม (ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ)
- คุณกมลวิมล วัฒนศิริ (รองประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ)
- คุณวิมล วัฒนศิริ (รองประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ)
- คุณสมชาย วัฒนศิริ (รองประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ)
- คุณสมชาย วัฒนศิริ (รองประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ)

ในวันที่ 3 พฤษภาคม 2564 ทางภาคประชาสังคม นำโดยภาคีโคแฟค (ประเทศไทย) ได้จัดกิจกรรมเสวนาออนไลน์ในเรื่องวารสารศาสตร์แห่งความจริง บทเรียนและอุปสรรคในยุคโควิด 19 มีการสะท้อนปัญหาที่สื่อมวลชนพบเจอตลอดการทำงาน โดยเฉพาะการต้องรับมือกับความสับสนของนโยบายรัฐ และกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ สาธารณสุข ขณะเดียวกันก็ต้องตรวจสอบในประเด็นนโยบายสาธารณะที่กระทบปัญหาเศรษฐกิจ สังคมที่มีต่อประชาชนด้วยเช่นกัน ความท้าทายคือทำอย่างไรจะทำการนำเสนออยู่บนฐานข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง

การดำรงสมดุลระหว่างเสรีภาพสื่อและความรับผิดชอบการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนจึงเป็นโจทย์ที่ท้าทายยิ่ง โดยเฉพาะในยุคที่มีการระบาดของข้อมูลข่าวสารทั้งในระดับโลก ประเทศ และ ระดับท้องถิ่น

อย่างกว้างขวาง ผ่านการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดวาระการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของคนในสังคมแทนบทบาทของสื่อมวลชนแบบดั้งเดิม (Agenda Setter) เนื่องจากยุคนี้พลเมืองที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่างกลายเป็นผู้ส่งสารด้วยเช่นกัน (User-Generated Content) ปัญหาความสับสนของข้อมูลข่าวสารจึงเป็นปัญหาใหญ่ทั่วโลก รวมทั้งในประเทศไทย ด้วย เห็นได้จากรายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย 2563 (Thailand Internet User Behavior 2020) โดยสำนักยุทธศาสตร์สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA) พบว่าผู้ใช้สื่อออนไลน์กว่าร้อยละ 94.7 เคยพบเห็นข่าวลวงในสื่อสังคมออนไลน์

ปัญหาส่วนหนึ่งเกิดขึ้นท่ามกลางสถานการณ์การสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กิจกรรมทุกอย่างถูกขับเคลื่อนโดยระบบดิจิทัลที่มีการผลิตซ้ำ การหมุนเวียนของข้อมูลข่าวสารด้วยความรวดเร็วและไม่สิ้นสุด อีกทั้งทุกคนสามารถเป็นได้ทั้งผู้รับ ผู้ส่งสาร และสร้างข้อมูลข่าวสารด้วยตนเอง ส่งผลให้มีปัญหาข่าวลวงหรือข่าวปลอม (Mis/Disinformation หรือที่เรียกกันติดปากว่า Fake News) เกิดขึ้นทั่วโลก ในทุก ๆ วันเราได้รับข้อมูลข่าวสารจากหลากหลายช่องทาง โดยเฉพาะทางสื่อออนไลน์ต้องยอมรับว่าหลาย ๆ ข้อมูลส่งผลกระทบต่อความคิด ความเชื่อ บางส่วนนั้นถูกจัดว่าเป็นเนื้อหาที่ทำให้เข้าใจผิดตั้งแต่การพาดหัวเพื่อลวงให้คลิกอ่าน (Clickbait) โดยใช้คำหรือรูปภาพพาดหัวที่ทำให้ดูชวนสงสัย ทั้งที่เนื้อหาอาจไม่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อข่าวแต่อย่างใดเพื่อเรียกยอดการเข้าดู โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อหาด้านการโฆษณาผลิตภัณฑ์ด้านสุขภาพที่หลอกลวงผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก ถ้าหากคนในสังคมไม่รู้เท่าทันอาจตกเป็นเหยื่อหรือเผยแพร่ส่งต่อโดยไม่รู้ตัว โดยข้อมูลจากมูลนิธิเพื่อผู้บริโภคพบว่า ในช่วงต้นปี 2563 ระหว่างเดือนมกราคม-มีนาคม มีเรื่องร้องเรียนด้านสุขภาพและผลิตภัณฑ์เข้ามาที่มูลนิธิฯ สูงถึง 1,055 รายการ

ที่ผ่านมาทางภาคีโคแฟค (ประเทศไทย) จึงได้ร่วมกับหลายภาคีรวมถึงคณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ในการเปิดพื้นที่ให้ภาคประชาสังคมต่างๆ ร่วมกันรายงานและตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่กระทบต่อสุขภาพของประชาชนในภาวะที่โรคระบาดโควิด19 มาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้องค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผสานกับวารสารศาสตร์แห่งความจริง ในการสืบค้นข้อมูล ข้อเท็จจริง ด้วยเชื่อมั่นในพลังของภาคพลเมืองให้ทำหน้าที่เป็น “Corrector” หรือผู้ตรวจสอบข่าวแก้ไขข่าวลวงด้วยตนเอง เพื่อยับยั้งข่าวลวงที่เผยแพร่โดยผู้ปล่อยข่าวลวงหรือ “Spreader” ในกรณีที่เป็นบุคคลธรรมดา และ “Super Spreader” ในกรณีที่เป็นคนปล่อยข่าวลวงที่มีชื่อเสียงทางสังคมที่ทำให้ข่าวลวงนั้นแพร่กระจายวงกว้างอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการแก้ปัญหาข้อมูลข่าวสาร นอกจากเป็นบทบาทของสื่อมวลชนที่ต้องคอยตรวจสอบและแก้ไขแล้ว ยังต้องมีการสนับสนุนให้ภาคพลเมืองมีความรู้เท่าทันและร่วมเป็นผู้ตรวจสอบข้อเท็จจริง และแก้ไขข้อมูลเท็จ ตามแนวคิดของโคแฟคที่ว่า “เราทุกคนเป็นผู้ตรวจสอบความจริง” (Everyone is a Fact Checker) เพราะจะเป็นการสร้างวิถีใหม่ (New Normal) และวัฒนธรรมใหม่ในการแก้ปัญหาข่าวลวง โดยเฉพาะสถานการณ์ที่การระบาดระลอกใหม่มีความรุนแรงขึ้น ความสับสนในเรื่องข้อมูลข่าวสารปริมาณทวีคูณ

ภาคพลเมืองจึงต้องมีทักษะขั้นพื้นฐานในการทำความเข้าใจองค์ความรู้และแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็นหรือความเชื่อได้ รวมทั้งต้องมีเวทีในการทำงานร่วมกับแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาข่าวลวงและเสริมทักษะให้กับผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้วยเช่นกัน ควรมีการพัฒนากลไกในการทำงานร่วมกันทุกภาคส่วน เช่นภาครัฐ องค์กรสื่อมวลชน และ ภาคประชาสังคมในยุคสมัยที่เทคโนโลยีการสื่อสารก้าวหน้าไปไม่หยุดยั้งแต่ก็มีภัยภัยใหม่ๆ เพิ่มขึ้นทุกขณะ ซึ่งจำเป็นต้องใช้มุมมองที่ร่วมสมัยและวิธีการที่ถูกต้อง เพื่อรักษาสมดุลระหว่างสิทธิพื้นฐานในการแสดงออกและการสื่อสารอย่างมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งนี้ สภาสื่อมวลชนแห่งชาติ ก็ควรแสดงเจตจำนงสนับสนุนแนวทางและข้อเสนอขององค์การสหประชาชาติและยูเนสโกในเรื่องการสนับสนุน “วารสารศาสตร์แห่งความจริงที่ปราศจากความกลัวและความลำเอียง” ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของวิชาชีพสื่อมวลชน นั่นคือการตั้งคำถาม สืบค้นข้อมูลว่าอะไรจริง อะไรเท็จ เป็นตัวกรองข้อมูลให้สังคมอย่างเป็นอิสระจากอำนาจหรือผลประโยชน์ ส่วนพลเมืองทุกคนก็ต้องตั้งสติในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตั้งคำถามวิจารณ์รงค์ของยูเนสโกที่ว่า “เราต้องไม่ปิดตา (จากความจริง) เพื่อปกป้องตัวเราเองจากไวรัสข้อมูลข่าวสาร” (แม้ว่าจะต้องใส่หน้ากากเพื่อปิดจมูกและปากเพื่อป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนาก็ตาม)

สื่อมวลชนและการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน : มิติทางวิชาการ และก้าวต่อไปของสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

ดร.กั้ววาท พองแก้ว

“สิทธิมนุษยชน” ในความหมายกว้าง คือ ศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของ บุคคลที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักร สิทธิมนุษยชนมีที่มาจากแนวคิดใน เรื่องกฎหมายธรรมชาติและปรัชญาสิทธิธรรมชาติ และมีวิวัฒนาการในระดับต่าง ๆ เรื่อยมา อาทิ การประกาศ ปฏิญญาสากลขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิ มนุษยชน เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2491 เพื่อเป็นมาตรฐาน กลางสำหรับประเทศสมาชิกที่นำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ ในประเทศของตน โดยประเทศไทยก็ได้มีการส่งเสริมและ คุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยร่วมลงมติรับรองในปฏิญญา สากลดังกล่าวและสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งได้พัฒนากลไกภายใน ประเทศในระดับต่าง ๆ เพื่อยกระดับการคุ้มครองสิทธิ มนุษยชนในประเทศ เช่น การประกันสิทธิพลเมืองและ สิทธิมนุษยชนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือ การจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นต้น¹

ในมิติของการศึกษาทางวิชาการด้านสื่อมวลชน กับสิทธิมนุษยชน คงปฏิเสธไม่ได้ว่าพบการศึกษาจำนวน ไม่น้อยที่แสดงให้เห็นถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชนของ สื่อมวลชนในหลายมิติ อาทิ การนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ที่ละเมิดสิทธิเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้มีความหลากหลายทาง เพศ หรือชาติพันธุ์ แต่บทความขนาดสั้นชิ้นนี้มุ่งค้นคว้า และทบทวนบางส่วนของการศึกษาวิจัยที่ตีพิมพ์ในฐาน ข้อมูลวารสารทางวิชาการของประเทศไทย (ThaiJO) เพื่อสรุปบทเรียนการทำงานของสื่อมวลชนที่มีบทบาท สำคัญต่อการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน โดยหวังว่าตัวอย่าง การศึกษาวิจัยในแง่มุมนี้จะสามารถเสนอแนวทางเพื่อ ก้าวต่อไปของสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติต่อภารกิจ การกำกับดูแลและยกระดับคุณภาพและความรับผิดชอบของ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อในมิติสิทธิมนุษยชนต่อไป

สื่อเก่า & สื่อใหม่ กับการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

ในยุคที่เทคโนโลยีการสื่อสารมีความก้าวหน้า และภูมิทัศน์สื่อเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การหลอมรวม สื่อก่อให้เกิดการแข่งขันในวงการสื่อมวลชนมากยิ่งขึ้น ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อจึงต่างพยายามทำหน้าที่ด้วยความ รวดเร็ว ฉับไว เพื่อช่วงชิงการเป็นผู้นำในการนำเสนอ ข้อมูลข่าวสาร ทว่าความพยายามช่วงชิงผู้รับสารด้วย ความรวดเร็วดังกล่าวกลับส่งผลต่อความเคลือบแคลง ในการแสดงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของ สื่อมวลชนที่เน้นการแข่งขันทางธุรกิจโดยละเอียดจรรยาบรรณ ในวิชาชีพ²

อย่างไรก็ตาม การทบทวนงานทางวิชาการครั้งนี้ พบการศึกษาจำนวนไม่น้อยที่ฉายให้เห็นความสำคัญของ สื่อมวลชนตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันที่มีบทบาทต่อการส่งเสริม สิทธิมนุษยชนในหลายระดับและหลายมิติ โดยเริ่มต้นจาก การศึกษาเพื่อถอดบทเรียนวิทยุชุมชนในฐานะสื่อดั้งเดิม พบว่า ต้นแบบของวิทยุชุมชนที่เกิดจากกระบวนการ เรียนรู้ การจัดการความรู้ของชุมชน เพื่อทำหน้าที่เป็นสื่อ ที่สมาชิกในชุมชนสามารถเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ เป็นพื้นที่ในการปฏิสังสรรค์ของผู้คนในชุมชน การศึกษา พบว่า ลักษณะของวิทยุชุมชนที่ดี คือ การมีอุดมการณ์ ในการทำงานร่วมกัน มีเป้าหมายร่วมกัน แบ่งปันความรู้ สร้างข้อตกลงในชุมชนอย่างเท่าเทียม เน้นการสื่อสารเพื่อ ชุมชน และธำรงรักษาความรู้ให้ชุมชน การศึกษาพบว่า สื่อวิทยุออนไลน์ในหลายชุมชนสามารถขับเคลื่อนสิทธิ ของชุมชนได้ในหลายประเด็น อาทิ สิทธิในการใช้ภาษา ท้องถิ่น สิทธิชุมชน หรือการต่อต้านการสร้างเขื่อนของ รัฐ เป็นต้น³

ในส่วนของสื่อโทรทัศน์ พบการศึกษาการพัฒนา เทคโนโลยีของสื่อโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ ของคนพิการให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างเท่าเทียม

¹ ธนพร ศรีพงษ์. (2554). สิทธิมนุษยชน. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*, 17(2), 344-242.

² นิษฐา หุ่นเกษม, ปรียา สมพีช, สิริมณฑท์ พึ่งสังวาล และนิศวรรรัตน์ วิไลลักษณ์. (2561). การพัฒนาแนวทางปฏิบัติด้านจรรยาบรรณพื้นฐาน สำหรับสื่อมวลชนในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์. *วารสารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 14(10), 201-220.

³ พนิดตา สุขโกศล. (2551). วิทยุชุมชน ห้องเรียนการสื่อสารของคนในชุมชน. *วารสารการสื่อสารมวลชน*, 1(2), 1-27

เสมอภาคกับคนทั่วไป กอปรกับการกำหนดนโยบายของ ภาครัฐที่กำหนดให้กิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลต้องจัด ให้มีบริการที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ของคนพิการและคน ด้อยโอกาส ได้แก่ เสียงบรรยายภาพ คำบรรยายแทนเสียง ลามภาษามือ รวมทั้งด้านการมีรายการเฉพาะสำหรับ คนพิการ โดยพบว่า เริ่มมีรายการจำนวนมากขึ้นที่ ปรับตัวในการให้บริการดังกล่าว อาทิ รายการที่มีเนื้อหา เกี่ยวกับผู้พิการทางการได้ยิน มีรายการที่มีพิธีกรเป็น ผู้พิการทางการได้ยินและใช้ภาษามือแทนเสียง หรือ รายการที่มีเนื้อหาด้านบวกและส่งเสริมกำลังใจ ความ เข้าใจต่อบุคคลที่เป็นออทิสติก เป็นต้น⁴

เคลื่อนมาถึงการศึกษานานาชาติพบการใช้ ประโยชน์จากเทคโนโลยีของแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขการนำเสนอข่าวลวงหรือข่าวสาร ที่มีผลต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน อาทิ เนื้อหาที่มี การคุกคามหรือการเหยียดเชื้อชาติ โดย Facebook และ Twitter ได้พัฒนาอัลกอริทึมและการเรียนรู้ด้วย ระบบ Machine Learning เพื่อตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะในช่วงวิกฤติต่าง ๆ รวมทั้ง Facebook และ WhatsApp ได้ให้ความร่วมมือกับเครือข่ายการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงนานาชาติ (International Fact-Checking Network: IFCN) องค์กรตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่าง Polifact และ AFP ในการพัฒนาระบบ “ติดธง” หรือ แอปพลิเคชัน WeChat ของจีนที่สามารถรายงานผู้ใช้ หรือแม้กระทั่งกลุ่มสนทนาเพื่อรายงานผู้ใช้งานเพื่อให้ เจ้าของแพลตฟอร์มและผู้เกี่ยวข้องเข้ามาตรวจสอบ เนื้อหา เป็นต้น⁷

นอกจากการศึกษานานาชาติพบการใช้ ประโยชน์จากเทคโนโลยีของแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขการนำเสนอข่าวลวงหรือข่าวสาร ที่มีผลต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน อาทิ เนื้อหาที่มี การคุกคามหรือการเหยียดเชื้อชาติ โดย Facebook และ Twitter ได้พัฒนาอัลกอริทึมและการเรียนรู้ด้วย ระบบ Machine Learning เพื่อตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะในช่วงวิกฤติต่าง ๆ รวมทั้ง Facebook และ WhatsApp ได้ให้ความร่วมมือกับเครือข่ายการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงนานาชาติ (International Fact-Checking Network: IFCN) องค์กรตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่าง Polifact และ AFP ในการพัฒนาระบบ “ติดธง” หรือ แอปพลิเคชัน WeChat ของจีนที่สามารถรายงานผู้ใช้ หรือแม้กระทั่งกลุ่มสนทนาเพื่อรายงานผู้ใช้งานเพื่อให้ เจ้าของแพลตฟอร์มและผู้เกี่ยวข้องเข้ามาตรวจสอบ เนื้อหา เป็นต้น⁷

⁴ ตรี บุญเจือ. (2562). คนพิการกับการเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากกิจการโทรทัศน์. *วารสารวิชาการ กสทช.*, 1(1), 121-146.
⁵ สุริวัลย์ บุตรชานนท์. (2561). บทบาทหน้าที่ของสื่อออนไลน์กับการรายงานข่าวความรุนแรงต่อเด็ก. *วารสารสยามปริทัศน์*, 17(23), 34-46.
⁶ ธัญญา จันทรตรง และกุลทิพย์ ศาสตรระจิจิ. (2557). นักข่าวพลเมืองกับการใช้สื่อออนไลน์ในการขับเคลื่อนด้านสิทธิมนุษยชนในสังคม ไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพอีสาน*, 7(2), 86-98.
⁷ พรรษาสิริ กุหลาบ. (2563). แนวทางการจัดการกับการแพร่กระจายข่าวลวง ข้อมูลผิดพลาด และข้อมูลบิดเบือนทางออนไลน์: องค์ความ รู้และบทเรียนจากต่างประเทศ. *วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์*, 24(3), 7-24.

ของสังคมได้หากได้รับการสนับสนุนจากรัฐและองค์กรที่ เกี่ยวข้อง⁶

นอกจากการศึกษานานาชาติพบการใช้ ประโยชน์จากเทคโนโลยีของแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขการนำเสนอข่าวลวงหรือข่าวสาร ที่มีผลต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน อาทิ เนื้อหาที่มี การคุกคามหรือการเหยียดเชื้อชาติ โดย Facebook และ Twitter ได้พัฒนาอัลกอริทึมและการเรียนรู้ด้วย ระบบ Machine Learning เพื่อตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะในช่วงวิกฤติต่าง ๆ รวมทั้ง Facebook และ WhatsApp ได้ให้ความร่วมมือกับเครือข่ายการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงนานาชาติ (International Fact-Checking Network: IFCN) องค์กรตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่าง Polifact และ AFP ในการพัฒนาระบบ “ติดธง” หรือ แอปพลิเคชัน WeChat ของจีนที่สามารถรายงานผู้ใช้ หรือแม้กระทั่งกลุ่มสนทนาเพื่อรายงานผู้ใช้งานเพื่อให้ เจ้าของแพลตฟอร์มและผู้เกี่ยวข้องเข้ามาตรวจสอบ เนื้อหา เป็นต้น⁷

นอกจากการศึกษานานาชาติพบการใช้ ประโยชน์จากเทคโนโลยีของแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขการนำเสนอข่าวลวงหรือข่าวสาร ที่มีผลต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน อาทิ เนื้อหาที่มี การคุกคามหรือการเหยียดเชื้อชาติ โดย Facebook และ Twitter ได้พัฒนาอัลกอริทึมและการเรียนรู้ด้วย ระบบ Machine Learning เพื่อตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะในช่วงวิกฤติต่าง ๆ รวมทั้ง Facebook และ WhatsApp ได้ให้ความร่วมมือกับเครือข่ายการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงนานาชาติ (International Fact-Checking Network: IFCN) องค์กรตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่าง Polifact และ AFP ในการพัฒนาระบบ “ติดธง” หรือ แอปพลิเคชัน WeChat ของจีนที่สามารถรายงานผู้ใช้ หรือแม้กระทั่งกลุ่มสนทนาเพื่อรายงานผู้ใช้งานเพื่อให้ เจ้าของแพลตฟอร์มและผู้เกี่ยวข้องเข้ามาตรวจสอบ เนื้อหา เป็นต้น⁷

การขับเคลื่อนประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนผ่านเว็บไซต์ Change.org ในประเทศไทย ที่ถือเป็นการขับเคลื่อนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ในการรณรงค์ ส่งเสริมประชาธิปไตย สร้างความเชื่อมั่นในพลังของผู้คน และสร้างวัฒนธรรมใหม่ในการเปลี่ยนแปลงสังคม การเปิดพื้นที่สาธารณะดังกล่าวทำให้มวลชนเข้ามาสร้างประเด็นการรณรงค์หรือร่วมสนับสนุนประเด็นการรณรงค์ที่ตนให้ความสำคัญ โดย Change.org ถือเป็นกลยุทธ์การสื่อสารไปยังผู้มีอำนาจในการตัดสินใจโดยตรง⁹ หรือแม้แต่การศึกษาที่พบการพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้งในโลกไซเบอร์ อาทิ แอปพลิเคชัน ReThink ที่สามารถจับข้อความที่สุ่มเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น หรือข้อความอาจละเมิดสิทธิและทำให้ผู้รับเกิดความเจ็บปวดทางจิตใจ โดยแอปพลิเคชันจะตั้งคำถามเตือนผู้ส่งสารว่าข้อความหรือข่าวสารนั้นอาจเป็นข้อความที่เสี่ยงต่อการละเมิดผู้อื่น ซึ่งผลการวิจัยพบว่า แอปพลิเคชันนี้ช่วยลดข้อความที่ละเมิดสิทธิผู้อื่นได้กว่าร้อยละ 90 หรือแอปพลิเคชัน “StopIt” ซึ่งออกแบบให้ผู้ใช้สามารถรายงานข้อความที่เสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิได้ทั้งในรูปแบบข้อความ ภาพนิ่ง ภาพวิดีโอ หรือการบันทึกเสียง โดยผู้รายงานไม่ต้องเปิดเผยตัวตน ซึ่งผลจากการทดลองใช้แอปพลิเคชันนี้ในโรงเรียน 78 แห่งในสหรัฐอเมริกาโดยให้นักเรียนทุกคนติดตั้งแอปพลิเคชันนี้ในสมาร์ตโฟน พบว่า การรังแกในโรงเรียนลดลงถึงร้อยละ 50¹⁰

**ก้าวต่อไปของสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
กับการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน**

การทบทวนงานวิชาการครั้งนี้เป็นเพียงส่วนเดียวของการศึกษาที่ตีพิมพ์ฐานข้อมูลทางวิชาการที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทของสื่อและผู้รับสารที่สามารถขับเคลื่อนประเด็นสิทธิมนุษยชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในส่วนของความร่วมมือของผู้รับสาร พบการศึกษาที่เสนอว่าสื่อมวลชนต้องไม่มองผู้รับสารเป็นเพียงผู้บริโภคหรือผู้ฟังผู้ชมที่เฉื่อยชาและเป็นผู้ไร้สิทธิ์ไร้เสียง แต่ควรเคารพสิทธิในการแสดงความคิดเห็นของพลเมืองทุกคน

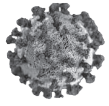
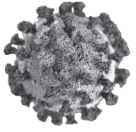
องค์กรสื่อควรจัดสรรพื้นที่สำหรับภาคประชาชนโดยยึดหลักสำคัญ 3 ประการคือ 1) เนื้อหาของสื่อต้องมีมุมมองจากประชาชน 2) ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตเนื้อหาของสื่อ และ (3) ประชาชนย่อมมีสิทธิเข้าถึงการตรวจสอบสื่อได้¹¹ โดยการศึกษาเกี่ยวกับผู้รับสารที่ได้กล่าวมาก่อนหน้านี้พิสูจน์ให้เห็นได้ชัดเจนว่าการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้รับสารสามารถยกระดับการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของสื่อได้จริง

จากการประกาศธรรมนูญสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. 2563 สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ได้ดำเนินการอย่างเข้มแข็งเพื่อยกระดับมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อและปกป้องสังคมในประเด็นสิทธิมนุษยชนในหลายมิติ อาทิ ประกาศสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ เรื่อง ข้อเสนอต่อองค์กรสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวการฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 หรือ แฉลงการณ์สนับสนุนเสรีภาพสื่อเมียนมาของสภาสื่อมวลชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAPC-Net) ที่สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติเป็นหนึ่งในสมาชิกก่อตั้ง จากจุดกำเนิด เจตนาธรรม และการดำเนินการที่ผ่านมา สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติจึงถือเป็น “ศูนย์รวม” หรือ “รั้วโพธิ์ร่มไทร” ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อและสังคมโดยรวม สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติมีศักดิ์และสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากร เทคโนโลยี และเครือข่ายที่ได้ทบทวนไว้ข้างต้นเป็นเครื่องมือในการกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพการทำงานของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อเพื่อยกระดับมาตรฐานทางวิชาชีพสื่อมวลชนไทยในมิติสิทธิมนุษยชนสมดังเจตนาธรรมต่อไป

⁸ ชูณิภา เปิดโลกนิมิต. (2563). ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมด้านสิทธิมนุษยชนของกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทยโดยการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในทางพระพุทธศาสนา. *วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทัศน์*, 6(1), 255-266.
⁹ ปฏิภาณ ชัยช่วย และกุลทิพย์ ศาสตรระจฤจิ. (2559). การสื่อสารประเด็นสาธารณะของสังคมไทยผ่านนวัตกรรมการสื่อสารเพื่อการรณรงค์ เว็บไซต์ Change.org. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(2), 1526-1536.
¹⁰ นภาพรณ อาษาเพชร. (2560). การรังแกผ่านโลกไซเบอร์ ความรุนแรงที่ต้องแก้ไข และนวัตกรรมในการจัดการปัญหา. *วารสารวิชาการนวัตกรรมการสื่อสารสังคม*, 5(1), 100-106.
¹¹ กัทมัย อินทจักร. (2557). ทฤษฎีสื่อมวลชน ประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมเข้าร่วมกับสถานการณ์และปัญหาของสื่อภาคประชาชน กรณีศึกษาการใช้สื่อวิทยุชุมชนเป็นสื่อทางการเมืองในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, 24(1), 67-91.

THE CRITICAL ROLE OF PRESS AND MEDIA COUNCILS IN TIME OF COVID-19

บทบาทสำคัญของสภาสื่อมวลชนในช่วงโควิด-19

แปลโดย บุณรัตน์ อภิชาติไตรสรณ์

วิกฤตการณ์ไวรัสโคโรนาที่ระบาดไปทั่วโลกตั้งแต่ต้นปี 2020 ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของสื่อมวลชนและนักข่าว รวมไปถึงเงื่อนไขการทำงาน และความปลอดภัย อีกทั้งยังส่งผลกระทบใหญ่หลวงต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจขององค์กรสื่อและนักข่าวมืออาชีพรวมไปถึงการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทุกช่องทาง

หลังจากไวรัสโควิดแพร่กระจายไปทั่วทั้งรัฐและรัฐบาลซึ่งมีความชอบธรรมที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ที่จะต้องบังคับใช้มาตรการเข้มงวดหลากหลายประการเพื่อคุ้มครองการสาธารณสุขในช่วงที่เกิดวิกฤต มาตรการเหล่านี้จำเป็นต้องให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทั้งในเรื่องของสิทธิมนุษยชนและกฎหมาย ในฐานะที่เป็นฐานรากสำคัญของธรรมาภิบาลประชาธิปไตย

อย่างไรก็ดี ตลอดช่วงหลายเดือนที่ผ่านมา กลุ่มผู้สนับสนุนเสรีภาพสื่อได้แสดงความกังวลว่ารัฐบาลบางรัฐบาลได้ใช้วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นข้ออ้างในการจำกัดเสรีภาพสื่ออย่างไม่เหมาะสม บางประเทศได้ใช้การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาเป็นโอกาสในการเพิ่มมาตรการคุมเข้มด้านเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและจำกัดการเข้าถึงซึ่งข้อมูลข่าวสาร, การจำกัดการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือเพิ่มมาตรการสอดส่องประชาชนมากขึ้น ท่ามกลางบรรยากาศที่ตึงเครียดและสับสน นักข่าวทั่วโลกยังต้องเผชิญกับการคุกคามด้วยวาจาและการทำร้ายร่างกายมากขึ้น, การเซ็นเซอร์ตลอดจนอุปสรรคในการเข้าถึงซึ่งข้อมูลข่าวสารและการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ

การคุกคามเสรีภาพสื่อเหล่านี้มีขึ้นในช่วงที่การเข้าถึงข้อมูลที่ตรวจสอบได้เริ่มมีความสำคัญมากขึ้นเพื่อจะช่วยรักษาชีวิตและช่วยประชาชนหากล้างข้อมูลบิดเบือนเกี่ยวกับไวรัส

“สื่อมืออาชีพ จะเผยแพร่ความจริงและความเห็นที่ตรวจสอบได้ ทำให้ประชาชนมีทางเลือกในเรื่องของข้อมูลที่บิดเบือนและช่วยหากล้างข้อมูลที่เป็นความเท็จ การทำงานท่ามกลางสายตาคู่ที่จับจ้องของประชาชนนี้ตรงข้ามกับการแชร์ต่อเนื้อหาที่ปิดบังและยากต่อการทำลายผ่านระบบส่งข้อความทันที

เพื่อประกันว่าประชาชนจะเชื่อมั่นในข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ กลไกในเรื่องของจริยธรรมสื่อและกลไกเพื่อแสดงความรับผิดชอบจะมีบทบาทสำคัญยิ่ง หลาย ๆ ประเทศทั่วโลกได้พัฒนากลไกเหล่านี้เพื่อสร้างความชัดเจนให้มากขึ้นเกี่ยวกับมาตรฐานของสื่อมืออาชีพ, การจัดทำแนวปฏิบัติสำหรับนักข่าวรวมถึงการกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานเหล่านั้น และนี่ก็เป็นเหตุผลว่าทำไม Guy Berger ผู้อำนวยการฝ่ายเสรีภาพในการแสดงออกและการพัฒนาสื่อแห่งองค์การยูเนสโก เตือนว่า “สภาสื่อมวลชนมีบทบาท

สำคัญมากในการกำกับดูแลมาตรฐานของการเป็นสื่อมืออาชีพ, การปกป้องมาตรฐานสื่อมืออาชีพและการสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนว่าสภาสื่อมวลชนมีศักยภาพที่จะตอบสนอง (ข้อมูลข่าวสารที่บิดเบือน...บุญรัตน์)

นับตั้งแต่โควิด-19 เริ่มระบาด องค์กรที่กำกับดูแลกันเองทั่วทุกมุมโลกได้เพิ่มความเข้มงวดในการทำงานเพื่อตอบสนองคลื่นลูกใหม่ของข้อมูลข่าวสารที่บิดเบือนและความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มแนวปฏิบัติตลอดจนสนับสนุนชุมชนสื่อในการนำเสนอข่าววิกฤตนี้

งานวิจัยชิ้นนี้มีขึ้นเพื่อนำเสนอภาพรวมการเปรียบเทียบประสบการณ์, การปฏิบัติหน้าที่ และการท้าทายที่สภาสื่อมวลชนในหลายประเทศที่เป็นส่วนหนึ่งของ the Alliance for Independent Press Councils of Europe (AIPCE) ได้เผชิญมาในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยเน้นในเรื่องของบทบาทสำคัญเพื่อช่วยนำร่องนักข่าวในช่วงวิกฤตนี้ มีการทบทวนเอกสารต่าง ๆ, แนวปฏิบัติ, คำชี้แนะ, และกลไกขององค์กรและสมาคมระดับสากลที่ทำงานด้านสื่อ

นอกจากนี้มีการสัมภาษณ์ ผู้แทนของสภาสื่อมวลชน 13 แห่งในยุโรปและอีกหลายประเทศสมาชิกและสมาชิกสมทบของกลุ่มพันธมิตร the Alliance

ประสบการณ์และการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสื่อในช่วงการแพร่ระบาดได้ปรากฏในการวิเคราะห์บทนี้

1 ให้แนวทางด้านจริยธรรมสื่อที่เฉพาะเจาะจงเป็นพิเศษในการนำเสนอข่าวการแพร่ระบาด

ทันทีที่การแพร่ระบาดเริ่มขึ้นผสมผสานกับความต้องการที่มากขึ้นของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับวิกฤตครั้งนี้ สื่อและสภาสื่อมวลชนจะต้องแจ้งเตือนนักข่าวและองค์กรสื่อในประเทศนั้น ๆ ให้ยึดมั่นในจริยธรรมสื่อ ทันทีที่เกิดวิกฤต สภาจริยธรรมสื่อในมาซิโดเนียเหนือได้ออกแนวปฏิบัติของสื่อในการรายงานข่าวอย่างมืออาชีพ และหลีกเลี่ยงประเด็นอ่อนไหวหรือข่าวหวือหวา “สื่อมวลชนจะต้องระมัดระวังการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่อาจจะทำให้สถานการณ์บานปลายออกไป”

ที่เบลเยียม ศูนย์ความมั่นคงแห่งชาติได้ขอข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานจริยธรรมสื่อจากสภาสื่อมวลชนของผู้พูดภาษาเยอรมนีและฝรั่งเศส (CDJ) เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับนักข่าวในช่วงที่เกิดวิกฤต ได้มีการอ้างอิงจริยธรรมสื่อของเบลเยียมและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการรายงานข่าวช่วงฉุกเฉิน นอกจากนี้ศูนย์ความมั่นคงแห่งชาติและสมาคมนักข่าวมืออาชีพได้จัดอภิปรายเป็นกรณีพิเศษเพื่อเตือนทางการและสื่อมืออาชีพถึงมาตรฐานของสื่อในการทำข่าวด้านสาธารณสุขและการปรับวิธีการทำข่าวโดยไม่ต้องควบคุมเสรีภาพสื่อให้เข้มงวดขึ้น

นอกจากนี้ ถ้าหากว่าจำเป็น สภาสื่อมวลชนก็จะออกแนวปฏิบัติเพิ่มเติมสำหรับนักข่าวในการนำเสนอข่าวการแพร่ระบาด สมาคมนักข่าวแห่งมาซิโดเนียและสภาจริยธรรมสื่อแห่งมาซิโดเนียเหนือได้ตีพิมพ์หนังสือ “คู่มือการรายงานข่าวไวรัสโคโรนาอย่างปลอดภัยและอย่างมืออาชีพ” ในบรรดาคำแนะนำที่เจาะจงเป็นพิเศษถึงนักข่าว ประกอบด้วย

- ค้นหาข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นทางการ อาทิ เว็บไซต์ขององค์การอนามัยโลกเมื่อมีการค้นหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับไวรัสโคโรนา
- ตรวจสอบการใช้ศัพท์แสงต่าง ๆ
- หลีกเลี่ยงการเลือกปฏิบัติและการประนามทางสังคม

ตลอดช่วงที่ผ่านมา สภาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย และเฮอร์เซโกวีนาได้รับการสอบถามจากสื่อจำนวนมาก ไม่น้อยถึงวิธีการรายงานข่าวการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา รวมทั้งได้ออกแถลงการณ์หลายฉบับถึงนักข่าวและบรรณาธิการข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ในช่วงนั้น ๆ ย้ำว่าเป็นเรื่องสำคัญยิ่งยวดที่จะต้องเคารพในจริยธรรมสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์ของ BiH ตลอดจนให้ยึดมั่นการรายงานข่าวตามหลักจริยธรรมสื่อ

ข้อสังเกต

- พึงระวังในเรื่องความถูกต้อง, เวลา, และข้อมูลข่าวสารที่ตรวจสอบแล้วว่าเป็นจริง
- อ้างอิงเฉพาะแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้และตรงประเด็น
- จะต้องไม่ตราหน้าผู้ติดเชื้อ
- ต้องใส่ใจกับการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล
- หมั่นตอกย้ำให้ประชาชนตระหนักถึงสิ่งที่สามารถช่วยชีวิตของพวกเขาได้
- ทำตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลกและผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้อง
- อย่าให้พื้นที่กับผู้เชี่ยวชาญ “ตัวปลอม” ทั้งสื่อและสภาสื่อมวลชนยังได้ช่วยเผยแพร่แนวปฏิบัติเพิ่มเติมที่ผลิตโดยองค์การระหว่างประเทศ อาทิ - ศูนย์ข้อมูลของยูเนสโกที่ให้ตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดี, การลำดับความสำคัญ, คำแนะนำและความช่วยเหลือทางเทคนิค รวมไปถึงสนับสนุนให้มีความร่วมมือระหว่างกัน
- แนวปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยของคณะกรรมการคุ้มครองผู้สื่อข่าว ซึ่งคลุมไปถึงความมั่นคงทางอารมณ์, การคุ้มครองด้านสุขภาพของตนเองและบุคคลอื่น, การป้องกันและทำความสะอาดอุปกรณ์ให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อรวมถึงความปลอดภัยของระบบดิจิทัล
- แนวทางปฏิบัติด้านสื่อของบีบีซี.ที่ได้เผยแพร่ 10 เคล็ดลับในช่วงที่เกิด “โรคระบาดข้อมูลข่าวสาร” (หรือการระบาดของข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้อง คลาดเคลื่อนหรือบิดเบือนเกี่ยวกับไวรัสโคโรนา---บุญรัตน์) ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสายสัมพันธ์กับผู้เชี่ยวชาญด้านสาธารณสุข, เจ้าหน้าที่รัฐและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- อินเทอร์เน็ตได้ให้เคล็ดลับแนวปฏิบัติสำหรับนักข่าวที่ต้องทำงานที่บ้าน หรือนักข่าวจำนวนมากไมใช่น้อย

ที่ถูกบีบให้ต้องทำงานในพื้นที่ห่างไกลผ่านการติวเข้มเรื่องเทคโนโลยีระบบดิจิทัล ครอบคลุมไปถึงการแนะนำโปรแกรมสำหรับการทำงานในพื้นที่ห่างไกล, การบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์, การสัมภาษณ์ออนไลน์, การตัดต่อวิดีโอ, การดาวน์โหลดการถอดเสียง, เคล็ดลับการเข้าถึงกลุ่มผู้รับสารและบนแพลตฟอร์มใดหรือการเข้าถึงการอบรมได้ง่ายขึ้น

2 การปกป้องเสรีภาพสื่อและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในช่วงการแพร่ระบาด

“สภาสื่อมวลชนจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การแพร่ระบาดและจะต้องมีภารกิจที่ต้องทำมากกว่าปกติ โดยเฉพาะจะต้องคุ้มครองสื่อและหรือนักข่าว จะต้องเป็นด่านหน้าในการต่อสู้เพื่อเสรีภาพสื่อ” (Koloreto Cukali, สภาสื่อมวลชนแห่งแอลบาเนีย, สัมภาษณ์เมื่อ 12.08.2020)

2.1. เสรีภาพสื่อ

จากรายงานหลายกระแสสะท้อนว่าเสรีภาพสื่อกำลังถูกคุกคามมากขึ้นโดยเกี่ยวเนื่องกับการแพร่ระบาด (กฎหมายไม่สมส่วนเพื่อตอบโต้ข้อมูลที่บิดเบือน, การปฏิเสธสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร, การยกระดับการสอดส่องนักข่าว ฯลฯ) มีสื่อและสภาสื่อมวลชนจำนวนหนึ่งที่ตอบโต้การคุกคามเหล่านี้อย่างฉับไว โดยเฉพาะการตีพิมพ์เอกสารข่าวและปฏิกริยาของประชาชน

ตั้งกรณีของสภาสื่อมวลชนแอลเบเนียที่ชี้แจงว่า “เราขอวิงวอนต่อประชาชนและขอรับรองรัฐบาลไม่ให้ใช้อำนาจตามประกาศภาวะฉุกเฉินเพื่อจะเซ็นเซอร์สื่อ เราจำเป็นต้องตอบโต้เมื่อรัฐบาลได้ดำเนินคดียื่นสื่อต่อกรณีการแพร่ระบาดจนทำให้เกิดความปั่นป่วนขึ้นมา” (Koloreto Cukali, สภาสื่อแห่งแอลเบเนีย, สัมภาษณ์เมื่อ 12.08.2020)

ที่มาชิโดเนียเหนือ สภาจริยธรรมสื่อ ซึ่งโดยตัวเองก็รณรงค์และในฐานะพันธมิตรกับสมาคมนักข่าวและสหภาพแรงงานนักข่าวนักหนังสือพิมพ์ที่เป็นอิสระ ได้ตอบโต้หลายครั้งต่อความพยายามที่จะกดดันนักข่าวระหว่างปฏิบัติหน้าที่

ที่เยอรมนี สภาสื่อมวลชนพร้อมด้วยสมาคม

นักข่าวและสมาคมหนังสือพิมพ์ได้ออกแถลงการณ์ฉบับหนึ่งเตือนว่าการคุมเข้มจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น “ประชาชนต้องการข้อมูลข่าวสารที่เชื่อถือได้และนักข่าวจะต้องตอบสนองต่อความต้องการนี้”

2.2 การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

“แม้ว่าภารกิจของเราในฐานะสภาสื่อมวลชนจะไม่เปิดช่องให้เราได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวโดยตรงในปัญหาว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร แต่เป็นเรื่องที่ยอมรับได้ที่จะออกแถลงการณ์และเปิดการหารือในปัญหานี้”

เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญยิ่งยวดของนักข่าวที่จะเข้าถึงซึ่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของสภาสื่อมวลชนหลายองค์กรได้เรียกร้องทั้งด้วยวาจาและการร้องขอให้เคารพในสิทธิดังกล่าว เช่นที่นอร์เวย์ ทั้งองค์กรสื่อและสภาสื่อมวลชนได้กดดันทางการให้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสถาบันด้านสาธารณสุขมากขึ้น ขณะที่ตำรวจยึนกรานไม่ยอมให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่สื่อ

“โรงพยาบาลบางแห่งไม่ยอมให้ข้อมูลกับนักข่าวว่ามีคนไข้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 มารักษาตัวมากน้อยแค่ไหน ทำให้เป็นเรื่องยากสำหรับสื่อที่จะรายงานให้ประชาชนทราบ เช่นเดียวกับสภาสื่อมวลชนฟินแลนด์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการติดตามการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับไวรัสโคโรนาในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ โดยเฉพาะตัวเลขของคนติดเชื้อและคนที่ต้องห้ามเข้าโรงพยาบาล กล่าวว่า “นี่เป็นส่วนหนึ่งที่สภามีอำนาจที่จะทำเพื่อปกป้องเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ขณะที่การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารก็เป็นส่วนสำคัญของเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญของฟินแลนด์ (Eero Hyvonen, สภาสื่อมวลชนแห่งฟินแลนด์ สัมภาษณ์เมื่อ 27.08.2020)

การจำกัดหรือขัดขวางนักข่าวไม่ให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการแพร่ระบาดรวมถึงความจริงที่ว่ารัฐบาลได้ยึดบทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสารด้วยการตีพิมพ์ข้อมูลข่าวสารและตัวเลขผ่านทางเครือข่ายสังคม บีบให้สภาสื่อมวลชนแห่งแอลเบเนียต้องปฏิบัติตามตอบโต้อย่างรุนแรง “เราจำเป็นต้องตอบโต้ต่อหน้าสาธารณชนพร้อมกับเรียกร้องรัฐบาลให้เปิดกว้างให้นักข่าวและห้องข่าวสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากขึ้น พวกเขาไม่ได้ตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของ

พวกเราและดูเหมือนกับว่าต้องการจะปกป้องตัวเองด้วยการไม่เปิดเผยรายละเอียดถึงวิธีการที่พวกเขากำลังรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น”

สืบเนื่องจากวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น สื่อมักจะเปิดประชุมทางออนไลน์บ่อยครั้งขึ้น โดยเน้นไปที่ปัญหาการคุมเข้มนักข่าวในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร “นักข่าวที่บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนาได้เตรียมส่งคำถามในเช้าวันนี้ แต่ทางการอนุญาตให้สื่อแต่ละสื่อตั้งคำถามได้แค่ 2 คำถาม ปัญหาใหญ่สุดก็คือมีเรื่องอื้อฉาวทางการเมืองเกิดขึ้นซึ่งล้วนเกี่ยวข้องกับการใช้งบของรัฐในการจัดซื้อจัดจ้างสาธารณะ “การให้ตั้งคำถามแค่ 1 - 2 คำถามทำให้ไม่สามารถได้คำตอบที่ครบถ้วน และทั้ง ๆ ที่มีการผ่อนคลายมาตรการด้านสาธารณสุข แต่กลับจำกัดจำนวนนักข่าวที่เข้าร่วมการแถลงข่าว ขณะที่บางองค์กรได้สั่งห้ามนักข่าวเข้าร่วมฟังการแถลงข่าว”

ได้มีการรายงานให้สภาสื่อมวลชนแห่งมาซิโดเนียเหนือทราบถึงปัญหาคัลลิ่งกันที่เกิดขึ้น “อันเนื่องจากไม่มีการตอบรับจากอีกฝ่าย เจ้าหน้าที่จึงยังทำตามใจชอบมากขึ้นในการออกแถลงการณ์ต่าง ๆ แม้จะมีโอกาสตั้งคำถาม แต่ก็ยังมีข้อจำกัดเล็ก ๆ น้อย ๆ อันเนื่องมาจากช่วงเวลาในการเปิดแถลงข่าวและความเป็นไปได้ทางเทคนิคที่นักข่าวจะไปยังพื้นที่เกิดเหตุ ทั้งหมดนี้ทำให้นักข่าวเปลี่ยนไปจากที่เคยกระตือรือร้นกลายเป็นนักข่าวที่เฉื่อยชาลง ซึ่งเข้าทางคนที่ไม่ต้องการจะตกเป็นข่าว”

สภาสื่อมวลชนได้ร้องเรียนไปยังเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ยุติการสรุปข่าวอย่างไม่เป็นทางการ พร้อมกับเรียกร้องให้ปรับเปลี่ยนท่าทีเกี่ยวกับกระบวนการการให้ข่าวของทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร อาทิ การให้สัมภาษณ์สด ๆ โดยไม่มีการเดาหรือการคาดคะเนใด ๆ ทั้งสิ้น

3 ยื่นเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการละเมิดจรรยาบรรณสื่อ ในช่วงการรายงานข่าวการแพร่ระบาด

สื่อที่รายงานข่าวการแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้ช่วยุให้ประชาชนเกิดปฏิกิริยาตอบโต้ขึ้นมา จำนวนการร้องเรียนผ่านสื่อและสภาสื่อมวลชนของประเทศต่างๆ ว่าอาจจะมีการละเมิดข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณสื่อในช่วงที่การแพร่ระบาดนั้นจริง ๆ แล้วมีมากน้อยแตกต่างกันไป ไม่มีใครสามารถพูดได้ว่าโดยรวมแล้ว

การร้องเรียนที่กลไกที่กำกับดูแลตนเองได้รับนั้นมีจำนวนมากขึ้น แต่สามารถเน้นความสำคัญไปที่ประเด็นการร้องเรียนว่าอาจจะมีผลกระทบโดยรวมไปถึงการรายงานว่ามีผลกระทบโดยรวมสื่อ ทั้งนี้จากคำวินิจฉัยของสื่อและสภาสื่อมวลชน โดยรวมแล้ว ประชาชนส่วนใหญ่ร้องเรียนเรื่องที่สื่อนำเสนอข่าวเกินจริงหรือละเลยปัญหา และบ่อยครั้งวิพากษ์วิจารณ์การขาดความรับผิดชอบของนักข่าวและบุคคลากรด้านสื่อ (อาทิ ไม่สวมหน้ากากอนามัยและเว้นระยะห่าง) แม้ว่าจะไม่มีการระบุไว้ในข้อบังคับด้านจริยธรรมสื่อก็ตาม สภาสื่อมวลชนยังได้รับการร้องเรียนที่เน้นเรื่องทฤษฎีสคบคิด ซึ่งพิสูจน์ถึงปัญหาโดยรวมของสังคมในเรื่องของทฤษฎีการสมคบคิด “ไวรัสโคโรนาเป็นโครงการหนึ่ง ซึ่งสามารถรักษาให้หายได้ เรามีการ “รักษาให้หายได้” หรือว่า “ไวรัส ได้รับการจดสิทธิบัตรเมื่อปี 2015”

3.1. ตีพิมพ์ข้อมูลเท็จหรือไม่มีการตรวจสอบ

การเผยแพร่ข้อมูลเท็จ, ไม่มีการตรวจสอบหรือกึ่งจริงกึ่งเท็จเกี่ยวกับไวรัสโคโรนา แล้วนำไปแชร์ต่อผ่านสื่อโซเชียลมีเดียหรือสื่ออื่นๆ รวมไปถึงการเร่งเผยแพร่ต่ออย่างรวดเร็ว เหล่านี้ล้วนเป็นเหตุผลที่ประชาชนได้ร้องเรียนผ่านสภาสื่อมวลชน อาทิ 46% ของการร้องเรียนผ่านสภาจริยธรรมสื่อแห่งมาซิโดเนียเหนือระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ - กรกฎาคม 2020 ล้วนเกี่ยวข้องกับอาการจะละเมิดข้อบังคับมาตรา 1 ของจริยธรรมสื่อแห่งมาซิโดเนีย ว่าด้วยการตีพิมพ์ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและตรวจสอบได้

การร้องเรียนบ่อยครั้งที่สุดที่สภาสื่อมวลชนแห่งฟินแลนด์ได้รับในช่วงวิกฤต ล้วนแต่เกี่ยวข้องกับกรกล่าวหาว่าสื่อไม่ยอมแก้ไขความผิดพลาดสำคัญที่เกิดขึ้นส่วนที่เอสโตเนีย สภาสื่อมวลชนได้ทบทวนเนื้อหาของสื่อที่ถูกกล่าวหาว่าไม่แยกแยะความแตกต่างกันระหว่างข่าว, ความคิดเห็นและการคาดการณ์

ภายใต้บริบทนี้ ความจำเป็นที่จะต้องยึดมั่นในมาตรฐานพื้นฐานสำหรับสื่อมืออาชีพและการรายงานข่าวการแพร่ระบาดที่ยึดมั่นในจริยธรรมสื่อจะต้องมีการตอกย้ำอย่างต่อเนื่อง ทั้งสื่อและสภาสื่อมวลชนจะต้องหมั่นย้ำเตือนว่าสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญยิ่งในการ

ให้ข้อมูลข่าวสารที่เชื่อถือได้, ครอบคลุมทุกด้านและมีการพิจารณาใคร่ครวญอย่างรอบคอบ ตรงกันข้ามกับสภาสื่อมวลชนอื่น ๆ องค์กรสื่อของแอลเบเนียไม่ได้รับการร้องเรียนเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลเท็จเจ้าหน้าที่ของสภาสื่อมวลชนให้ความเห็นว่า “เรื่องนี้เกี่ยวเนื่องกับความจริงที่ว่าข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ล้วนรวมศูนย์อยู่ที่รัฐบาล ไม่มีใครรู้ว่าตัวเลขต่าง ๆ นั้นถูกต้องหรือไม่” (Koloreto Cukali, สภาสื่อมวลชนแอลเบเนีย สัมภาษณ์เมื่อ 12.08.2020)

3.2 การรายงานข่าวที่หวือหวาเกินจริง

หนึ่งในข้อร้องเรียนต่อสื่อและสภาสื่อมวลชนที่พบบ่อยครั้งที่สุดรองลงมาจากกรร้องเรียนว่าเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นเท็จก็คือ การที่สื่อบางสื่อนำเสนอประเด็นข่าวการแพร่ระบาดที่หวือหวาเกินจริง คำร้องเรียนนี้ได้ยกเรื่องของภาษาที่ใช้ในการรายงานข่าวรวมไปถึงการโยงประเด็นต่าง ๆ การละเมิดมาตราที่ 8 ของจริยธรรมสื่อแห่งมาซิโดเนียเหนือว่าด้วยการรายงานข่าวหวือหวามากถึง 31% ช่วงเดือน กุมภาพันธ์ - สิงหาคม 2020

กรณีการรายงานข่าวหวือหวาถือว่าละเมิดมาตราที่ 14 ของจริยธรรมสื่อของเยอรมนี (ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารที่อาจนำไปสู่ความหวังที่เลื่อนลอยหรือสร้างความกลัวขึ้นในกลุ่มผู้อ่าน) มีการร้องเรียนบ่อยครั้งต่อสภาสื่อมวลชนเยอรมนีในช่วงที่เกิดวิกฤต “พาดหัวข่าวบางพาดหัวชี้ว่าอาจจะพบวิธีรักษาโควิด-19 โดยไม่มีหลักฐานอ้างอิงใด ๆ” รวบรวมหนึ่งของการร้องเรียนต่อสภาสื่อมวลชนไอร์แลนด์ในช่วงที่ประกาศภาวะฉุกเฉินเกี่ยวข้องกับการรายงานข่าวหวือหวา ส่วนใหญ่มุ่งไปที่การพาดหัวข่าว เช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นที่บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา มีการร้องเรียนไปที่สภาสื่อมวลชนบอสเนียเรื่องการพาดหัวข่าว อาทิ “ไวรัสโคโรนาไม่รอดแน่” หรือ “ยารักษาไวรัสโคโรนาจะเริ่มวาง

ชายพุ่มนี้” ส่วน The Raad voor de Journalistiek ที่เบลเยียมได้รับการร้องเรียนเช่นกันเกี่ยวกับการพาดหัวข่าวที่หิวหาที่ให้ความหวังที่เลื่อนลอยหรือเป็นเท็จหรือทำให้คนที่ป่วยรู้สึกหงุดหงิดหรือถึงกับช็อก

3.3 สร้างความสับสนระหว่างการรายงานข่าวกับการโฆษณา

การขาดความชัดเจนในส่วนของความแตกต่างระหว่างเนื้อหาของข่าวและการโฆษณายังเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่มีการร้องเรียนไปยังสภาสื่อมวลชนเยอรมนี ดังกรณีที่มีการสัมภาษณ์ว่าด้วยการขายสเปรย์พ่นจมูก “มีการพูดคุยกับนักวิจัยคนหนึ่งที่เป็นคนชายชา ซึ่งได้ชี้ชวนว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะสร้างภูมิคุ้มกันและจะช่วยต่อกรกับไวรัสโคโรนา จากข้อวินิจฉัยของเราถือว่าเป็นการละเมิดจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพราะเป็นโฆษณาแฝง อันอาจนำไปสู่ความหวังลม ๆ แล้ง ๆ”

3.4 แทบจะไม่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลหรือความเป็นส่วนตัว

ขณะที่การระบาดกำลังลุกลามออกไป ก็มีความกังวลมากขึ้นเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างการรายงานข่าว สภาสื่อมวลชนในหลายประเทศมักจะได้รับการร้องเรียนในประเด็นนี้ อาทิ ที่เยอรมนี หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งได้ทำข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน โดยได้ระบุชื่อหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่งที่เป็นต้นตอการระบาดของไวรัสโคโรนา กระทั่งกลายเป็นชนวนการโต้เถียงว่าประชาชนสนใจอยากจะทำอะไรที่มาของการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนามากกว่าการคุ้มครองสถานะของคนที่อยู่ในพื้นที่นั้นหรือไม่ ในแนวปฏิบัติของสภาสื่อมวลชนเยอรมนีว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของนักข่าวระบุว่า “ความเจ็บป่วยทางร่างกายหรือจิตใจหรือการบาดเจ็บใด ๆ ล้วนอยู่ในขอบเขตของความเป็นส่วนตัวของผู้ที่ได้รับผลกระทบ”

ด้านสภาสื่อมวลชนไอร์แลนด์ก็ได้รับการร้องเรียนในทำนองเดียวกันว่าหนังสือพิมพ์จำนวนหนึ่งได้ตีพิมพ์รายชื่อของคนที่ยืนยันว่าติดเชื้อโควิด-19 ซึ่งจุดชนวนปฏิกิริยาในทางลบของประชาชน” อย่างไรก็ตาม หนังสือพิมพ์เหล่านั้นต่างระมัดระวังยิ่งที่จะระบุชื่อเฉพาะผู้ที่ยินยอมให้เปิดเผยชื่อเท่านั้น แต่มักจะมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับผลประโยชน์

สาธารณะเสมอ อย่างไรก็ตาม การระบุชื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งถือเป็นก้าวที่ผิดพลาดเกินไป”

ปัญหาที่สื่อและสภาสื่อมวลชนระบุนานี้ไม่ใช่แค่การเปิดเผยชื่อคนที่ติดเชื้อโควิด-19 และเหยื่อเท่านั้น แต่ยังคลุมไปถึงการตีพิมพ์ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับอนุญาตให้สื่อสามารถเปิดเผยชื่อคนดังบางคนได้ ดังกรณีของนักสกีวัยรุ่นคนหนึ่งซึ่งเข้าร่วมในทีมสกีรุ่นเยาว์ของสวีเดน ซึ่งเป็นคนแรกที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนาจากหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่งในสวีเดนที่มีประชากร 10,000 คน

หนังสือพิมพ์ที่รายงานข่าวนั้นไม่ได้เปิดเผยชื่อของนักสกีวัยรุ่นผู้นั้น แต่เปิดเผยชื่อโรงเรียนที่เรียนอยู่ตามด้วยความจริงที่ว่าเขาเป็นนักสกีทีมชาติรวมทั้งชื่อโรงพยาบาลที่นอนพักรักษาตัว ตลอดจนรายละเอียดเกี่ยวกับอาการเจ็บป่วย “ถึงแม้จะไม่มีเปิดเผยชื่อของเขา แต่ก็มีกลิ่นในเรื่องราวของความเป็นส่วนตัว คำถามก็คือผลประโยชน์สาธารณะที่เข้มแข็งมากในช่วงที่เกิดวิกฤตแล้วเราจะยอมปล่อยให้มีการละเมิดสิทธิส่วนตัวหรือ”

สภาสื่อมวลชนบอสเนียและเฮอร์เซโกวีนาได้พิจารณากรณีคล้ายคลึงกันที่เกิดขึ้นหลังจากเทศบาลเล็ก ๆ แห่งหนึ่งได้นำรายชื่อของคนที่ยืนยันว่าติดเชื้อไวรัสโคโรนาไปโพสต์ในเว็บบอร์ด รวมไปถึงการระบุอัตลักษณ์และที่อยู่ แล้วสื่อได้นำรายชื่อเหล่านั้นไปเผยแพร่ต่อ แต่หลังจากนั้นก็รีบถอดข่าวนี้เมื่อมีการร้องเรียนไปยังสภาสื่อมวลชน กระนั้นรายชื่อเหล่านี้ยังคงปรากฏในสื่อออนไลน์บางสื่อที่ไม่มีการร้องเรียนไปยังสภาสื่อมวลชน

ในบางประเทศ มีการร้องเรียนเกี่ยวกับการตีพิมพ์ภาพของบุคลากรทางการแพทย์ ที่อังกฤษ IPSO ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลกันเองได้รับคำร้องเรียนจากบุคลากรทางการแพทย์ที่มีช่างภาพไปตัดกรอที่หน้าโรงพยาบาลชื่อดังแห่งหนึ่งเพื่อรอการมาถึงของรถพยาบาล หมายใจจะถ่ายภาพขณะหามคนไข้ออกจากรถพยาบาล เจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุขชี้ว่าพวกเขาได้รับแรงกดดันสูงมากขณะปฏิบัติหน้าที่ที่แข่งกับเวลา พฤติกรรมเช่นนั้นถือเป็นเรื่องน่ารังเกียจและไม่พึงปรารถนา “สำหรับพวกเราในฐานะที่มีหน้าที่กำกับดูแลกันเอง เป็นคำถามที่น่าสนใจยิ่งว่าอะไรคือสิทธิของบุคลากรทางการแพทย์ท่ามกลางสถานการณ์เช่นนี้ เพราะภายใต้สถานการณ์ปกติเราจะชี้แจงว่าพวกเขา กำลังเป็นเป้าสนใจในฐานะมีอาชีพ ซึ่งไม่ถือว่าอยู่ในข่ายของส่วนบุคคล”

ที่เบลเยียม เกิดกรณีนักข่าวคนหนึ่งได้เจาะเข้าไปยังกลุ่มเฟซบุ๊กกลุ่มหนึ่งซึ่งแพทย์กลุ่มหนึ่งจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเกี่ยวกับไวรัสโคโรนา โดยอาศัยข้อมูลที่โพสต์ในกลุ่มนี้ นักข่าวผู้นั้นได้ติดต่อกับแพทย์คนหนึ่งเพื่อขอรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรณีพิเศษกรณีหนึ่งซึ่งแพทย์ผู้นั้นถือว่าการลวงล้า นักข่าวได้ขอโทษโดยอธิบายว่ากลุ่มในเฟซบุ๊กเป็นกลุ่มเปิดและเธอก็เป็นสมาชิกกลุ่มคนหนึ่ง “คำถามก็คือ นี่ถือเป็นการลวงล้าโดยมองว่ากลุ่มในเฟซบุ๊กเป็นกลุ่มเปิดและสมาชิกที่เป็นนักข่าวสามารถ “ไม่ระบุตัวตน” หรือเป็นสื่อแอบแฝงได้หรือไม่”

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลนั้น ท้ายที่สุด สภาสื่อมวลชนออสเตรเลียได้พิจารณาคำร้องเรียนหนึ่งและตัดสินว่าการเปิดเผยชื่อนั้นเป็นเรื่องที่ยอมรับได้หากผู้นั้นเป็นบุคคลสาธารณะ แต่ไม่สามารถทำได้หากเป็นคนธรรมดา ๆ “เรามีกรณีของทนายชื่อดังคนหนึ่งซึ่งเริ่มติดเชื้อโควิด-19 และถูกนำตัวไปที่โรงพยาบาล สุดท้ายอาการได้ทรุดหนักลงจนเข้าขั้นโคม่า หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งที่ชอบเสนอแต่ข่าวโคมลอยหรือพาดหัวหวือหวา (หรือเรียกว่าสื่อเหลือง) ได้เปิดเผยชื่อและภาพของเขา ควรจะต้องมีการพิจารณาทุกองค์ประกอบและอย่างสมดุล”

3.5 การเลือกปฏิบัติและการประนามเหยื่อ

ที่ยูเครน คณะกรรมการจริยธรรมสื่อได้มีมาตรการเชิงรุก (แม้ไม่มีการร้องเรียนใด ๆ) กรณีมีการใช้ถ้อยคำที่สร้างความเกลียดชังต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศหรือ LGBT ช่วงที่เกิดโควิด-19 “คณะกรรมการจริยธรรมสื่อในฐานะองค์กรที่กำกับดูแลสื่อ ขอประนาม

การเลือกปฏิบัติของสื่อในการใช้ถ้อยคำที่สร้างความเกลียดชังเมื่อรายงานเกี่ยวกับ LGBT รวมไปถึงการเพิกเฉยเมื่อมีข้อเรียกร้องให้มีการกักตัว ข้อเท็จจริงนี้ได้สร้างความกังวลอย่างยิ่งในทุกช่วงโอกาสทั้งต่อยูเครนและนานาชาติประเทศกรณีการเผยแพร่ข้อมูลเท็จที่สามารถนำไปสู่ความรุนแรงในสังคม รวมทั้งการขาดข้อมูลข่าวสารที่รอบด้านและเป็นกลาง อันจะนำไปสู่การแพร่กระจายของการสมคบคิดและแถลงการณ์ไม่ยอมรับวิทยาศาสตร์ ตลอดจนกระตุ้นให้กลุ่มผู้รับสารหาผู้กระทำผิด” แทนที่จะหาทางยุติปัญหา (Liza Kuzmenko, คณะกรรมการจริยธรรมสื่อในยูเครน สัมภาษณ์เมื่อ 19.08.2020.)

4 ให้ข้อมูลข่าวสารและการศึกษาแก่ผู้รับสาร เพื่อตอบโต้ข้อมูลบิดเบือนทางออนไลน์

ขณะที่การบิดเบือนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับไวรัสได้แผ่ขยายมากขึ้นทางออนไลน์ ทั้งสื่อและสื่อมวลชนต่าง ๆ ได้ดำเนินมาตรการอย่างแข็งขันเพื่อจัดการกับปัญหานี้ และช่วยประชาชนหักล้างข้อมูลบิดเบือนเหล่านี้ ด้วยการแจ้งให้ประชาชนทราบถึงสิทธิในการร้องเรียนเกี่ยวกับข้อมูลเท็จเรื่องของไวรัสที่เผยแพร่ในสื่อต่าง ๆ ซึ่งสภาสื่อมวลชนเยอรมนีให้ความสำคัญยิ่ง โดยสามารถทำได้หลายวิธี อาทิ เข้าไปมีส่วนร่วมในการยกระดับการเตือนทางออนไลน์, การเข้าร่วมในรายการโทรทัศน์, การเผยแพร่เอกสารการเรียนรู้แบบเก็บเล็กผสมน้อยทาง MIL ให้กับประชาชน ฯลฯ

Adeline Hulin แห่งยูเนสโกเชื่อว่า “ในประเทศที่ประชาชนไม่ได้ร้องเรียนผ่านสภาสื่อมวลชนเพราะไม่รู้ว่า มีสถานีหรือไม่รู้ว่าสามารถร้องเรียนผ่านสภาสื่อมวลชนฟรีโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ เป็นเรื่องที่มีประโยชน์ที่จะทำงานกับสภาสื่อมวลชนที่มีทัศนวิสัยชัดเจนอยู่แล้ว” (สัมภาษณ์เมื่อ 18.08.2020.)

เจ้าหน้าที่ด้านสารสนเทศของสภาแห่งคาตาลูญญาย้ำว่า “สถานการณ์โควิด-19 ทำให้เราต้องคิดว่าทำอย่างไรถึงจะให้ประชาชนและนักข่าวได้รับการคุ้มครองในเรื่องของเสรีภาพในการแสดงออกและการรายงานข่าวของสื่อมีอาชีพ” (Begoña M., สัมภาษณ์เมื่อ 01.09.2020) ขณะที่สภาสื่อมวลชนแห่งคานาดาย้ำว่า “ในช่วงที่มีข้อโต้เถียงทางวิทยาศาสตร์ระหว่างกลุ่มที่มีระบบความเชื่อทางอุดมการณ์ที่แตกต่างกัน การมีองค์กร

ที่เป็นมืออาชีพที่พร้อมจะสนับสนุนมาตรฐานที่เหมาะสม ถือเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบฟื้นคืนสภาพของระบบข้อมูลข่าวสาร ในแง่ที่เป็นการปฏิบัติมากขึ้น เรา ยังได้สร้างความสัมพันธ์มากขึ้นด้วยการจัดสัมมนาทางออนไลน์บ่อยครั้งขึ้นกับห้องข่าวและสถาบันการศึกษา ที่อยากจะเรียนรู้มากขึ้นเกี่ยวกับงานของเรา” (Brent Jolly and Cara Sabatini, สัมภาษณ์เมื่อ 21.08.2020.)

“สภาสื่อมวลชนสามารถคุ้มครองสาธารณชนและยกระดับความสำคัญของสื่อมืออาชีพด้วยการช่วยเหลือสื่อกระแสหลักให้ดำเนินขั้นตอนที่เหมาะสมในการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารก่อนที่จะมีการตีพิมพ์ และถ้าจำเป็นก็จะต้องแก้ไขให้ถูกต้องในทันที นอกจากนี้ ยังสามารถส่งเสริมความเข้าใจของประชาชนถึงความแตกต่างระหว่างข้อมูลข่าวสารที่ตีพิมพ์โดยนักข่าวมืออาชีพและยึดมั่นในมาตรฐานของจริยธรรมสื่อกับข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ ที่เผยแพร่ในโซเชียลมีเดีย (Charlotte Dewar, IPSO, สัมภาษณ์เมื่อ 16.09.2020.)

โดยทั่วไป วิกฤตการณ์ทำให้เกิดการทำลายครั้งใหญ่กับสภาสื่อมวลชนบางแห่งอันเนื่องจากการร้องเรียนจากประชาชนมากขึ้นเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ในโซเชียลมีเดีย ซึ่งไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรที่ดูแลด้านการกำกับดูแลกันเอง

เพื่อตอบสนองการทำลายนี้ สภาจริยธรรมสื่อแห่งมาซิโดเนียเหนือได้ตั้งสำนักงานลงทะเบียนสื่อออนไลน์มืออาชีพขึ้นมา โดยเป็นพันธมิตรกับสมาคมนักข่าวและหอการค้า วัตถุประสงค์ของสำนักงานลงทะเบียนสื่อออนไลน์ก็เพื่อช่วยสาธารณชนและชุมชนธุรกิจได้รับรู้ว่าสื่อออนไลน์สื่อใดยึดมั่นในจริยธรรมสื่อและเป็นส่วนหนึ่งของสภาสื่อมวลชน และสื่อใดมีโครงสร้างเจ้าของและกองบรรณาธิการที่โปร่งใส อีกเป้าหมายหนึ่งก็เพื่อช่วยชุมชนธุรกิจสามารถแยกแยะได้ว่าจะลงโฆษณาที่สื่อใด เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลความมุ่งหวังที่จะรับผิดชอบต่อสังคม ไปจนถึงการสนับสนุนสื่อที่ตรวจสอบและเชื่อถือได้

สำนักงานลงทะเบียนฯ ได้รับผิดชอบด้านกระบวนการกำกับดูแลสื่อออนไลน์ที่มีมากขึ้น การตั้งสำนักงานลงทะเบียนสื่อออนไลน์มืออาชีพ ได้รับการประเมินว่า “เป็นความสำเร็จที่ก้าวล้ำในการยกระดับความเป็นมืออาชีพ”

สรุป

สภาสื่อมวลชนได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญ ในช่วงที่เกิดวิกฤตโควิด-19 ด้วยการเสริมสร้างความแข็งแกร่งของมาตรฐานจริยธรรมสื่อและช่วยฟื้นความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อสื่อ นับเป็นส่วนสำคัญของการหาข้อยุติเรื่องข้อมูลบิดเบือนทางออนไลน์บนโซเชียลมีเดียซึ่งจะต้องได้รับการสนับสนุนต่อไป

ฉะนั้น หนึ่งในการทำทนายสำคัญของสภาสื่อมวลชน ซึ่งไม่ใช่เรื่องใหม่แต่คาดว่าจะรุนแรงขึ้น ช่วงการแพร่ระบาด ก็คือการ**ขาดความยั่งยืนในตนเอง (self-sustainability)** และแหล่งทุนการเงินเพื่อจะ ให้สามารถทำหน้าที่ที่เหมาะสม การทำทนายนี้ นับเป็น หลักฐานสำคัญของสภาสื่อที่ยุโรปตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งทุนทั้งหมดมาจากการบริจาค “ผู้บริจาคบางราย ได้ตัดสินใจที่จะชะลอการให้เงินสนับสนุน” นอกจากนี้ ยังมีผลกระทบต่อการทำงานของสภาสื่อมวลชนที่เมซิโดเนียเหนือ ในส่วนของสื่อเองก็มีปัญหาใหญ่หลวง อันเป็นผลพวงจากรายได้จากโฆษณาที่ลดลง คณะกรรมการบริหารของสภาสื่อมวลชนแห่งบอสเนียและเฮอร์เซโกวีนาได้ขอให้ทางการยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือสื่อและสภาสื่อมวลชนโดยเร็ว เพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจต่อไปได้ “โชคร้ายยิ่ง เรายังคงทำงานต่อไป โดยปราศจากการสนับสนุนทางการเงินที่มั่นคงและในระยะยาว

ขณะเดียวกัน องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกันเองในยุโรปบางประเทศได้แสดงความกังวลเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินในอนาคตเช่นกัน อาทิสภาสื่อมวลชนไอร์แลนด์ “ในระยะสั้น ยังไม่มีผลกระทบ เป็นพิเศษกับพวกเรา แต่เราคาดว่าถ้าปัญหายังดำเนินต่อไปในช่วงครึ่งหลังของปี 2020 เราจะมีปัญหามากขึ้น ในเรื่องทุนสนับสนุน หนังสือพิมพ์เองก็พยายามประหยัดเต็มที่ ขณะที่สภาสื่อมวลชนเองต้องพึ่งพาทุนสนับสนุนทั้งหมดจากหนังสือพิมพ์เหล่านั้น”

ส่วนที่สวีเดนซึ่งสภาสื่อมวลชนต้องพึ่งพาทุนสนับสนุนทั้งหมดจากองค์กรสื่อยักษ์ใหญ่ และวิทยุและโทรทัศน์สวีเดน กล่าวว่า “จนถึงขณะนี้ สถานะของเรายังค่อนข้างมั่นคง แต่เราประเมินว่าการที่รายได้จากโฆษณา ลดลงจะมีผลต่อเราในปีหน้าเช่นกัน”

“การปรับตัวของสื่อภูมิภาค ความท้าทายการกำกับดูแล”

จักรกฤษณ์ แวคคล้ายหงษ์
บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ประชาชาติ ตราด
กรรมการจริยธรรม สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสารจากระบบอนาล็อกมาสู่ระบบดิจิทัล ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับวงการสื่อมวลชนชนิดพลิกฝ่ามือ ส่งผลกระทบต่อการปรับตัวในการทำงานของสื่อมวลชนทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น หรือในแวดวงวิชาชีพสื่อมวลชน และในแวดวงวิชาการด้านนิเทศศาสตร์และวารสารศาสตร์ ไม่เพียงแต่เท่านั้น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการสื่อสารยังส่งผลกระทบไปต่อการกำกับดูแลสื่อมวลชนทั้งในภาคสนามและภาคการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องอย่างมากกับการกำกับดูแลด้านจริยธรรมของ สื่อมวลชนผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับขององค์กรวิชาชีพสื่อ และภาครัฐที่ต้องการเข้ามาดูแลและกำกับการด้านจริยธรรม นับเป็นเรื่องของความท้าทายอย่างมาก ที่จะเข้ามากำกับดูแลได้อย่างแท้จริงท่ามกลางสื่อเก่าที่ปรับเปลี่ยนไปสู่สื่อใหม่ และจากการกำเนิดขึ้นของสื่อใหม่ที่เกิดจากเทคโนโลยีที่ทันสมัย และยังคงต้องการกำกับดูแลทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

บทความนี้ จะสะท้อนการเปลี่ยนแปลงการปรับตัวของสื่อในระดับภูมิภาคในกระแสเทคโนโลยีในปัจจุบันว่านอกจากการปรับตัวแล้ว ปัญหาด้านจริยธรรมที่เกิดขึ้นจะสามารถกำกับดูแลด้านจริยธรรมได้อย่างไร? โดยสะท้อนมุมมองของนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ และผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อในท้องถิ่น ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านสื่อมวลชนมานานกว่า 20 ปี

▶ สื่อมวลชนท้องถิ่นท่ามกลางเทคโนโลยียุคออนไลน์

ผศ. ดร. จำเริญ คังคะศรี คณบดี คณะนิเทศศาสตร์ มจร. ไร่โพพรรณี จ. จันทบุรี อดีตผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

ฐานเศรษฐกิจ ที่ผันตัวเองมาเป็นนักวิชาการด้านสื่อมวลชน และมีประสบการณ์ในการคลุกคลีกับสื่อท้องถิ่นในภาคตะวันออก มากกว่า 28 ปี ได้สะท้อนความเห็นที่น่าสนใจหลายประเด็น โดยเฉพาะการปรับตัวของสื่อมวลชนในท้องถิ่น และความพยายามในการกำกับดูแลขององค์กรวิชาชีพสื่อท้องถิ่นที่น่าสนใจ

ผศ. ดร. จำเริญ กล่าวว่า ได้ผ่านประสบการณ์การเป็นนักวิชาชีพมาเมื่อ 28 ปี ในการทำงานในหนังสือพิมพ์ ฐานเศรษฐกิจที่สื่อสิ่งพิมพ์มีการแข่งขันกันสูงในเรื่องเนื้อหาสาระ และมีองค์กรวิชาชีพสื่อระดับชาติมีหน้าที่กำกับดูแลในเรื่องจริยธรรม แต่ก็ยอมรับว่า การกำกับดูแลและควบคุมด้านจริยธรรมเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก และเมื่อหันมาทางด้านวิชาการสื่อในฐานะอาจารย์ผู้สอนใน

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จ.จันทบุรี ได้สัมผัสกับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อทั้งหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น วิทยุ และเคเบิลทีวี ทั้งตัวผู้สื่อข่าวในสนามและเจ้าของสื่อ รวมทั้งองค์กรวิชาชีพสื่อที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษา ขณะเดียวกัน ก็ยังสอนให้นักศึกษาได้ทำหนังสือพิมพ์ฝึกปฏิบัติชื่อ “รำไพโพสต์” ที่ยุคนั้นเทคโนโลยียังเป็นยุคเก่า การทำต้นฉบับต้องส่งพิมพ์คอมพิวเตอร์ ต้องพิมพ์เอง และทำต้นฉบับแบบตัดแปะ และได้สอนให้นักศึกษาเข้าใจในเรื่องจริยธรรม และเมื่อออกไปทำสื่อของตัวเองจะได้ยึดมั่นในหลักจริยธรรมได้เหมือนมีหลักด้านวิชาชีพสื่อด้วย

“สื่อมวลชนในยุคเทคโนโลยีเก่าที่มีแพลตฟอร์มไม่มากเหมือนในปัจจุบันการแข่งขันทางวิชาชีพมีไม่มากนัก สื่อมวลชนในท้องถิ่นอย่างหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น วิทยุ หรือเคเบิลทีวีในท้องถิ่นก็มีจำนวนไม่มากนักเช่นกัน คนที่ทำหนังสือพิมพ์ก็มักจะชอบขีดเขียน ชอบวิพากษ์วิจารณ์ ส่วนใหญ่จะไม่ได้มีความรู้ด้านวิชาชีพสื่อ ทำให้มีสื่อมวลชนที่ละเลยด้านจริยธรรม หรือไม่รู้เรื่องจริยธรรม รวมทั้งกฎหมายที่ดูแลควบคุมสื่อ ทำให้เกิดปัญหา และเป็นแฉดำในวงการสื่อมวลชนที่พบในทุก ๆ จังหวัด โดยที่องค์กรวิชาชีพสื่อในจังหวัดไม่สามารถดูแลหรือบังคับให้อยู่ในกรอบจริยธรรมได้ หรือบางองค์กรวิชาชีพก็ไม่ได้สนใจในเรื่องนี้ด้วยซ้ำ ทำให้ดูแลยาก ดีที่สุดตัวผู้นำองค์กรวิชาชีพก็แค่ตักเตือนเท่านั้น หรือการไม่รับเข้ามาเป็นสมาชิกมากกว่า ขณะที่ภาครัฐยังไม่สามารถควบคุมดูแลได้เลย”

ผศ. ดร. จำเริญ ยกตัวอย่างสื่อมวลชนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรีก็รู้จักกันหมด และได้เคยร่วมงานทั้งในด้านวิชาการและด้านวิชาชีพ รวมทั้งที่ จ. จันทบุรีก็มีองค์กรวิชาชีพสื่อหลายองค์กร และมีสมาชิกจำนวนมาก ซึ่งก็เคยได้รับการแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษา รวมทั้งการเป็นวิทยากรในการอบรมซึ่งครั้งในอดีตก็ไม่มีปัญหามากนัก เวลามีปัญหาก็จะประชุมและพิจารณาแก้ปัญหาด้วยกันภายในด้วยการตักเตือน รวมทั้งหากผิดมากก็จะไม่ให้เป็นสมาชิก ซึ่งเป็นการดูแลภายในองค์กรวิชาชีพด้วยกัน แม้จะไม่ได้เข้มขันหรือมีเรื่องเกิดขึ้นบ่อย ๆ นัก ซึ่งง่ายต่อการควบคุมดูแล ซึ่งต้องยอมรับว่า ไม่ค่อยมีปัญหาเท่าไร

▶ เมื่อเทคโนโลยีเปลี่ยนไปไกล การกำกับดูแลสื่อเป็นอย่างไร?

ผศ.ดร.จำเริญ กล่าวว่า เมื่อเทคโนโลยีสื่อที่เปลี่ยนไป ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสื่อมวลชนมากขึ้น เพราะมีแพลตฟอร์มเกิดขึ้นมากมาย สื่อสิ่งพิมพ์ยกระดับไปเป็นสื่อออนไลน์ วิทยุก็ไลฟ์สด, เคเบิลทีวีก็พัฒนาไป ทำให้แยกกันไม่ออกว่า ใคร? คือสื่อมวลชนหรือสื่อสังคม ส่งผลไปยังผู้รับสารที่ไม่สามารถจะแยกแยะได้ว่า อะไรคือข่าวจริง อะไรคือข่าวลวง เพราะข่าวออนไลน์จะมีรายละเอียดน้อย เน้นความไว แต่ไม่ค่อยจะถูกต้อง การเป็นเพคนิวส์ ที่ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าอะไรคือข่าวจริง หรือเพคนิวส์ ซึ่งมันสะท้อนถึงปัญหาด้านจริยธรรมที่เพิ่มมากขึ้น และองค์กรวิชาชีพในท้องถิ่นก็ไม่สามารถดูแลหรือกำกับดูแลได้ เพราะส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิก หรือไม่รู้จะเข้าไปกำกับดูแลได้ เรื่องนี้คือ ปัญหาที่พบเห็นในปัจจุบัน และเป็นเรื่องยาก แม้ในท้องถิ่นจะรู้จักกันหมดทั้งตัวผู้สื่อข่าวกับแหล่งข่าวที่เป็นทั้งหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน

“สื่อใหม่ที่เกิดขึ้นออกมาเป็นแพลตฟอร์มออนไลน์ ทั้งหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น วิทยุออนไลน์ หรือเคเบิลทีวีออนไลน์ ซึ่งในแต่ละแพลตฟอร์มสามารถไลฟ์ข่าวสด ๆ ในทุกเวลา ทุกสถานที่ และมีการนำเสนอหลากหลายรูปแบบพร้อม ๆ กัน โดยผ่านเครื่องมือเพียงโทรศัพท์มือถือเพียงตัวเดียว มันสามารถสร้างคอนเทนต์ออกมามากมาย ในหลากหลายรูปแบบ ซึ่งข้อมูลที่ออกมามากมาย จนไม่สามารถแยกแยะได้ว่า อะไรคือข่าวจริง ข่าวลวงหรือข่าวไหนคือ ข่าวต้นฉบับ เพราะมีการแชร์กันมาเป็นทอด ๆ

และข้ามแพลตฟอร์มด้วย ซึ่งผลิตกันออกมาอย่างรวดเร็ว แต่ขาดความถูกต้องรอบด้าน ขาดแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้ ไม่กรองข้อมูล รวมทั้งรายละเอียดที่มากพอ จนเกิดปัญหาด้านจริยธรรมตามมา โดยผู้ผลิตคอนเทนต์ขาดทั้งความรู้ทางวิชาชีพ และขาดความรู้ด้านกฎหมายควบคุมสื่อ ซึ่งองค์กรวิชาชีพในอดีตหรือปัจจุบันกำกับดูแลไม่ได้ หรือได้น้อย ซึ่งต้องเร่งแก้ไขปัญหานี้โดยเร็ว”

▶ **แนวทางการแก้ไขด้านจริยธรรม และการกำกับดูแลตนเอง**

ผศ.ดร.จำเริญ กล่าวอีกว่า การผลิตคอนเทนต์ในยุคเทคโนโลยีสื่อที่เปลี่ยนไปนั้น ต้องให้ความรู้ทั้งผู้ผลิตสื่อทางโซเชียลมีเดียให้มีความรู้ ความเข้าใจในด้านวิชาชีพ, กฎหมายควบคุมสื่อ และกรอบจริยธรรม หรือการแชร์ข้อมูลข่าวสารจากสื่อทางโซเชียลมีเดีย และการตรวจสอบข่าวสาร ก่อนการแชร์ ก่อนการผลิตคอนเทนต์ที่ควรคำนึงถึงประโยชน์ทางสังคมหรือผลกระทบที่เกิดกับสังคมก่อนปล่อยข่าวออกไป ซึ่งสิ่งที่จะต้องทำได้อีกคือ ผู้บริโภคสื่อจะต้องรู้เท่าสื่อทางโซเชียลมีเดีย และไม่แชร์ข้อมูลที่ไม่ทราบที่มาที่ไป ตรวจสอบข่าวสารจากสื่อหลัก ซึ่งในส่วนของนักศึกษาของราชภัฏรำไพพรรณีจะมีหลักสูตรเรื่องการรู้เท่าทันสื่อซึ่งจะสามารถช่วยผู้บริโภคสื่อได้มาก

สำหรับการกำกับดูแลนั้น ทาง กสทช. น่าจะเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องนี้ หรือทางกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม) เข้ามาควบคุม ส่วนจะทางไหนก็ต้องหารือเพราะสื่อออนไลน์ควบคุมยาก นอกเหนือจากจะให้องค์กรวิชาชีพสื่อในท้องถิ่นควบคุมหรือกำกับดูแลตนเองนั้นจะเป็นเรื่องที่เอื้อมือไปไม่ถึง รวมทั้งภาครัฐในท้องถิ่นก็ไม่มีหน่วยงานใดที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในเรื่องนี้ ขณะที่ด้านจริยธรรมองค์กรวิชาชีพในส่วนกลางก็มีหน้าที่ในการดูแลในเรื่องนี้อยู่แล้ว

▶ **องค์กรวิชาชีพสื่อภูมิภาคไม่เข้มแข็ง ด้านควบคุมจริยธรรม**

ด้านองค์กรวิชาชีพสื่อในภูมิภาคที่จัดตั้งขึ้นมาในแต่ละจังหวัดหรือในแต่ละภูมิภาคยังไม่สามารถควบคุมสมาชิกให้อยู่ในกรอบด้านจริยธรรม โดยตัวอย่างที่มีให้เห็นชัดเจนใน จ. ปราจีนบุรี อย่าง นายวัชรพงษ์ สุภรณ์ไพจิต นายกสมาคมผู้สื่อข่าวปราจีนบุรี และผู้สื่อข่าวไทยรัฐ (อดีตประธานกลุ่มผู้สื่อข่าวไทยรัฐ ผู้สื่อข่าวช่อง 7 สี ประธานชมรมผู้สื่อข่าว 7 สี ภาคตะวันออก) ให้ข้อคิดเห็นว่า ภาพรวม ๆ ของปัญหาจากการที่ต้นสังกัดรับนักข่าวในภูมิภาคโดยไม่เลือกถึงความรู้ความสามารถ เพียงแต่เก็บข้อมูลเป็นถ่ายภาพได้ก็เป็นนักข่าวได้แล้ว คุณภาพไม่ค่อยได้ ซึ่งจะเห็นว่าต้นสังกัดหรือองค์กรสื่อไม่เลือกคนที่จะมาเป็นผู้สื่อข่าว ความรู้ทางวิชาชีพไม่มี หรือความเข้าใจด้านจริยธรรมก็ไม่สนใจ รวมทั้งความรู้เรื่องกฎหมายที่ควบคุมการทำงานของสื่อก็ไม่มี ทั้งหมดเวลาทำข่าวออกมาก็เกิดผลกระทบกับสังคม ต้นสังกัดก็ไม่สามารถควบคุมดูแลได้ และยังมีคนอีกมากมายที่ต้องการเข้ามาเป็นสื่อมวลชนเพื่อหาผลประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง ซึ่งน่ากลัว

นายวัชรพงษ์ มองว่า วันนี้องค์กรสื่อในส่วนกลางที่มีชื่อเสียงไม่ได้สนใจถึงเรื่องคุณภาพของนักข่าว เอาแค่ส่งข่าวให้ได้ ไม่ให้ตกข่าวก็พอแล้ว ส่วนเรื่องคุณภาพคุณธรรม ไม่สนใจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมมาก ยิ่งปัจจุบัน ภูมิทัศน์สื่อเปลี่ยนไปเป็นสื่อออนไลน์ยิ่งส่งผลกระทบมากขึ้น รายงานข่าวไม่สนใจความดีงาม ไม่มี ความรับผิดชอบต่อสังคม เสนอข่าววงมลาย เพียงต้องการยอดไลค์ ยอดแชร์ ส่งเสริมให้เกิดการเล่นการพนัน เลขเด็ดไหว้ต้นตะเคียน หรือการเข้าทรงเพื่อขอเลข ขอหวยกัน ข่าวแบบนี้ไม่มีประโยชน์ต่อสังคม เพราะเป็นการส่งเสริมให้เกิดอบายมุข ซึ่งไม่มีองค์กรไหนควบคุมได้อย่างแท้จริง

“ผมเป็นประธานองค์กรสื่อที่ต้นสังกัดตั้งขึ้นให้ดูแลนักข่าวในสังกัด และเป็นนายกสมาคมสื่อในท้องถิ่น แต่เวลาเกิดปัญหาด้านจริยธรรมขึ้น ผมทำได้แค่การบอกกล่าวหรือแนะนำหรือเตือนได้เท่านั้น แบบฉันทพิน้อง แต่ไม่สามารถบังคับหรือลงโทษเขาได้ เพราะต้นสังกัดไม่ได้ให้อำนาจมาดูแลในเรื่องนี้ ผู้ที่จะดูแลได้ดีก็คือต้นสังกัดของนักข่าวคนนั้น ถามว่า องค์กรวิชาชีพกำกับดูแลได้จริงหรือไม่ นักข่าวหลายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเรียนเรื่องการหาผลประโยชน์หรืออวดอ้างสรรพคุณต่าง ๆ หลายจังหวัดเรียกร้องเงินในการเสนอข่าวมีให้เห็นมากมาย แต่ต้นสังกัด หรือองค์กรวิชาชีพไม่สามารถลงโทษได้อย่างจริงจัง ถามว่า ต้นสังกัดสั่งปลดได้หรือไม่ ลงโทษไม่ได้”

“ที่ จ. ปราจีนบุรีเคยมีกรณีนักข่าวไลฟ์สดถือปืนฆ่าตัวตาย และภาพที่ปรากฏออกไปสู่สังคม ภาพเหล่านี้ ออกได้หรือไม่ ผิดจริยธรรมหรือไม่? บอกว่า ผิด แต่ใคร? จะมาลงโทษเมื่อต้นสังกัดไม่ปลด องค์กรวิชาชีพในท้องถิ่น ก็ไม่มีอำนาจ มันแก้ไขยาก และมันเป็นมานานแล้ว”

นายวัชรพงษ์ เสนอแนะวิธีการแก้ไขว่า การทำงานของสื่อมวลชนในภูมิภาคเปลี่ยนไปหลังจากเทคโนโลยีทันสมัยขึ้น จากเดิมที่มีหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์หรือเคเบิลทีวี คนที่มาเป็นผู้สื่อข่าวซึ่งที่ผ่านมาได้ปรับตัวไปสู่สื่อออนไลน์บ้างแล้ว หลายคนประสบความสำเร็จ

หลายคนก็ประสบความสำเร็จ แต่วันนี้ต้องยอมรับว่า สื่อออนไลน์มีบทบาทนำในการนำเสนอข่าวในแต่ละจังหวัดไปแล้ว เพราะข่าวไว ตรงใจผู้รับข่าวสาร แต่จะถูกต้องทั้งหมดนั้น ต้องอยู่ที่ผู้รับข่าวสารว่าได้มีการตรวจสอบข่าวว่าถูกต้องหรือไม่ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยาก สมาคมสื่อหรือองค์กรวิชาชีพสื่อในภูมิภาคจึงต้องปรับตัวเพื่อรับกับสถานการณ์นี้ โดยเฉพาะด้านวิชาชีพ ที่ต้องมีทักษะงานด้านสื่อออนไลน์มากขึ้น และต้องร่วมกันดูแลในเรื่องกรอบจริยธรรมทางวิชาชีพไปด้วย

“สิ่งที่อยากเห็นก็คือ การที่องค์กรวิชาชีพสื่อในภูมิภาคควบคุมสมาชิกได้ และมีบทลงโทษได้ แต่จะทำได้ทางภาครัฐจะต้องมีการออกกฎหมายหรือระเบียบออกมาบังคับ เช่น ใครที่จะเข้ามาประกอบอาชีพสื่อจะต้องเข้าเป็นสมาชิกในสังกัดองค์กรวิชาชีพสื่อ และให้อำนาจทางปกครองลงโทษได้ อย่างเช่น การที่กรมประชาสัมพันธ์มีอำนาจออกบัตรนักข่าวให้นักข่าวทั่วประเทศนั้น หากนักข่าวคนใดไม่ผ่านเกณฑ์ในเรื่องความรู้ด้านจริยธรรมหรือไม่ได้รับการอบรมด้านจริยธรรมหรือกฎหมาย ก็ไม่สามารถให้บัตรนักข่าวได้ เสมือนใบขับขี่รถยนต์จะมีได้ต้องสอบก่อน ผ่านแล้วจึงจะได้ใบขับขี่ อย่างนี้ก็จะสามารถแก้ไขได้ระดับหนึ่ง”

นายอัมพร แสงแก้ว นายกสมาคมนักข่าวพัทยา, บรรณาธิการ บริษัท บางละมุง เคเบิลทีวี, บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ข่าวพัทยา ผู้สื่อข่าวพิเศษ ไทยพีบีเอส, mcot, pptv, ช่องวัน, ช่อง 8, อัมรินทร์ หนังสือพิมพ์มติชนประจำเมืองพัทยา ให้ความเห็นว่า การทำข่าววันนี้เปลี่ยนไป เพราะเทคโนโลยีสื่อสารทันสมัยขึ้น สมัยเก่าผู้สื่อข่าวได้รับการยกย่องให้เป็นฐานันดร 4 ของสังคม ซึ่งนับเป็นเกียรติกับผู้ประกอบอาชีพนี้ แต่ปัจจุบันมีสื่อออนไลน์ สถานการณ์ข่าวเปลี่ยนไป กลายเป็นทำข่าวตามกระแส ตามธุรกิจ หรือตามความสนใจของสังคมไป ทุกวันนี้ ข่าวที่มีคุณค่าให้สังคมลดลง คุณภาพของข่าวเปลี่ยนไปมาก และก็เกิดปัญหาการแข่งขันเพิ่มขึ้น เพราะนักข่าวมีมากขึ้น ซึ่งก็เป็นที่มาของปัญหาจริยธรรมที่เพิ่มขึ้นตาม

มา เพราะคนที่เข้ามาทำข่าวขาดความรู้ทางวิชาชีพ

“แต่ก่อนนักข่าวที่จะเข้ามาต้นสังกัดจะทำการอบรมวิธีการทำงาน วิธีการเขียนข่าวถ่ายภาพ ตามที่แต่ละฉบับต้องการ รวมทั้งการให้ความรู้ด้านกฎหมายในเรื่องหมิ่นประมาท หรือการทำข่าวอย่างไรไม่ให้ถูกฟ้อง พูดอีกอย่างก็คือ เรื่องจริยธรรมนั้นแหละ แต่นักข่าววันนี้ไม่รู้มาจากไหน มีเพจ มีเว็บไซต์เพิ่มขึ้นมามากมาย และไม่ได้สนใจทำข่าวที่มีคุณภาพ ข่าวที่มีประโยชน์ต่อสังคม ไม่ทำข่าวคุณภาพแล้วยังไปละเมิดด้านจริยธรรมและละเมิดสิทธิกันอีก เพราะนักข่าวสมัยใหม่มุ่งในเรื่องการได้ยอดไลค์ ยอดแชร์มากกว่าที่จะสนใจในเรื่องของจริยธรรม ข่าวที่มักจะมีปัญหาก็คือ ข่าวมั่ว ความเชื่อ หรือห่วย เรื่องส่วนตัวของคนดัง เพราะจะมียอดไลค์ มากกว่าข่าวอื่น ๆ”

นายอัมพร มองว่า สื่อในภูมิภาคละเลย หรือทิ้งอุดมการณ์ หรือจริยธรรมไปแล้ว เพราะหันมามองที่ผลประโยชน์ที่จะได้รับจากแหล่งข่าวหรือกลุ่มทุน และหันไปเปิดเพจข่าว เว็บไซต์ข่าว เมื่อเป็นเจ้าของเพจ เจ้าของเว็บไซต์ก็อวดอ้างสรรพคุณ เพื่อหาประโยชน์ซึ่งไม่ใช่ที่ชลบุรีหรือพัทยา แต่มันเกิดทั่ว ๆ ไป ส่วนหัวหน้าข่าวใน ส่วนกลางก็ทั้งในเรื่องนี้ไม่ต่างกัน เพราะเมื่อข้างบนสั่งมาให้ทำข่าวทำนองนี้ก็ต้องทำไป ข่าวเจาะ ข่าวสืบสวนสอบสวนหายไปหมดแล้ว แล้วปัญหาจริยธรรมจะได้การ

แก้ไขอย่างไร?

“ถามว่า วันนี้ องค์กรวิชาชีพสื่อในภูมิภาคเขารับรู้เรื่องนี้หรือไม่ ตอบว่ารู้ แต่ไม่รู้จะแก้ไขอย่างไร? สิ่งที่ได้ขณะนี้ก็คือ ไม่รับเข้ามาเป็นสมาชิกในสมาคมสื่อ การจะรับใครเข้ามาเป็นสมาชิกต้องรับรองก่อนว่ามีพฤติกรรมที่เสื่อมเสียหรือไม่ ซึ่งเมื่อไม่มีใครรับรองเขาก็ต้องอยู่นอกสังกัดไป แต่หากจะควบคุมที่ต้นสังกัดในส่วนกลาง ต้องช่วยกันด้วย ส่วนที่ไม่ได้เป็นสังกัดส่วนกลาง ในท้องถิ่นก็ต้องมีหน่วยงานราชการเข้ามาดูแลได้เช่นกัน”

“ทุกวันนี้ นักข่าวในท้องถิ่นทำผิดจริยธรรมไม่มีหน่วยไหนเข้ามาดูแลหรือลงโทษ เพราะไม่มีอำนาจ มันต้องมีองค์กรหลัก มีผู้บริหารสื่อเข้ามาช่วยกันดูแล และกดดัน เรียกร้อง เป็นการต่อต้านหรือลงโทษทางสังคมด้วย ส่วนองค์กรสื่อในส่วนกลางก็ต้องช่วยกันแก้ไขในวงกว้าง เพราะไม่มีกฎหมายบังคับ มีกติกาสื่อหรือลงโทษหนังสือพิมพ์เวลาจะออกยังต้องมีใบอนุญาต แต่นักข่าวออนไลน์ไม่ต้องมี มีโทรศัพท์มือถือเครื่องเดียวเป็นเจ้าของเพจข่าวแค่นี้ก็หากินเป็นนักข่าวได้แล้ว”

นี่เป็นมุมมองของนักวิชาการ และนักวิชาชีพที่คิดว่าหวอดอยู่กับสื่อมวลชนในภูมิภาคที่เห็นการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสื่อเปลี่ยนไปทางที่ทันสมัยขึ้น แต่กลับควบคุมยากขึ้นเพราะกติกาสื่อและองค์กรวิชาชีพสื่อในภูมิภาคก้าวตามไม่ทัน และไม่มีอำนาจในการกำกับดูแลใด ๆ ที่จะทำให้ผู้สื่อข่าว นักข่าวในแต่ละแพลตฟอร์มมีความสำนึกในบริบทของคนที่ทำสื่อที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีมุมมองคล้ายกันในเรื่องการกำกับดูแลสื่อในภูมิภาคที่นับวันจะยากขึ้น และผันแปรไปตามเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้น และนี่คือ ความท้าทายขององค์กรวิชาชีพสื่อในภูมิภาคและในส่วนกลาง ต้องหาทางแก้ไขและก้าวตามให้ทัน

การปรับตัวอย่างท้าทายของสื่อ

ในมุมมองที่ปรึกษา “คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนากิจการสื่อ”

สถานการณ์ที่ท้าทาย ในยุคเปลี่ยนผ่านของ “สื่อเก่า” สู่อี “สื่อใหม่” ท่ามกลางพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป กับการเข้ามาของเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นความท้าทายอย่างยิ่งที่สื่ออาชีพ โดยเฉพาะ “องค์กรสื่อ” ที่เป็นสมาชิกสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ต้องเรียนรู้ และปรับตัว โดยยังคงยึดมั่นในจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

เรามาดูมุมมองจาก “ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนากิจการสื่อ” ทั้งสองท่านคือ “ดร. พิเชฐ ดุรงคเวโรจน์” อธิการบดีมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมคนแรก และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ อีกท่านหนึ่งคือ “นายบัญญัติ คำคุณวัฒน์” ที่ปรึกษาฝ่ายสื่อสารองค์กร บริษัท ซีพีออลล์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเคยผ่านประสบการณ์นักหนังสือพิมพ์ในยุคก่อน

ดร. พิเชฐ ดุรงคเวโรจน์ เปิดประเด็นก่อนว่า ต้องขอออกตัวก่อนว่าตัวเองไม่ได้อยู่ในวงการสื่อ และไม่ได้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเรื่องสื่อแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม ในฐานะผู้บริโภคสื่อและเคยเป็นผู้ให้ข่าวต่อสังคมในสมัยทำงานกระทรวง ก็ขอให้ความเห็นว่า ปัจจุบันสังคมของเรามีความซับซ้อน หลากหลาย และบางกรณีแบ่งขั้ว (Polarized) กันอย่างชัดเจน ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่และรวดเร็วชนิดที่ว่าทำให้หลายคนแปลกใจว่า มนุษย์เรามาถึงจุดนี้ได้อย่างไร

ส่วนสื่อ นั้นไม่ว่าจะเป็นสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต ต่างก็ทำหน้าที่ในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้สู่สาธารณะด้วยช่องทางที่แตกต่างกัน ด้วยข้อมูลเฉพาะก็มี ชุดเดียวกันก็มี รวมทั้งบทวิเคราะห์และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ทั้งจากตัวสื่อเองและผู้บริโภคสื่อ เพราะฉะนั้นบทบาทของสื่อที่สำคัญยิ่งเนื่องจากมีปฏิสัมพันธ์และเป็นจุดเชื่อมรอยต่อกับคนหมู่มาก ทั้งทางเดียว สองทาง หรือพหุช่องทาง

“ผมคิดว่าคงไม่ผิดไปเท่าไรถ้าหากจะบอกว่าสื่อ นั่นคือ สถาบันสังคมขนาดใหญ่ ผลงานของสื่อมีผลกระทบต่อสังคมมากมาย ซึ่งถ้าเป็นเชิงบวก เชิงพัฒนา มาก ๆ สังคมก็จะได้ประโยชน์สูง โดยเฉพาะต่อเด็กและเยาวชนที่เติบโตมากับสื่อ เรียกว่าถูกหล่อหลอมมาตั้งแต่เล็กแต่น้อยด้วยสื่อที่ล้อมรอบตัวเขา และซึมซับเข้ามาเป็นส่วนประกอบหนึ่งของการเลี้ยงดูให้เติบโต (Upbringing) นอกเหนือจากสถาบันครอบครัวและระบบการศึกษา”

นอกจากนี้ ยังคิดว่า “บุคลิกของสังคม” เช่นหลายครั้งยอมรับว่าเราเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นสังคมเอื้ออารีมีไมตรี เราเป็นสังคมอุปถัมภ์ เราเป็นสังคมที่มักมองข้ามความสำคัญของสภาพแวดล้อม เป็นต้น คงมีส่วนในการปั้นบุคลิกของคนในสังคมไปพร้อม ๆ กัน สื่อจึงมีงานหนักที่จะต้องทำหน้าที่เป็นปรอทิว “อุณหภูมิของสังคม” และเป็นเข็มทิศ “นำทางหรือชี้ทาง” ในบางครั้ง

อีกทั้ง สื่อยังทำงาน 360 องศา ครอบคลุมประเด็นกลุ่มคน พื้นที่ฯ และครอบคลุมเรื่องสำคัญตั้งแต่ วิกฤตโควิด-19 ไปจนถึงสันตนาการที่สังคมให้ความสนใจ จากดารานักร้องไปจนถึงเน็ตไอดอล และเรื่องมโนสารต่าง ๆ ก็มีให้เห็นอยู่เป็นประจำ ภาระที่ตามสื่อมาทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว คือการเป็นตัวประสาน เป็นลวดเชื่อม สะพานเชื่อม “ช่องว่างทางสังคม” ทั้งช่องว่างในการรับรู้ ช่องว่างในความเข้าใจ ช่องว่างในความแตกต่างในเกือบทุกมิติ ซึ่งอาจพูดได้ว่าในหลักการ สื่อเป็นสะพานเชื่อมที่ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

เทคโนโลยีกับการปรับตัวของสื่อ

ความจริงสื่อทั้งหลายทราบดีอยู่แล้วและปรับตัวได้เร็วบ้างช้าบ้าง อันที่จริงเทคโนโลยีเคยสร้างความเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่มาตั้งแต่อดีต เช่นใน ค.ศ. 1439 แท่นพิมพ์ที่ประดิษฐ์โดย Johannes Gutenberg ก็

คงทำให้ระบบการสื่อสาร การศึกษา การรู้หนังสือ อ่านออกเขียนได้ เปลี่ยนไปมากมาย หรือคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ตั้งแต่ 30-40 ปีที่ผ่านมา ก็ปฏิวัติสื่อแบบเงียบ ๆ ในทศวรรษแรก ๆ

แต่แล้วพายุเทคโนโลยีก็โหมกระหน่ำต่อวงการสื่ออย่างรุนแรงในรอบสิบกว่าปีที่ผ่านมา เพราะไม่เพียงเทคโนโลยีที่มีผลกระทบต่อระบบการผลิตของสื่อเท่านั้น แต่ที่สำคัญกว่านั้นคือ เทคโนโลยีได้เปลี่ยน “พฤติกรรม” ของผู้บริโภคสื่ออย่างมีนัยสำคัญในระดับที่วงการสื่อไม่เคยประสบมาก่อน ทั้งก่อวินาศกรรม กระทบ กระแทก (Disruption) ถ้าโหมเข้ามาอย่างรุนแรงและรวดเร็ว

แต่หากจะทำให้สบายใจขึ้นนิดหน่อย ก็ต้องบอกว่าเทคโนโลยีเหล่านี้กระทบกิจกรรมสังคมและธุรกิจอื่น ๆ อีกมากมาย จนทำให้บางธุรกิจอันตรายหายไปจากปฐพีก็มี

ปัจจัยสำคัญคือ รายได้ของสื่อที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนช่องทางการบริโภคของลูกค้า ในขณะที่ “สื่อกระแสหลัก” ที่ยังใช้เทคโนโลยีเก่าอยู่และปรับตัวไม่ทัน ว่ากันว่า นอกเหนือจากการจำแนกกันชัด ๆ แบบที่คุ้นเคยกันมาตลอดคือ มีผู้ให้บริการ และผู้รับบริการ ในระบบสื่อสารมวลชน

แต่ระยะหลัง ด้วยเทคโนโลยีที่เอื้ออำนวย (Enabling Power) ทำให้แม้แต่ผู้ให้บริการเองยังสามารถผันตัวเองให้กลายเป็นผู้ให้บริการสื่อเสียเองได้ด้วย บริบทแบบนี้ทำให้การปรับตัวของสื่อกระแสหลักต้องมีความละเอียดรอบคอบ เพราะคงไม่สามารถปรับตัวได้หลาย ๆ ครั้ง เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูงในการปรับตัวแต่ละครั้ง

ปลายทาง (End Game) หากจะคาดเดาก็คงจะเป็นภาพอนาคตอันไม่ไกลนัก ที่จะมีสื่อเก่าที่ใช้เทคโนโลยีเดิมเหลืออยู่ในวงจำกัด เฉพาะกิจบ้าง เฉพาะกลุ่มบ้าง หรือจะเรียกว่า “สื่อสั่งตัด” (Customized Media) ทั้งปรุงแต่งเชิงเนื้อหา เช่น สื่อศิลปะที่ไม่เหมาะกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือบางทีสั่งตัดพิเศษให้ดึงดูดกลุ่มลูกค้า เช่น สังคมสูงวัย ที่ยังพอใจกับกระดาษหรือวิทยุโทรทัศน์ หรือแม้กับคนรุ่นใหม่ที่บริโภคดิจิทัลตั้งแต่ต้นนอนยันเข้านอน ก็ยังอาจมีช่องโอกาสที่ต้องการสื่อกระดาษแบบย้อน

อดีตหรือปึกแผ่นเก่า ๆ สั้น ๆ อาร์ต ๆ ก็เป็นไปได้

“ใครคิดนวัตกรรมการนำเสนอเก่งก็จะมีอะไรสนุก ๆ ให้ทำ และอาจประคองให้อยู่ต่อได้”

แต่ความจริงที่หนีไม่พ้นคือ สื่อช่องทางดิจิทัลที่จะกลายเป็นสื่อกระแสหลักในที่สุด ด้วยความทันเวลา (Real Time) ด้วยปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) ด้วย การเข้าถึงอย่างกว้างขวาง (Accessibility) หรือแม้แต่ ด้วยราคาที่จ่ายได้ (Affordability) ด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่า เทคโนโลยีเก่าหลายเท่าตัว แต่ถึงกระนั้นก็ดี ผมยังคิดว่า ปัจจัยเรื่องเนื้อหา (Content) คุณภาพ (Quality) ของเนื้อหา และความสามารถในการพลิกแพลงการนำเสนอ (Presentation) น่าจะสำคัญพอ ๆ กับช่องทางดิจิทัล จึงต้องสะกิดว่าจะปรับตัวไปดิจิทัลคงต้องคิดให้รอบด้าน และให้ไกล เพราะวงการสื่อดิจิทัลยังจะมีพัฒนาการ (Development) และวิวัฒนาการ (Evolution) อีกมาก รออยู่ข้างหน้า

ว่าไปแล้ว ท่านที่เป็นสื่อกระแสหลักมี “ต้นทุน” เหนือกว่าผู้มาใหม่ ความท้าทายจึงอยู่ที่ว่าท่านใช้ต้นทุนให้เป็นประโยชน์เพียงใด และท่านประดิษฐ์ประดอย โหมหน้าใหม่ของสื่อของท่านด้วยสายตาแบบใด จริตแบบใด ที่จะได้รับการตอบสนองอย่างต่อเนื่องยั่งยืน ซึ่งแน่นอนว่าจะต้องอยู่ให้รอด อยู่ให้ดี ทางการเงิน

บทบาทของสื่อออนไลน์

สื่อออนไลน์ ก็เป็นที่นิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยเหตุผลข้างต้นหลายประการ อัตราการเติบโตของผู้ให้บริการและผู้รับบริการขยับไปด้วยกัน ทำนองอุปสงค์

อุปทาน

“ผมคิดว่าในปัจจุบันฝุ่นยังตลบอยู่มาก เพราะยังขาด ๆ เกิน ๆ เมื่อมองปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่พบเห็นในยุคปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านลิขสิทธิ์ หรือกฎหมายที่ยังไม่คลี่คลายเรื่องการกระจายสื่อในช่องทางที่อีกปาร์ตี้หนึ่งเป็นผู้ลงทุน (Over The Top: OTT) เรื่องข่าวเท็จ ข่าวกุ ข่าวตั้งใจปลอม (Fake News) ที่จะอยู่คู่กับเราไปตลอด ไปจนถึงความพยายามของหลายฝ่ายที่จะทำให้ข้อมูลในสื่อออนไลน์เพิ่มคุณค่า (Value Addition) โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณค่าทางการศึกษาของเยาวชนและการเรียนรู้ของพลเมือง”

ฝุ่นหลายขนาด รวมทั้งควันพิษ ซึ่งเป็นเงามืดในความสว่าง (Light and Shadow) ของเทคโนโลยีดิจิทัล คงไม่มีวันหายตลบ อุปมาอุปไมยเหมือน PM2.5 PM10 O3 CO SO2 NO2 อย่างนั้น แต่เราคงได้เห็นความลงตัวในหลาย ๆ ปัจจัยของตัวอย่างข้างต้น เมื่อความเข้าใจสมบูรณ์ขึ้น และการจัดระบบแก้ปัญหาดีขึ้น พร้อม ๆ กับปัจจัยใหม่ ๆ ที่จะทำทนายวงจรสื่อต่อไป ก็เหมือนการเรียนรู้ที่ไม่มีวันสิ้นสุด

สื่อออนไลน์ ก็คงจะมีวิวัฒนาการ ทั้งเชิงลบและเชิงบวก ทอยออกมามากมาย หัวใจเชิงบวกจะท่วมทับและชนะเหนือคหรือชนะคะแนนเจ้าตัวเชิงลบมากขึ้นเรื่อย ๆ

ตัวอย่างที่ชัดเจนคือ ข่าวเท็จ ข่าวปลอม ที่แม้ลงแรงแก้ข่าว ปลดข่าว ปิดข่าวกันอย่างไคร่ก็ไม่มีวันจบสิ้น ปิดข่าวโหมงนี่ก็โผล่ขึ้นมาอีกในชั่วโมงถัดไป ช่องเดิมไม่ได้ก็เลื่อนไปช่องใหม่แบบซิว ๆ ทำทนายนิด ๆ เยาะเย้ยหน่อย ๆ แต่คราวใดที่มีข่าวเชิงบวกหรือข้อ (ไม่เท็จ) จริงในเรื่องเดียวกันผุดขึ้นมา โดยเฉพาะจากบุคคลที่สาม (Third Party) ที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย แต่เป็นพลเมืองมีสติมีข้อมูลที่ถูกต้อง สังคมและผู้อ่านก็มักจะคลาย

บริบทของสังคมออนไลน์ประมาณนี้ สังคมจะต้องทำความเข้าใจเมื่อหลีกเลี่ยงไม่ได้ และต้องใช้ชีวิตอยู่กับมัน ในทำนองเดียวกับการให้การศึกษา กับสังคม ให้ลดละการส่งต่อ (Forward) แบ่งปัน (Share) หรือแสดงความนิยม (Like) แบบไม่ (ทัน) ยังคิด ไม่หน่วง (Delay) หรือความรู้สึกลอยๆ เป็นรายแรกๆ ที่เผยแพร่ (First to Report)

ถามว่าจะแก้ไขให้เป็นระบบอย่างไร คำตอบคือปลูกฝังความ “รู้เท่าทัน” สังคมออนไลน์ ในประเทศฟินแลนด์ เขามีกิจกรรมในห้องเรียนที่ครูจะนำเสนอประเด็นข่าวออนไลน์กับนักเรียน แล้วให้นักเรียนวิพากษ์วิจารณ์ ไม่มีคำตอบถูกผิด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วม การอภิปราย การยอมรับ และเป้าหมายปลายทางที่นักเรียนจะมีวิจารณญาณ (Judgment) และสติ (Conscious) ที่เหมาะสม เป็นกิจกรรมตั้งแต่ระดับประถมศึกษา

ที่กล่าวมาในหัวข้อนี้ ละไว้ฐานเข้าใจว่าสื่อออนไลน์จะช่วยอำนวยความสะดวกเชิงพัฒนา กับสังคมได้มากมายครอบคลุมทั้งเรื่องปากท้อง อาชีพ ทักษะ การเรียนรู้ สุขภาวะ ความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ การลดพลาสติก การรักษาแม่น้ำลำคลองให้สะอาด ไปจนถึงความรู้ทางประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ คณิตศาสตร์ การทำงานเป็นทีม ความสร้างสรรค์ จริยธรรม หรืออีกนัยหนึ่งเผยแพร่แลกเปลี่ยนความรู้และทักษะสำหรับพลเมืองในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills)

ความท้าทายและความอยู่รอดของสื่อ

จุดเริ่มต้นที่ดีคือ การที่ผู้บริหารสื่อแขนงต่าง ๆ ยอมรับว่ามี Disruption และยอมรับว่าจะต้องเปลี่ยนแปลง เมื่อยอมรับแล้วก็ต้องรับรู้ด้วยว่าจะต้องเปลี่ยนแปลงเร็วเข้าเพียงใด

อย่างที่ว่า ดิจิทัล เป็นเทคโนโลยีของความเร็ว (Economy of Speed) ด้วยนอกเหนือจากพลังในการประมวลผล ยิ่งอนาคตจะมีสัญญาณ 5G มาเพิ่มเติมก็จะทำให้ความเร็วสูงขึ้น ความจุของข้อมูลมากขึ้น และความหน่วง (Delay Time หรือ Latency) ที่สั้นลง จาก 10 ถึง 100 เท่า เมื่อเทียบกับเทคโนโลยีปัจจุบัน

หลังจากนี้ ขบวนการเปลี่ยนผ่าน (Media Transformation) ก็จะเป็นก้าวสำคัญที่จะต้องมองให้รอบด้าน ทั้งรูปแบบธุรกิจ (Business Model) การบริหารจัดการเทคโนโลยี (Technology Management) ความเข้าใจตลาด ความเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป การสร้างความแตกต่าง (Differentiation) ตลอดจนคุณภาพทั้งของเนื้อหาสาระและของบุคลากร ซึ่งคิดว่าสื่อรู้กันหมด

แล้ว และกำลังเปลี่ยนผ่านกันอยู่

“ผมคงไม่มีความรู้พอที่จะนำเสนออะไรได้”

อย่างไรก็ดี สิ่งที่ผมคิดว่าเป็นเรื่องสำคัญและเป็นโอกาสก็คือ เรื่องคน การพัฒนาบุคลากรสำคัญไม่แต่เพียง วงการสื่อเท่านั้น แต่เป็นเรื่องใหญ่ระดับประเทศ เป็นทั้ง โอกาสและความบั่นทอน ผลผลิตทางสังคมและเศรษฐกิจ ล้วนได้มาเพราะคนทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเบื้องหน้าหรือเบื้องหลัง การลงทุนก็ดี เทคโนโลยีก็ดี กฎระเบียบการพัฒนาสังคม หรือพัฒนาธุรกิจก็ดี เดินหน้าได้หรือเดินหน้าได้ดีก็มาจาก คนทั้งสิ้น

หากสาวลึกกันจริง ๆ แล้ว การพัฒนาใด ๆ ต้อง ไม่ลืมเรื่องคน (ซึ่งมักถูกลืมหรือเป็นลำดับความสำคัญ ท้าย ๆ นอกเหนือจากไม่ค่อยยอมลงทุนอย่างจริงจัง) จึงมีความแตกต่างกันระหว่างนิยามเรื่องคนว่า เป็นการลงทุน (Investment) หรือเป็นค่าใช้จ่าย (Expense)

หากวงการสื่อจะเปลี่ยนผ่านครั้งใหญ่ก็น่าจะเอา เรื่องพัฒนาคนมาเข้าสมการกันตั้งแต่ต้น ซึ่งหมายถึงการ ยกกระดานการฝึกทักษะใหม่ (Upskill, Reskill) โดยเฉพาะ ทักษะด้านดิจิทัล การสร้างแรงจูงใจ การสร้างความมั่นคง ในอาชีพ ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ การทำงานเชิงเครือข่าย ความถูกต้องและความลึกของข่าว ตลอดจนความ น่าเชื่อถือ (Integrity) ความรับผิดชอบ (Accountability) และสิ่งที่สภาสื่อมวลชนแห่งชาติให้ความสำคัญใน ลำดับต้น ๆ คือ จริยธรรม (Ethics)

นอกจากนี้ ในบริบทการบริหารองค์กรสมัยใหม่ หลายแห่ง ก็ยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของคน ทำงานในการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับองค์กร ไม่ว่าจะ เป็นคนทำงานในระดับใดก็ตาม

กุญแจดอกใหม่ ๆ ของการสร้างองค์กรที่กระฉับ กระเฉงและรวดเร็ว มีทั้งการสนับสนุนให้คนทำงานอยู่ใน สภาพแวดล้อมที่เชื่อเชิญการร่วมคิดร่วมสร้างนวัตกรรม (Open Innovation) หรือบริษัท Startup ระดับสากล บางแห่งก็ลดกฎเกณฑ์ภายในองค์กรที่กีดขวางความ สร้างสรรค์ แต่หันมาให้หน้าหนักกับวินัย (Discipline) และความรับผิดชอบต่อ (Responsibility) ของปัจเจก

ด้าน นายบัญญัติ คำคุณวัฒน์ กล่าวว่า สถานการณ์ ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นมันอาจจะทำให้พวกเราในวิชาชีพนี้ ไม่สบายใจอยู่บ้าง แต่คิดว่าเราคงต้องยอมรับความจริงว่า สถานการณ์ตอนนี้โลกมันเปลี่ยนไปเยอะ ประชาชนกลุ่ม ผู้อ่านของเราเปลี่ยนไป ในอดีตผู้อ่านของเราในยุคผมลง มาถึง gen x เราก็เคยชินกับปัจจัยที่ทุกเข้าต้องเปิดรับ หนังสือพิมพ์

แต่ตอนนี้ลูกค้าของเราคนที่ใช้บริการเราเปลี่ยน ไปแล้ว คือคนรุ่นใหม่ตั้งแต่อายุ 20 ลงมาแทบจะหาคน มาอ่านหนังสือพิมพ์ได้น้อยมาก ๆ

เพราะฉะนั้น จะเห็นจากยอดขายหนังสือพิมพ์ การเมือง หนังสือพิมพ์ทั่วไป หนังสือพิมพ์ธุรกิจ การ จำหน่ายลดลงเยอะ ถ้ามองว่าเมื่อโลกเป็นแบบนี้เราน่าจะ ได้รับผลกระทบกันเยอะ

“ผมคิดว่า ถ้าเราจะอยู่รอดได้ ต้องปรับตัวเรา พอสมควร ถ้าปรับไม่ได้คงอยู่ลำบาก”

ผมมองว่า คนที่ปรับตัวต้องปรับเร็ว เมื่อก่อนเรา คงคิดว่า วันนั้นอีกนานกว่าจะมาถึง กว่าคนรุ่นพวกเรา หายตายจากไป กว่าคนรุ่นใหม่จะมาแทนที่คงอีกหลาย สิบลปี แต่ปรากฏว่า ในชีวิตจริงแล้วมาเร็วกว่าที่คิด

สมมติว่า เราเป็นนักข่าวและธุรกิจด้านข่าวคง ต้องปรับตัว นักข่าวเองต้องพยายามปรับความรู้ ปรับ ประสบการณ์ ทำข่าวที่ผ่านโลกของสื่อดิจิทัลมากขึ้น มันไม่เหมือนกับการเขียนข่าวยุคก่อน ๆ แม้กระทั่งการ พาดหัว สาระ

นั่นคือในแง่ของคนทำข่าว เพราะจะเห็นว่าน้อง ๆ ที่ปรับตัวได้ดีก็ไป ที่ปรับตัวไม่ได้ก็หันไปทำอาชีพอื่น

ไม่น้อย

ตอนนี้ คนที่เป็นเจ้าของสื่อ ก็ต้องปรับตัวเพราะเราอยู่ได้กับผู้อ่านและสปอนเซอร์ ถ้าผู้อ่านเปลี่ยนไปไม่มีใครอ่าน มันก็ส่งผลถึงสปอนเซอร์ สปอนเซอร์ก็คิดว่าในเมื่อคนไม่อ่านหนังสือพิมพ์ เขาก็มีความจำเป็นไปเข้าถึงสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้มากกว่า

เพราะฉะนั้น เงินที่มีอยู่ แล้วในยุคที่เศรษฐกิจแข่งขันสูง มันก็ลดน้อยถอยหลังลง เมื่อยอดขายลดลงมาก กำไรลดลงมาก เงินที่นำไปใช้ในการเผยแพร่สื่อสารกับสังคม และการตลาดย่อมลดลงไป เป็นผลกระทบต่อคนในวงการทั้งตัวนักข่าวและเจ้าของสื่ออื่น ๆ ด้วย

ตอนนี้ เรามองว่าคนสมัยก่อนจะเปิดรับสื่อเขาต้องอยู่กับที่ ถ้าอ่านหนังสือพิมพ์ก็ไปที่บ้าน ที่ทำงาน แต่ตอนนี้คนเสพสื่อภาพมือถือ ไม่ว่าจะป็นสื่อออนไลน์ สื่อดิจิทัล มีเดีย ก็ดูจากมือถือทั้งสิ้น

เพราะฉะนั้น หัวใจของการทำข่าวสารตอนนี้ก็คือทำยังไงก็ได้อยู่บนแพลตฟอร์ม หรือบนพื้นที่กรอบของสื่อที่ประชาชนสามารถเสพ สามารถอ่าน และมองเห็นจากโทรศัพท์ได้ ถ้าในแง่ของคนก็ต้องเรียนรู้ให้ทันสื่อเพราะมันไปเร็วมาเร็ว ถ้าเราช้าอาจจะมียูทูปใหม่มาอีก

เพราะฉะนั้น ถ้าเราจะเลือกคนที่ทำงานร่วมกันในวงการก็ต้องปรับตัวเร็ว เรียนรู้เทคโนโลยีเร็ว คนที่ทำธุรกิจสื่อ ก็ต้องเช่นเดียวกัน

ช่วงปีสองปีนี้ มันโชคดีเหลือเกินที่มีเรื่องโควิด-19 เข้ามา ทำให้เรื่องราวที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสื่อที่มีต่อคุณธรรม จริยธรรม คนลืมนึกถึงไป แต่จริง ๆ แล้วช่วงนี้เห็นชัดเลยว่าคุณธรรม จริยธรรม ความน่าเชื่อถือ

เพราะว่าในอดีตสื่อเป็น “สื่อกลาง” ใครจะตำหนิใส่ร้ายป้ายสี พุดเท็จ พุดจริง สื่อทำหน้าที่ช่วยกรองให้ และสื่อก็รับผิดชอบ มีเรื่องกฎหมายเข้ามาควบคุมด้วย แต่ตอนนี้มันไม่ทันเทคโนโลยี คนที่มี “องค์ความรู้” มีน้อย “เครื่องมือ” ก็จับไม่ทัน จึงส่งผลกระทบต่อสังคมมาก

อย่างตอนนี้ เห็นได้ชัดช่วงสถานการณ์โควิด-19 ในแต่ละวันได้รับแต่ Fake new มีความจริงอยู่แค่ 20 เปอร์เซ็นต์ คนที่เรียนมาน้อยหรือคนที่อยู่ในชนบท เขาหลงเชื่อขึ้นมาจะเสียหายมาก ๆ

คือตอนนี้ ทุกคนเป็นสื่อหมดแล้วนะ สามารถตั้งตัวเป็นสื่อได้

สำหรับคนที่เป็นนักสื่อสารมวลชนอาชีพ ก็ยังมีช่องว่างให้เราดำรงตนอยู่ได้โดยการยึดมั่นในหลักการ นักสื่อสารที่คำนึงถึงสังคมเป็นที่ตั้ง

ถ้าเราเป็นสื่อที่ปรับตัวแล้วต้องรายงานข่าวสารที่ซื่อสัตย์บนความเป็นจริง คำนึงถึงสังคมผู้อ่าน คุณธรรม จริยธรรม ถ้าทำได้จะเป็นสื่อคุณภาพ เวลาที่คนอยากรู้ว่า ข่าวลือมันจริงหรือ Fake new เขาก็จะมาเช็คจากเรา

ยกตัวอย่าง คนตอนนี้จะเข้าไปดูว่าสื่อหนังสือพิมพ์ที่กลายร่างมาเป็นออนไลน์ว่า เล่นข่าวนี้รีเปลา และทีวี เล่นข่าวนี้รีเปลา ถ้าสองอันนี้ไม่เล่นเขาก็เชื่อค่อนข้างน้อย องค์กรต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบ เพราะมีข่าวปลอมเขาก็ใช้วิธีเช็คที่สื่อกระแสหลัก

“เพราะฉะนั้นเราทำสื่อหนังสือพิมพ์ เราก็แปลงเป็นสื่อดิจิทัล ถ้าเรายังทำข่าวด้วยความเที่ยงตรง ยุติธรรม ผมเชื่อว่าเราอยู่ได้ เพราะว่าเขาจะเป็นที่พึ่งของประชาชน”

กำเนิดสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ คู่สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

เนื่องจากความเห็นร่วมกันในการประชุมสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยที่ประชุมได้มีมติให้สภาร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ตัดข้อความว่า “องค์กรอิสระตามกฎหมายกำหนด” ออกจากมาตรา 40 ซึ่งกำหนดให้มีองค์กรอิสระควบคุมหนังสือพิมพ์ แล้วให้นำไปบัญญัติไว้ในหมวด 5 ว่าด้วยหลักการพื้นฐานในการกำหนดนโยบายของรัฐ เพราะสื่อมวลชนต้องการให้องค์กรนี้เป็นอิสระจริง ๆ ปราศจากการแทรกแซงของทางราชการและการเมืองในขณะที่สื่อมวลชนก็พร้อมที่จะตั้งองค์กรขึ้นมาควบคุมกันเอง

สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ออกแถลงการณ์เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2540 ว่า มาตรา 40 ที่ระบุนับรองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญของพนักงานหรือลูกจ้างเอกชนที่ประกอบกิจการด้านสื่อสารมวลชน รวมทั้งเจ้าพนักงานของรัฐ โดยไม่ต้องขจัดต่อจรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพภายใต้การควบคุมของ “องค์กรอิสระตามที่กฎหมายบัญญัติ” นั้น เป็นหลักการที่ดี แต่องค์กรตามที่กฎหมายบัญญัติดังกล่าว จำเป็นต้องมีหลักประกันในความเป็นอิสระ ภายใต้หลักการควบคุมกันเองของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์หรือวิชาชีพสื่อมวลชนอื่นๆ ที่จำเป็นต้องมีการพิจารณากันโดยละเอียดรอบคอบในขั้นของการออกกฎหมายประกอบตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ต่อไป

ยกร่างธรรมนูญ
สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติฉบับแรก

ในการประชุมสมาพันธ์ฯ เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2540 ที่ประชุมมีมติให้สภาร่างรัฐธรรมนูญตัดข้อความ

ว่า “องค์กรอิสระตามกฎหมายกำหนด” ออกจากมาตรา 40 แล้วนำไปบัญญัติไว้ในหมวด 5 ว่าด้วยหลักการพื้นฐานในการกำหนดนโยบายของรัฐ และในการประชุมเจ้าของ บรรณาธิการ และผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2540 ที่ประชุมมีความเห็นชอบให้ตั้งคณะทำงาน 7 คน ได้แก่ นายสมหมาย ปาริจฉัตต์ นายวีระ ประทีปชัยกุล นายพนา จันทวิโรจน์ นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี นายวิฑูร พิงประเสริฐ นายวันชัย วงศ์มีชัย และนายวรวิทย์ ศรีอนันตรักษา โดยมี นายเรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์ เป็นที่ปรึกษา คณะทำงาน

ชุดนี้มีหน้าที่สอบถามความต้องการของเจ้าของบรรณาธิการ ผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ ถึงเรื่องให้มีองค์การอิสระโดยไม่ต้องให้กฎหมายบังคับ

คณะทำงานชุดนี้ ทำงานในรูปของการฟังความคิดเห็นจากเจ้าของหนังสือพิมพ์ และบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ว่าควรมีองค์การอิสระควบคุมกันเองหรือไม่ และได้มีข้อสรุปให้จัดตั้งองค์การอิสระขึ้น โดยในขั้นแรกให้มีการจัดตั้งกรรมการยกร่าง “ธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ”

สมาพันธ์ฯ ได้ออกประกาศเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2540 แต่งตั้งกรรมการยกร่างธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ มีใจความว่า ตามที่ผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ มีเจตนาที่จะจัดตั้งองค์การอิสระเพื่อควบคุมกันเองโดยสมัครใจ เจ้าของ บรรณาธิการ ผู้มีอำนาจเต็มของหนังสือพิมพ์และสมาคมฯ ผู้ประกอบการวิชาชีพที่ชอบด้วยกฎหมายได้ให้ความเห็นชอบที่จะลงนามร่วมกันในวันที่ 4 กรกฎาคม 2540 เพื่อแสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการวิชาชีพทั้งหมดพร้อมที่จะดำเนินการควบคุมกันเองเพื่อดำรงไว้ซึ่งหลักการพื้นฐานในเรื่องเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น อันเป็นหลักประกัน

ความรับผิดชอบในการเสนอข่าวสาร และแสดงความคิดเห็นของผู้ประกอบวิชาชีพนี้

ลงนามบันทึกเจตนาฯ จัดตั้ง
“สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ”

ในวันที่ 4 กรกฎาคม 2540 เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์และบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ฉบับภาษาไทย และภาษาต่างประเทศจำนวน 25 ฉบับ จากทั้งสิ้น 32 ฉบับ รวมทั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องกับหนังสือพิมพ์ 10 องค์กร ได้ร่วมกันลงนามในบันทึกเจตนาฯ จัดตั้ง “สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ” เพื่อเป็นการควบคุมกันเอง และส่งเสริมเสรีภาพและความรับผิดชอบ ยกกระดับผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ให้ดียิ่งขึ้น โดยมีตัวแทนสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกา อินเดีย รัสเซีย และผู้แทนสโมสรผู้สื่อข่าวต่างประเทศ ในประเทศไทยร่วมเป็นสักขีพยาน

ต่อมาในวันที่ 4 สิงหาคม 2540 ที่ สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ศ. นายแพทย์ประเวศ วะสี ประธานคณะกรรมการยกร่างธรรมนูญสภาการ

หนังสือพิมพ์แห่งชาติ พร้อมด้วยคณะกรรมการร่างฯ ได้แถลงผลสำเร็จในการร่างธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ว่า คณะกรรมการร่างฯ ได้ดำเนินการร่างธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติขึ้นเป็นครั้งแรก ตามเจตนารมณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ซึ่งได้ลงนามในบันทึกร่วมกันเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2540 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

ศ. นายแพทย์ประเวศ แถลงว่า หลักการสำคัญของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติตามธรรมนูญดังกล่าวเป็นไปเพื่อให้องค์กรหนังสือพิมพ์ได้ควบคุมดูแลกันเอง ขณะเดียวกันยังเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกได้เข้ามามีส่วนร่วมในคณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ดังกล่าวอีกด้วย องค์ประกอบของคณะกรรมการประกอบด้วย 4 ส่วน คือ เจ้าของ หรือผู้บริหาร หรือผู้ประกอบการ ซึ่งเลือกกันเอง 5 คน บรรณาธิการ หรือตัวแทนผู้มีอำนาจจากกองบรรณาธิการ ซึ่งเลือกกันเอง 5 คน ผู้ปฏิบัติงานหนังสือพิมพ์ ซึ่งเลือกโดยสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย 4 คน ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาอาชีพต่าง ๆ อีก 7 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีอาวุโสและประสบการณ์สูงด้านหนังสือพิมพ์ ซึ่งไม่สังกัดหนังสือพิมพ์ใด 2 คน

อีกหลักการหนึ่งที่สำคัญในการควบคุมกันเองของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ กำหนดไว้ในหมวดความรับผิดชอบทางจริยธรรม เมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยว่า สมาชิกหรือผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในสังกัดสมาชิกละเมิด หรือประพฤติผิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ก็จะต้องให้หนังสือพิมพ์ฉบับที่ถูกร้องเรียนลงตีพิมพ์คำวินิจฉัยดังกล่าวภายใน 7 วัน และอาจแจ้งให้หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นตีพิมพ์ข้อความคำขอโทษผู้เสียหาย ส่วนกรณีมีผู้ถูกร้องว่าสมาชิกหรือผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในสังกัดสมาชิกละเมิดผิดจริยธรรม สภาการหนังสือพิมพ์ฯ จะแจ้งไปยังต้นสังกัดเพื่อดำเนินการลงโทษ แล้วแจ้งผลให้สภาการหนังสือพิมพ์ฯ ทราบโดยเร็ว ในการนี้สภาการหนังสือพิมพ์ฯ อาจเผยแพร่คำวินิจฉัยต่อ

สาธารณะได้

คณะกรรมการร่างธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติจะยกเรื่องข้อบังคับต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ เพื่อให้มีการเลือกกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติขึ้นเป็นครั้งแรกภายในระยะเวลา 120 วัน หลังจากนั้น สภาการหนังสือพิมพ์ฯ จะดำเนินการเพื่อให้มีการควบคุมกันเองในหมู่ผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต่อไป

การเลือกตั้งกรรมการ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ในวันที่ 9 ตุลาคม 2540 นางบัญญัติ ทัศนียะเวช ประธานคณะกรรมการอำนวยการเลือกตั้ง คณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พร้อมด้วยกรรมการคือ นพ. วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ และนายสุวัฒน์ ทองธนากุล ได้จัดการเลือกตั้งคณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติชุดแรกตามธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติข้อ 9 ซึ่งคณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติจะมีด้วยกันไม่เกิน 21 คน โดยจะมีการเลือกตั้งกรรมการฯ ประเภท 1, 2, และ 3 ก่อน รวม 14 คน เพื่อไปดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการประเภทที่ 4 อีกจำนวน 7 คน ให้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ โดยกรรมการทั้ง 3 ประเภท มาจากกลุ่มผู้ประกอบการหนังสือพิมพ์ไม่เกินองค์กรละ 1 คน

ต่อมาวันที่ 12 พฤศจิกายน 2540 ได้มีการประชุมคณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติครั้งที่ 1/2540 โดยที่ประชุมได้มีการเลือกตั้งประธาน รองประธาน เลขานุการ และเหรัญญิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ซึ่งที่ประชุมมีมติเลือกนายมานิจ สุขสมจิตร เป็นประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ นายพงษ์ศักดิ์ พยัทธิเชียร เป็นรองประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ คนที่ 1 ศ. นพ. วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ เป็นรองประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติคนที่ 2 นายสุวัฒน์ ทองธนากุล เป็นเลขานุการ และนางผุสดี คีตวรนาถ

นอกจากนี้ที่ประชุมยังมีมติแต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขาธิการ และ เหรียญ ไปดำเนินการร่างนโยบายในการทำงานและ ศึกษาการร่างระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เช่น ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ข้อบังคับว่าด้วยการรับและพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์ ฯลฯ เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ในวันที่ 22 สิงหาคม 2540

ในการประชุมนี้ นอกจากจะมีผู้แทนจากเจ้าของ บรรณาธิการ และผู้ปฏิบัติงานหนังสือพิมพ์แล้ว ยังมี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมด้วย ได้แก่ ดร. คณิต ณ นคร อดีตอธิการสูงสุด นายทองใบ ทองเปาด์ ทนายความ แมกไซไซ ดร. โกศล เพ็ชร์สุวรรณ เลขาธิการสมาคม โทรคมนาคมแห่งประเทศไทย ศ. นพ. วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ ที่ปรึกษาแพทยสภา ดร. เกษม ศิริสัมพันธ์ นางบัญญัติ ทักษิณะเวช อดีตนายกสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย และนายบัณฑิต ล่ำซำ กรรมการผู้จัดการใหญ่ธนาคาร กสิกรไทย

ต่อมาสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้อนุมัติ ข้อบังคับจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์จำนวน 30 ข้อ เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2541 และเริ่มเปิดรับเรื่องราว ร้องทุกข์จากประชาชนและผู้เสียหายอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 ก็ได้มีการแต่งตั้ง อนุกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์เพื่อพิจารณากลับ กรองเรื่องร้องทุกข์จากประชาชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยมีนักวิชาการและผู้แทนองค์กรเอกชนทางด้าน สิทธิมนุษยชนเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย

ยกระดับกำกับดูแลตนเอง
ให้ครอบคลุมสื่อมวลชนทุกแขนง

เมื่อสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติได้ทำหน้าที่ องค์กรกำกับดูแลตนเองทางจริยธรรมสำหรับมวลชนผู้ สมาชิกผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ มาเป็นเวลานาน ถึง 23 ปี จนถึงวันนี้พัฒนาการของสื่อมวลชนได้เจริญ เต็มโต ก้าวหน้าไปมาก ทำให้การหลั่งไหลของข้อมูล ข่าวสารจำนวนมากไหลผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารที่ อยู่ในมือของทุกคน ด้วยเหตุนี้คณะกรรมการสภาการ หนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมัยที่ 9 ซึ่งมีนายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี เป็นประธานฯ จึงมีมติให้ยกระดับสภาการ หนังสือพิมพ์แห่งชาติ เป็น สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ โดยมีมติแต่งตั้งคณะทำงานขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อยกร่าง “ธรรมนูญสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ” เพื่อใช้บังคับแทน “ธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2540” โดยมีนายวิรัชศักดิ์ โชติวานิช รองประธานสภาการ หนังสือพิมพ์แห่งชาติ คนที่ 2 และประธาน คณะกรรมการ จริยธรรม สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เป็นประธาน คณะทำงานยกร่าง นอกจากนี้ ยังมีคณะทำงานทั้งที่อยู่ ในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ร่วมในการพิจารณายกร่าง ธรรมนูญฉบับใหม่ด้วย

ในการพิจารณายกร่างธรรมนูญสภาการสื่อมวลชน แห่งชาตินี้ คณะทำงานเห็นร่วมกันว่าจากความเป็นมา ของธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2540 นั้น เกิดจากการประชุมร่วมกันของผู้ประกอบวิชาชีพ หนังสือพิมพ์ในหลายภาคส่วน ที่จัดประชุมกันเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2540 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ แล้วมีมติให้สถาปนาสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติขึ้น เป็นองค์กรอิสระทำหน้าที่ควบคุมตนเอง พร้อมประกาศ ใช้ธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2540 ซึ่งใช้ติดต่อกันมาจนปัจจุบัน เป็นระยะเวลารวม 23 ปีแล้ว ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ของภูมิทัศน์สื่อที่มีความหลากหลายมากขึ้น รวมทั้งเพื่อ ให้สอดคล้องกับการทำหน้าที่ขององค์กรกำกับดูแลด้าน จริยธรรมของสื่อมวลชนในประเทศเพื่อนบ้านที่มีความ

ครอบคลุมไปถึงสื่อมวลชนอื่น ๆ ที่เป็นสื่อมวลชนด้วย อีกทั้งสามารถทำให้รับสมาชิกที่เป็นสื่อมวลชนใหม่ได้หลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่อดิจิทัล ด้วยเหตุนี้ จึงต้องยกเลิก “ธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2540” และตรา “ธรรมนูญสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. 2563” ขึ้นมาใช้แทน

ก้าวสู่ “สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ” เต็มตัว

นับตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน 2563 เป็นต้นมา สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรกำกับดูแลกันเองทางด้านสื่อมวลชนที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทยก็ได้สิ้นสภาพลงหลังได้ทำหน้าที่กำกับดูแลการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์และเว็บไซต์ที่เป็นสมาชิก รวมทั้งผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในสังกัดสมาชิกให้เป็นไปตามข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ มาโดยตลอด 23 ปีเศษ

แต่จิตวิญญาณของความเป็นองค์กรอิสระเพื่อกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชน ภายใต้ชื่อใหม่ว่า “สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ” ยังคงอยู่ครบถ้วนทุกประการ โดยงานที่สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติจะต้องเข้ามาทำหน้าที่กำกับดูแลมีความกว้างขวางมากขึ้น ครอบคลุมไปถึงสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ของสมาชิก นั่นคืองานหลักของสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติที่ดูเหมือนง่าย ไม่มีอะไรซับซ้อนมากนัก แต่ในความเป็นจริงแล้วมีภารกิจที่รออยู่ข้างหน้ามากมาย เพื่อตอบโจทย์การกำกับดูแลกันเองของสื่อในยุค “สื่อหลอมรวม” และยุคที่ Social Media เข้ามามีผลกระทบต่อการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนอย่างมากหลายมิติ

เลือกตั้ง ก.ก.สภาการสื่อฯ ชุดแรก

จากนั้นเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2564 ได้จัดการเลือกตั้งคณะกรรมการสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ สมัยที่ 1 ตามธรรมนูญสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

พ.ศ. 2563 ที่บัญญัติให้การเลือกตั้งในส่วนของวิชาชีพสื่อ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทสมาชิกผู้ก่อตั้ง และประเภทสมาชิกร่วม โดยมิ ดร. สุวัฒน์ ทองธนากุล อดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และกรรมการมูลนิธิสภาการหนังสือพิมพ์ เป็นประธานคณะกรรมการอำนวยการเลือกตั้ง ว่าที่ร้อยตรี ถวัลย์ รุยาพร นายกสภานายความ นายสมาน สุดโต อดีตรองประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และกรรมการจริยธรรมสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย นายสัมฤทธิ์ บุญรัตน์ บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์สมิหลาไทยส์ จ. สงขลา และนายมงคล บางประภา นายกสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ ทำหน้าที่ดำเนินการเลือกตั้ง

สำหรับผลการเลือกตั้ง กรรมการประเภทสมาชิกผู้ก่อตั้ง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสื่อหนังสือพิมพ์ กลุ่มสื่อโทรทัศน์ และกลุ่มสื่อดิจิทัล โดยผู้ได้รับเลือกตั้งกรรมการในกลุ่มสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ 1. นายสริชัย บำรุงสุข จากหนังสือพิมพ์สยามรัฐ 2. นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 3. นายตุลย์ ศิริกุลพิพัฒน์ จากเครือผู้จัดการ 4. นายชาย ปณะคามินทร์ จากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ 5. นายไพฑูรย์ ชูติมารกุล จากหนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวัน 6. นางสาวนิภาวรรณ แก้วรามุกข์ จากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ 7. นางสาวผุสดี คีตวรนาฎ จากหนังสือพิมพ์ชิงจางเอี้ยน และ 8. นางสาวนัตยา เชษฐโชติรส จากเครือบางกอกโพสต์

สำหรับกลุ่มสื่อโทรทัศน์ ผู้ได้รับเลือกตั้ง ได้แก่ 1. นางสาวสมถวิล เทพสวัสดิ์ เนชั่นทีวี และ ๒. นายก่อเขต จันทเลิศลักษณ์ สถานีโทรทัศน์ ไทยพีบีเอส ส่วนกลุ่มสื่อดิจิทัล ได้แก่ นางสาวชุตินันท์ ศรีขำ จากบ้านเมืองออนไลน์

ส่วนผลการเลือกตั้งกรรมการประเภทสามัญ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสื่อหนังสือพิมพ์ และกลุ่มสื่อดิจิทัล โดยผู้ได้รับเลือกตั้งกรรมการในกลุ่มหนังสือพิมพ์ ได้แก่ 1. นายจักรกฤษณ์ แวคคล้ายหงษ์ จากหนังสือพิมพ์ประชาชาติ จ. ตราด 2. นายภูวสิษฐ์ สุขใส จากหนังสือพิมพ์ภาคใต้โพสต์ จ. สงขลา และ 3. นายศักดิ์สิทธิ์ วิบูลศิลป์โสภณ

จากหนังสือพิมพ์เพชรภูมิ จ. เพชรบุรี ส่วนกลุ่มสื่อดิจิทัล ผู้ได้รับเลือกตั้ง ได้แก่ นายสรวิชัย แซ่เตี่ยว จากเชียงใหม่ นิวส์ออนไลน์ จ. เชียงใหม่

ต่อมาเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2564 คณะกรรมการที่ได้รับเลือกตั้งในส่วนของวิชาชีพสื่อมวลชน ทั้ง 2 ประเภท ได้ประชุมร่วมกันเพื่อเสนอชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ในสาขาอาชีพต่าง ๆ จำนวน 8 คน ขึ้นเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย

1. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ได้แก่ นายวีรศักดิ์ โชติวานิช อดีตรองประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมัยที่ 9 และอดีตประธานกรรมการจริยธรรมสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

2. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการสื่อสารมวลชน ได้แก่ รศ. ดร. สุภิญญา บุรณเดชาชัย คณบดี คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี และอดีต รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยบูรพา

3. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารจัดการ ได้แก่ นายวิฑิต ลินุตพงษ์ ประธานกรรมการบริหารไทย ยานยนต์ กรุ๊ป และอดีตกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์ แห่งชาติ สมัยที่ 9

4. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ ได้แก่ น.ส. สุภิญญา กลางณรงค์ อดีตกรรมการ กสทช. และอดีตกรรมการ และประธานคณะทำงานคุ้มครอง ผู้บริโภคสื่อ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมัยที่ 9

5. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิมนุษยชน ได้แก่ ศ. สุริชัย หวันแก้ว อดีตผู้อำนวยการสถาบันวิจัย สังคม และอดีตอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและ มานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ ดร. พิเชฐ ดุรงคเวโรจน์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

7. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้าน สื่อมวลชน ได้แก่ นายปราโมทย์ ฝ้ายอุประ อดีต

บรรณาธิการข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และ อดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมัยที่ 6 และ นายกวี จงกิจถาวร อดีตนายกสมาคมนักข่าว นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และอดีตประธาน สมาคมสื่อมวลชนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAPA)

“ขวรงค์” นั่งประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

ชนคนแรก

จากนั้นกรรมการสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติทั้ง 23 คน ได้ประชุมเพื่อเลือกประธานฯ รองประธานฯ เลขาธิการ เหรัญญิก และประธานคณะอนุกรรมการ ฝ่ายต่าง ๆ ในวันอังคารที่ 9 มีนาคม 2564 ผลปรากฏว่า นายขวรงค์ ลิ้มปัทมปาณี จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ได้รับ เลือกเป็นประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ สมัยที่ 1 น.ส. นาทยา เชษฐโชติรส จากหนังสือพิมพ์บางกอก โปสต์ เป็นรองประธานฯ คนที่ 1 นายวีรศักดิ์ โชติวานิช กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย เป็นรองประธานฯ คนที่ 2 และ นายสรวิชัย แซ่เตี่ยว จากเชียงใหม่ นิวส์ ออนไลน์ จ. เชียงใหม่ เป็นรองประธานคนที่ 3

นายชาย ปละคามินทร์ จากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ เป็นเลขาธิการ นางสาวนิภาวรรณ แก้วรากมุกข์ จาก หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ เป็นรองเลขาธิการ คนที่ 1 นายภูวสิษฐ์ สุขใส จากหนังสือพิมพ์ภาคใต้โพกัส จ. สงขลา เป็นรองเลขาธิการ คนที่ 2 สำหรับตำแหน่ง เหรัญญิก ได้แก่ นางสาวชุตินฉัตร ศรีขำ จากบ้านเมือง ออนไลน์

นายขวรงค์ ลิ้มปัทมปาณี ประธานสภาการ สื่อมวลชนแห่งชาติคนแรก ได้เน้นย้ำถึงภารกิจที่ต้องเร่ง ดำเนินการ คือ ปรับปรุงแก้ไขข้อบังคับ จริยธรรม รวมถึง แนวทางการปฏิบัติงานของสื่อมวลชนให้สอดคล้องกับภูมิ ทัศน์สื่อที่เปลี่ยนไป โดยจะต้องพัฒนาให้ครอบคลุมถึงการ ทำหน้าที่ของสื่อมวลชนทุกแขนงไม่เฉพาะเจาะจงเพียง สื่อหนึ่งสื่อใด

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

บันทึกเจตนารมณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ เรื่อง การจัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ข้าพเจ้า ผู้บริหาร/เจ้าของ/บรรณาธิการ ผู้มีอำนาจเต็ม ของหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ รวมทั้งผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ที่ชอบด้วยกฎหมาย ที่ได้ลงนามทำบันทึกเจตนารมณ์ฉบับนี้ มีความเห็นพ้องต้องกันว่า สมควรให้มีสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ อันเป็นองค์กรอิสระขึ้นมาทำหน้าที่ควบคุมตนเองในหมู่ผู้ประกอบวิชาชีพ หนังสือพิมพ์ เพื่อส่งเสริมเสรีภาพ ความรับผิดชอบ ยกระดับผู้ประกอบวิชาชีพและกิจการหนังสือพิมพ์ และเพื่อส่งเสริมสนับสนุนสิทธิการรับรู้ข่าวสารของประชาชนในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ จะประกอบด้วย คณะกรรมการที่คัดเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ จำนวน 11 คน ผู้ทรงคุณวุฒิและประชาชนทั่วไปที่สังคมยอมรับอีกจำนวน 10 คน ทำหน้าที่รับและวินิจฉัยคำร้องเรียน เมื่อมีการละเมิดหลักจริยธรรม เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งได้รับการวินิจฉัยอย่างเป็นธรรมแล้วว่าเป็นผู้ละเมิด ได้แสดงความรับผิดชอบอย่างเคร่งครัด

ข้าพเจ้าผู้ลงนามทำบันทึกฉบับนี้ จะยอมลงนามผูกพันตามธรรมเนียม ซึ่งคณะกรรมการอันประกอบด้วย ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี เป็นประธาน นางบัญญัติ ทศนียะเวช และรองศาสตราจารย์พิศิษฐ์ ชวลาธวัช เป็นรองประธาน นายมานิจ สุขสมจิตร นายพงษ์ศักดิ์ พยัฆวิเชียร ศาสตราจารย์นายแพทย์วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ นายเกษม สรศักดิ์เกษม นายกำแหง ภริตานนท์ นายพนา จันทรวีโรจน์ นายไพศาล ศรีจรัสจรรยา และนายสุวัฒน์ ทองธนากุล เป็นกรรมการ ได้ร่างขึ้นตามกรอบแห่งเจตนารมณ์ข้างบนนี้ และเห็นชอบด้วยแล้ว

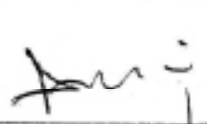
จึงได้ลงนามไว้เป็นสำคัญ

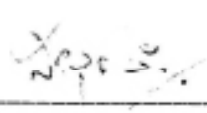
สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย CONFEDERATION OF THAI JOURNALISTS

538/1 ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 โทรศัพท์ 6689420-2 โทรสาร 2414795
538/1 Samsen Rd., Dusit Bangkok, Thailand. 10300 Tel. 6689420-2 Fax : 2414795

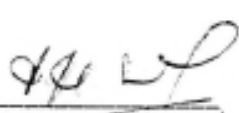

(นายพิชาย ชื่นสุขสวัสดิ์)
บรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ 16

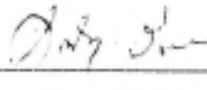

(นายสุทธิชัย หยุ่น)
บรรณาธิการ อำนวยการ
ในเครือเดอะเนชั่น 14

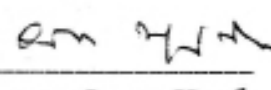

(นายไพศาล ศรีจรัสจรรยา)
ประธานกรรมการบริหาร
กลุ่มสิ่งพิมพ์ในเครือวัฏจักร 25

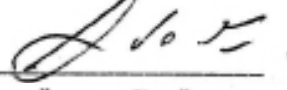

(นายสรawat วิษรพล)
หัวหน้ากองบรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 13

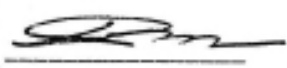

(นายประชา เทตระกุล)
บรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ 4

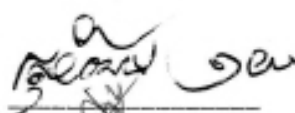

(นายชรรค์ชัย บุณปาน)
ประธานกรรมการ
บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) 22

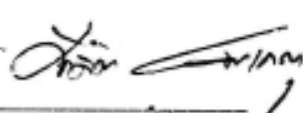

(นายถาวร สุวรรณ)
หัวหน้ากองบรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์บ้านเมือง 14

(นางผาณิต ฑูณศิริวงศ์)
ผู้อำนวยการ
หนังสือพิมพ์แนวหน้า 17

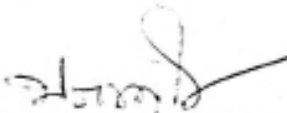

(นายไพศาล มังกรโชษา)
ผู้อำนวยการฝ่ายข่าว
ในเครือฐานเศรษฐกิจ 6

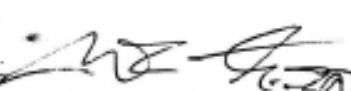

(นายชววิษ พลังเทพินทร์)
ประธานและกรรมการอำนวยการ
บริษัท คู่แข่ง จำกัด 2

(นายสุวัฒน์ ทองธนากุล)
ผู้อำนวยการผู้จัดการ
บริษัท แมเนเจอร์มีเดียกรุ๊ป จำกัด (มหาชน) 21

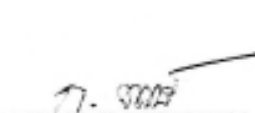

(นายศักดิ์ นพเกต)
บรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์สยามรัฐ 28

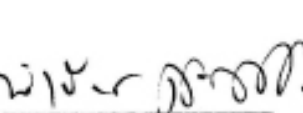

(นายวิภาส วิจิตรวาทการ)
บรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์บิสสิเนสเดย์ 20

(นายปราษฎ์ ไชยคำ)
หัวหน้ากองบรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวัน 26

(นางกรรณิกา วิริยะกุล)
หัวหน้ากองบรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ 11

(นายชาญชัย สงวนวงศ์)
ผู้อำนวยการ
หนังสือพิมพ์ไทยไฟแนนเชียล 12

(นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์)
บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา
หนังสือพิมพ์ข่าวสด 24

(นายพิเชียร คุระทอง)
บรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์มติชน 23

สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย CONFEDERATION OF THAI JOURNALISTS

538/1 ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 โทรศัพท์ 6689420-2 โทรสาร 2414795
538/1 Samsen Rd., Dusit Bangkok, Thailand. 10300 Tel. 6689420-2 Fax : 2414795

(นายอดิศักดิ์ สิมปรุงพัฒนกิจ)
บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา
หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ 16

(นายพนา จันทรวิโรจน์)
บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา
หนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น 15

(นายกิตติพันธ์ เหดระกุล)
บรรณาธิการอำนวยการ
หนังสือพิมพ์สื่อธุรกิจ 31

(นายเชลง กัทธีระตะพันธ์)
ผู้อำนวยการ
หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ 2

(นายสุกขัย มีไหม)
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์สายกลาง 30

(นายชายชาติศรี สิมจรรย์)
บรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์รายวัน 10
จังหวัดเชียงใหม่

(นายชาวพงศ์ เมฆวาทันกุล)
บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา
หนังสือพิมพ์เสียงใต้รายวัน 32

(นายสุนทร จันทรง)
ผู้อำนวยการและบรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์โคราชรายวัน 3

(นายทวี ยอดเพชร)

บรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์ชิงเสียงเยอะเป่า 5

(นายอุ๋น คุณ หมิง)

รองบรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์ดวงหัว 9

(นายสุรเดช กรกิตติชัย)
ผู้อำนวยการและบรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์เกียฮั่วตงจวัน (ศิรินคร) 1

(นางมูสดี ศิระวรรณารต)

บรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์ชิงจงเอียน 4

(นายสมยศ วงศ์ทองเหลือง)

บรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์เอเชียนิวส์ไทม์ 33

(นายเกรียง วงศ์สุขศิริ)

บรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์สากล 29

(นายชัยยุทธ จันทรานุกพัฒนา)

บรรณาธิการบริหาร
หนังสือพิมพ์สยามโพสต์ 22

สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย CONFEDERATION OF THAI JOURNALISTS

538/1 ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 โทรศัพท์ 6689420-2 โทรสาร 2414795
538/1 Samsen Rd., Dusit Bangkok, Thailand. 10300 Tel. 6689420-2 Fax : 2414795

(นายสมาน สุดโต)

นายกสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
ประธานสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

(นางชุติมา บุณยวีชิต)

นายกสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย

(นายชัยรัตน์ คำวานง)

นายกสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์

(นายปรีชา พงสุ)

นายกสมาคมนักหนังสือพิมพ์ภูมิภาคแห่งประเทศไทย

(นายจาวีต ทรัพย์บุตร)

นายกสมาคมหนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาคแห่งประเทศไทย

(นายองอาจ พึ่งพานิช)

นายกสมาคมผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ

(นายวิชัย วราพต)

นายกสมาคมช่างภาพสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย

นายกสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

(นายชาญ มีศรี)

นายกสมาคมผู้สื่อข่าวบันเทิงแห่งประเทศไทย

(นายสิวดล ชวลิตปรีชา)

นายกสมาคมผู้สื่อข่าวกีฬาแห่งประเทศไทย

(นายวิเชียร นิธิกานนท์)

นายกสมาคมนักข่าวช่างภาพกีฬาแห่งประเทศไทย

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

ธรรมนูญสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๖๓

ตามที่คณะผู้บริหารกิจการหนังสือพิมพ์ประกอบด้วยเจ้าของ บรรณาธิการ หัวหน้ากองบรรณาธิการ ผู้มีอำนาจทำการแทนของหนังสือพิมพ์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพ หนังสือพิมพ์ที่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นสมาชิกสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ซึ่งประชุมกัน เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ได้ลงนามทำบันทึกเจตนารมณ์ร่วมกัน ด้วยการสนับสนุนจากผู้ปฏิบัติงานหนังสือพิมพ์อันได้แก่ ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ และนักเขียนทั่วประเทศ ให้สถาปนา สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติขึ้นเป็นองค์กรอิสระ ทำหน้าที่ควบคุมกันเองในหมู่ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ และ สื่อมวลชนอื่น เพื่อส่งเสริมเสรีภาพความรับผิดชอบสถานภาพผู้ประกอบวิชาชีพ และกิจการหนังสือพิมพ์ ตลอดจน ส่งเสริมสนับสนุนสิทธิการใช้สื่อหนังสือพิมพ์เพื่อการรับรู้ข่าวสารและการแสดงความคิดเห็นของพลเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีการประกาศใช้ธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๐ ครบ ๒๓ ปีแล้ว

เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อที่มีความหลากหลายมากขึ้น รวมทั้งเพื่อให้ สอดคล้องกับการทำหน้าที่ขององค์กรกำกับดูแลด้านจริยธรรมของสื่อมวลชนในประเทศเพื่อนบ้านที่มีความครอบคลุม ไปถึงสื่อมวลชนอื่น ๆ ด้วย คณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติจึงได้มีมติให้ยกเลิก “ธรรมนูญสภาการ หนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๐” และตรา “ธรรมนูญสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๓” ฉบับนี้ ขึ้นใช้ บังคับแทน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

บัดนี้การจัดทำธรรมนูญสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ได้แล้วเสร็จ และผ่านความเห็นชอบจากมวลองค์กร สมาชิกแล้ว สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติจึงมีมติให้ตราธรรมนูญสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๓ ไว้ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๑ ธรรมนูญนี้เรียกว่า “ธรรมนูญสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อ ๒ ธรรมนูญนี้ใช้บังคับถัดจากวันที่ประกาศใช้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๐ และให้ใช้ธรรมนูญสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๓ ฉบับนี้แทน

ข้อ ๔ ให้มีองค์กรอิสระควบคุมกันเอง เรียกชื่อว่า สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ชื่อย่อว่า ส.ส.ช. ชื่อภาษาอังกฤษว่า The National Press Council of Thailand ชื่อย่อว่า NPCT

ข้อ ๕ องค์การสมาชิกรวมของสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ รวมทั้งผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ และสื่อมวลชนอื่นในสังกัดองค์การสมาชิกร่วมรับผูกพัน และปฏิบัติตามธรรมนูญฉบับนี้

ข้อ ๖ ในธรรมนูญนี้

“สื่อมวลชน” หมายถึง สื่อหรือช่องทางที่ผลิต เผยแพร่ นำข่าวสาร สาร หรือเนื้อหาสาระทุกประเภทไปสู่ประชาชน อย่างสม่ำเสมอเป็นปกติธุระ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่อดิจิทัล หรือในรูปแบบอื่นใดที่สามารถสื่อความหมายให้ประชาชนทราบได้เป็นการทั่วไป ทั้งนี้ต้องมีผู้รับผิดชอบทางกฎหมาย และสามารถกำกับดูแลการดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

“หนังสือพิมพ์” หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่เสนอข่าวโดยทั่วไปและความคิดเห็นเป็นสาระสำคัญเป็นส่วนใหญ่ ปฏิบัติตามหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพ มีชื่อจำหน่ายเช่นเดียวกัน และออกหรือเจตนาจะออกตามลำดับเรื่อยไป มีกำหนดระยะเวลาหรือไม่ก็ตาม มีข้อความต่อเนื่องกันหรือไม่ก็ตาม

“โทรทัศน์” หมายถึง สถานีวิทยุโทรทัศน์ หรือรายการทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ รวมทั้งการกระจายสัญญาณวิทยุโทรทัศน์แบบบอกรับเป็นสมาชิก และการกระจายสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ทั้งนี้ ให้รวมถึงการทำให้ปรากฏเป็นเสียงและภาพ เพื่อสื่อความหมายด้วยวิธีอื่นใด ที่เป็นการเสนอข่าวโดยทั่วไปและความคิดเห็น โดยสถานีหรือรายการนั้นด้วย

“วิทยุ” หมายถึง สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือรายการทางสถานีวิทยุ ทั้งนี้ ให้รวมถึงการทำให้ปรากฏเป็นเสียง เพื่อสื่อความหมายด้วยวิธีอื่นใด ที่เป็นการเสนอข่าวโดยทั่วไปและความคิดเห็นโดยสถานี หรือรายการนั้นด้วย

“สื่อดิจิทัล” หมายถึง สื่อมวลชนที่อาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชน ทั้งนี้ให้หมายรวมถึงสื่อดิจิทัลของสมาชิกที่เป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ด้วย

“สภาการสื่อมวลชน” หมายถึง สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายถึง กรรมการสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

“คณะกรรมการจริยธรรม” หมายถึง คณะกรรมการที่ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับให้มีการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพและเคร่งครัด รวมทั้งมีหน้าที่พิจารณาตรวจสอบและดำเนินการในเรื่องที่มีการกล่าวหา ร้องเรียนอันเนื่องมาจากการที่สมาชิกละเมิดข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

“สมาชิก” หมายถึง องค์การสมาชิกรวมของสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

“ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน” หมายถึง บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพเป็นปกติธุระในสาขาที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชน และเป็นสมาชิกขององค์การสมาชิกรวมของสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

“ผู้ปฏิบัติงานสื่อมวลชน” หมายถึง บรรณาธิการ หัวหน้ากองบรรณาธิการ บรรณาธิการบริหาร หรือตำแหน่งควบคุมและดำเนินการงานกองบรรณาธิการที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น และให้หมายความรวมถึง ผู้สื่อข่าว ผู้เขียนข่าว ผู้เขียนบทความ ผู้ถ่ายภาพ ผู้เขียนภาพ ผู้ที่ทำงานอยู่ในกองบรรณาธิการ ผู้ที่ทำงานเกี่ยวเนื่องกับฝ่ายบรรณาธิการ หรือบุคคลอื่น ตามที่สภาการสื่อมวลชนกำหนด

ข้อ ๗ สภาการสื่อมวลชน มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (๑) ส่งเสริมผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน ให้มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพ
- (๒) ส่งเสริมเสรีภาพ และสนับสนุนสิทธิการรับรู้ข่าวสาร การแสดงความคิดเห็นของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๓) ส่งเสริมและพัฒนาการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนและกิจการสื่อมวลชน

ข้อ ๘ สภาการสื่อมวลชน มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก และผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในสังกัดสมาชิกให้เป็นไปตามข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพ และข้อบังคับ หรือระเบียบปฏิบัติอื่น ซึ่งตราขึ้นตามธรรมนูญนี้ หรือตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๒) ให้การศึกษาอบรมด้านวิชาการแก่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

(๓) เผยแพร่ ประกาศ รายงานการประชุม งาน คำวินิจฉัย และคำสั่งของสภาการสื่อมวลชน ต่อสาธารณชนเป็นประจำ

ข้อ ๙ สภาการสื่อมวลชน อาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าบำรุงจากสมาชิก

(๒) ทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์

(๓) รายได้อื่นจากการดำเนินการตามวัตถุประสงค์

(๔) ดอกผลจากเงินตาม (๑) (๒) และ (๓)

หมวด ๒

สมาชิก

ข้อ ๑๐ สมาชิกแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

(๑) สมาชิกก่อตั้ง ประกอบด้วย

๑.๑ ประเภทหนังสือพิมพ์ ได้แก่ สมาชิกที่ผู้บริหาร เจ้าของ หรือบรรณาธิการผู้มีอำนาจเต็มของหนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ ได้ลงนามในบันทึกเจตนารมณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพ เรื่องการจัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ และยังคงดำเนินกิจการสื่อมวลชนอยู่ต่อเนื่องตลอดมาจนถึงวันที่ธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

๑.๒ ประเภทวิทยุ ได้แก่ สมาชิกที่ผู้บริหาร เจ้าของ หรือบรรณาธิการผู้มีอำนาจเต็มของสถานีวิทยุกระจายเสียง หรือรายการทางสถานีวิทยุ ได้ลงนามในบันทึกเจตนารมณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพ เรื่องการจัดตั้งสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๒ ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ กรุงเทพฯ และยังคงดำเนินกิจการข่าววิทยุกระจายเสียงนั้นอยู่ต่อเนื่องตลอดมาจนถึงวันที่ธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

๑.๓ ประเภทโทรทัศน์ ได้แก่ สมาชิกที่ผู้บริหาร เจ้าของ หรือบรรณาธิการผู้มีอำนาจเต็มของสถานีวิทยุโทรทัศน์ หรือรายการทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ รวมทั้งการกระจายสัญญาณวิทยุโทรทัศน์แบบบอกรับเป็นสมาชิก และการกระจายสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ได้ลงนามในบันทึกเจตนารมณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพ เรื่องการจัดตั้งสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๒ ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ กรุงเทพฯ และยังคงดำเนินกิจการข่าววิทยุโทรทัศน์นั้นอยู่ต่อเนื่องตลอดมาจนถึงวันที่ธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

(๒) สมาชิกสามัญ ได้แก่สมาชิกของสภาการสื่อมวลชน ที่ไม่ใช่สมาชิกก่อตั้ง

ข้อ ๑๑ สมาชิกมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สนับสนุนกิจกรรมของสภาการสื่อมวลชน และการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ

(๒) ส่งเสริมและควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในสังกัดให้ปฏิบัติตามข้อบังคับสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

ข้อ ๑๒ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่สังกัดสมาชิก ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และข้อบังคับหรือระเบียบปฏิบัติอื่น

สมาชิกหรือผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ฝ่าฝืนข้อบังคับสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติว่าด้วยจรรยาบรรณแห่ง วิชาชีพ และข้อบังคับหรือระเบียบปฏิบัติอื่น ถือว่าประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพและให้บังคับตามหมวด ๕

ข้อ ๑๓ สมาชิกหรือผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนพ้นจากสมาชิกภาพเมื่อ

(๑) เลิกกิจการ

(๒) ไม่ปฏิบัติตามมติของสภาการสื่อมวลชน และคณะกรรมการมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๓ ใน ๔ ของคณะกรรมการทั้งหมดให้พ้นจากสมาชิกภาพ

หมวด ๓

คณะกรรมการสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

ข้อ ๑๔ ให้สภาการสื่อมวลชนมีกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ” จำนวนไม่เกินยี่สิบสามคน ประกอบด้วย กรรมการที่มาจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในองค์กรสมาชิกไม่เกินสิบห้าคน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาอาชีพต่างๆ อีกแปดคน โดยกรรมการที่มาจากข้าราชการ พนักงานราชการ หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ ให้มีได้ไม่เกินหนึ่งคน

ทั้งนี้ จะต้องไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งพนักงานลูกจ้างขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอื่นที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล องค์กร หรือหน่วยงานระหว่างประเทศ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และในพรรคการเมือง รวมถึงที่ปรึกษา พนักงานและลูกจ้างของพรรคการเมือง

กรรมการที่มาจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ให้ถือเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) เจ้าของ หรือผู้บริหาร หรือผู้ประกอบการ บรรณาธิการ หรือตัวแทนผู้มีอำนาจจากกองบรรณาธิการ จากสมาชิกก่อตั้ง

(๒) เจ้าของ หรือผู้บริหาร หรือผู้ประกอบการ บรรณาธิการ หรือตัวแทนผู้มีอำนาจจากกองบรรณาธิการ จากสมาชิกสามัญ

ทั้งนี้การเลือกกรรมการตาม (๑) และ (๒) ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยให้คำนึงถึงสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างสมาชิกในส่วนกลางและสมาชิกจากส่วนภูมิภาคในแต่ละกลุ่ม อีกทั้งให้คำนึงถึงสัดส่วนของจำนวนสมาชิกของสื่อแต่ละประเภทด้วย

ให้กรรมการตาม (๑) และ (๒) เลือกผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาอาชีพต่างๆ ได้แก่ ด้านกฎหมาย ด้านวิชาการ สื่อสารมวลชน ด้านการบริหารจัดการ ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านสิทธิมนุษยชน และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาละหนึ่งคน และเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีอาวุโสและประสบการณ์สูงด้านสื่อมวลชน ซึ่งไม่สังกัดองค์กรสื่อมวลชนใด อีกจำนวนสองคน (รวม ๘ คน)

ให้คณะกรรมการดำเนินการเลือกกันเองเพื่อดำรงตำแหน่งประธานสภาการสื่อมวลชน หนึ่งคน รองประธานสภาการสื่อมวลชน ไม่เกินสามคน เลขาธิการสภาการสื่อมวลชนหนึ่งคน และกรรมการตำแหน่งอื่นตามความจำเป็นและเหมาะสม

ให้ประธานสภาการสื่อมวลชนเป็นผู้กระทำการแทนสภาการสื่อมวลชนในการติดต่อกับบุคคลภายนอก แต่ประธานสภาการสื่อมวลชนอาจมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการอื่นกระทำการแทนตนเฉพาะในกิจการใดก็ได้

ให้รองประธานสภาการสื่อมวลชนคนหนึ่ง คนที่สอง หรือคนที่สามกระทำการแทนเมื่อประธานสภาการสื่อมวลชนหรือรองประธานสภาการสื่อมวลชนคนหนึ่ง หรือคนที่สองไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้แล้วแต่กรณี

หากประธานสภาการสื่อมวลชนหรือรองประธานสภาการสื่อมวลชนคนที่หนึ่ง คนที่สอง และคนที่สาม ไม่อยู่หรือ
ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการผู้มีอาวุโสสูงสุดปฏิบัติหน้าที่แทนเป็นการชั่วคราว

ให้เลขาธิการสภาการสื่อมวลชนมีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการทั้งปวงของสภาการสื่อมวลชน
วิธีการได้มาซึ่งกรรมการในวาระสอง ให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาการสื่อมวลชน

ข้อ ๑๕ กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๓ ปี นับแต่วันที่ได้รับการเลือกตั้งตามข้อ ๑๔

ข้อ ๑๖ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) องค์การที่สังกัดหยุดดำเนินกิจการ หรือกรรมการจากองค์การนั้นย้ายสังกัด และต้นสังกัดพ้นสภาพสมาชิก
ตามข้อ ๑๒ เฉพาะกรณีกรรมการมาจากข้อ ๑๐ (๑) (๒)

(๕) ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และคณะกรรมการมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๓ ใน
๔ ของจำนวนกรรมการทั้งหมด

(๖) ถูกศาลสั่งให้เป็นบุคคลล้มละลาย

(๗) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดอันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือความผิดอัน
ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๘) เป็นผู้ไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ หรือเป็นผู้วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

ข้อ ๑๗ กรณีที่มีกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการให้มีผู้มาดำรงตำแหน่งแทนตาม
ประเภทของกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งในข้อ ๑๖ เว้นแต่วาระที่เหลืออยู่ไม่ถึง ๖๐ วัน และให้กรรมการที่ได้รับเลือก
ใหม่ อยู่ในตำแหน่งตามวาระของกรรมการซึ่งตนแทน

ข้อ ๑๘ ให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยทุก ๒ เดือน และกรรมการจะมอบหมายให้บุคคลอื่นเข้า
ประชุมแทนมิได้

ประธานสภาการสื่อมวลชน อาจเรียกประชุมเมื่อมีเหตุผลสมควร หรือโดยคำร้องขอของกรรมการไม่น้อย
กว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดก็ได้

การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงถือเป็นองค์
ประชุม และให้ประธานสภาการสื่อมวลชน ทำหน้าที่ประธานการประชุม

ข้อ ๑๙ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกิจการของสภาการสื่อมวลชน ตามวัตถุประสงค์

(๒) พิจารณาการเป็นสมาชิก

(๓) แต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรม

(๔) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อให้คำแนะนำปรึกษาหรือช่วยทำกิจการหรือพิจารณาเรื่อง
ที่ได้รับมอบหมายตามวัตถุประสงค์ของสภาการสื่อมวลชน เว้นแต่กิจการที่มีลักษณะหรือสภาพที่สภาการสื่อมวลชน
ไม่อาจมอบหมายให้กระทำแทนได้

(๕) ออกข้อบังคับสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชนและข้อบังคับอื่น ตาม
ที่กำหนดในธรรมนูญนี้

(๖) พิจารณาและวินิจฉัยปัญหาและข้อขัดแย้ง หรือปัญหาใดที่มีได้ตราไว้ในธรรมนูญนี้หรือปัญหาการบังคับ
ใช้ธรรมนูญนี้ คำวินิจฉัยดังกล่าวให้เป็นที่สิ้นสุด

(๗) จัดทำรายงานการดำเนินงานประจำปี ของสภาการสื่อมวลชน เผยแพร่ต่อสาธารณะ

หมวด ๔ การพิจารณาเรื่องร้องเรียน

ข้อ ๒๐ การร้องเรียนว่า ข้อความหรือภาพหรือการสื่อความหมายด้วยวิธีอื่น ๆ ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือสื่อดิจิทัล ในสังกัดสมาชิก หรือพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่สังกัดสมาชิก ซึ่งผู้ร้องเรียน เห็นว่าเสียหายหรือขัดต่อข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ให้แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมด้วยหลักฐานต่อ องค์การสื่อมวลชนนั้น เพื่อบรรเทาความเสียหายตามควรแก่กรณี

ให้องค์กรสมาชิกในส่วนกลาง จัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนภายในองค์กรขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อ พิจารณาเรื่องร้องเรียนจากผู้ได้รับความเสียหาย โดยมีสัดส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกในอัตราที่เหมาะสม ทั้งนี้ ให้องค์กรสมาชิกในส่วนภูมิภาคต้องรวมตัวกันจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนประจำแต่ละภาคด้วย ตาม แต่กรณี

หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนภายในองค์กร และคณะกรรมการ พิจารณาเรื่องร้องเรียนประจำภาค ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด แต่ต้องกำหนดให้ดำเนินการพิจารณาเรื่อง ร้องเรียนให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาไม่เกิน ๓๐ วัน

ข้อ ๒๑ เมื่อผู้เสียหายได้ดำเนินการตามข้อ ๒๐ แล้วถูกปฏิเสธหรือมีการเพิกเฉยที่จะดำเนินการใด ๆ จาก คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนภายในองค์กรสมาชิกสื่อมวลชน ซึ่งเป็นมูลเหตุให้เกิดความเสียหาย หรือเมื่อ ผู้เสียหายเห็นว่าการบรรเทาความเสียหายของสื่อมวลชนตามข้อ ๒๐ ไม่เป็นที่พอใจจนเห็นได้ชัด ให้ผู้เสียหายมีสิทธิ ร้องเรียนเป็นหนังสือพร้อมด้วยพยานหลักฐานต่อคณะกรรมการได้ภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันได้รับความเสียหายนั้น

การยื่นเรื่องร้องเรียนให้ทำตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๒๒ เรื่องที่คณะกรรมการจะรับไว้พิจารณาดำเนินการ มีหลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) เรื่องที่ได้รับคำร้องเรียนจากผู้เสียหายตามข้อ ๒๑ หรือ

(๒) เรื่องที่คณะกรรมการเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญ หรือมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับข้อความหรือภาพ ที่ปรากฏ ในสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิก หรือจากพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่สังกัดสมาชิก ขัดต่อข้อบังคับ สภา การสื่อมวลชนแห่งชาติว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

ถ้าคณะกรรมการมีมติไม่รับเรื่องไว้พิจารณา ให้แจ้งผู้กล่าวหาพร้อมด้วยเหตุผล ผู้กล่าวหา ร้องเรียนมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายใน ๓๐ วันนับแต่วันรับทราบคำวินิจฉัย เมื่อคณะกรรมการได้วินิจฉัย ไปเป็นประการใดแล้วให้ถือเป็นที่สุด

ข้อ ๒๓ ห้ามมิให้คณะกรรมการรับเรื่องไว้พิจารณาดำเนินการในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องที่ศาลรับฟ้องในประเด็นเดียวกันและอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล หรือที่ศาลพิพากษาหรือ มีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว หรือ

(๒) เรื่องที่มีข้อกล่าวหาหรือประเด็นเดียวกับเรื่องที่คณะกรรมการได้วินิจฉัยเป็นที่สุดไปแล้วและไม่มีพยาน หลักฐานใหม่ซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งข้อกล่าวหา หรือ

(๓) เรื่องที่ล่วงเลยมาแล้วเกิน ๑๒๐ วันนับแต่วันที่ผู้เสียหายทราบเรื่อง หรือเกิน ๑ ปี นับแต่วันเกิดเหตุ เว้น แต่คณะกรรมการจะเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญเกี่ยวข้องต่อประโยชน์สาธารณะ หรือมีผลกระทบต่อเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ สื่อมวลชน

ข้อ ๒๔ เมื่อคณะกรรมการมีมติให้รับเรื่องไว้เพื่อพิจารณาตรวจสอบและดำเนินการในเรื่องที่มีการกล่าวหา ร้องเรียน แต่หากคณะกรรมการไม่ดำเนินการเอง

ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการจริยธรรมดำเนินการแทน โดยคณะกรรมการจริยธรรมจะแต่งตั้งและมอบหมายให้คณะทำงานสอบข้อเท็จจริงของเรื่องที่ร้องเรียนแทนก็ได้

ข้อ ๒๕ ให้คณะกรรมการสภาการสื่อมวลชนแต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมจำนวน ๙ คน ประกอบด้วย

(๑) กรรมการสภาการสื่อมวลชน ประเภท (๑) เลือกกันเองให้เหลือ ๒ คน

(๒) กรรมการสภาการสื่อมวลชน ประเภท (๒) เลือกกันเองให้เหลือ ๑ คน

(๓) กรรมการสภาการสื่อมวลชน ประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ เลือกกันเองให้เหลือ ๒ คน โดยให้มีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีอาวุโสและประสบการณ์สูงด้านสื่อมวลชน ๑ คน

(๔) ให้กรรมการจริยธรรมตาม (๑) – (๓) เสนอชื่อบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ด้านวิชาการสื่อสารมวลชน ด้านการบริหารจัดการ ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านสิทธิมนุษยชน และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ร่วมเป็นกรรมการจริยธรรม ให้ได้ ๔ คน โดยไม่ซ้ำสาขา เพื่อให้คณะกรรมการดำเนินการรับรองและแต่งตั้ง

ในคราวแรกของการประชุม ให้คณะกรรมการจริยธรรมพิจารณาเลือกประธาน รองประธานและเลขานุการ คณะกรรมการจริยธรรมให้เสร็จสิ้นเพื่อแจ้งให้คณะกรรมการทราบ

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการจริยธรรมให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน และข้อบังคับอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ออกตามธรรมนูญนี้

ข้อ ๒๖ เมื่อคณะกรรมการจริยธรรม ได้ตรวจสอบและดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ให้แจ้งผลการพิจารณาให้คณะกรรมการและคู่กรณีทราบ ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่พิจารณาเสร็จ หากคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเห็นว่ายังมีพยานหลักฐานหรือเหตุผลอื่นที่ยังไม่ได้พิจารณา ให้ยื่นคำคัดค้านต่อคณะกรรมการจริยธรรม ภายใน ๒๐ วันนับแต่วันที่ได้รับทราบผลการพิจารณา

เมื่อคณะกรรมการจริยธรรมได้รับคำคัดค้านแล้ว ให้ส่งผลการพิจารณาพร้อมคำคัดค้านของคู่กรณีให้คณะกรรมการพิจารณาต่อไป

หมวด ๕

ความรับผิดชอบทางจริยธรรม

ข้อ ๒๗ เมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยว่าสมาชิก หรือผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในสังกัดสมาชิกละเมิด หรือประพฤติดังจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งเป็นหนังสือให้ต้นสังกัดสมาชิกที่ถูกร้องเรียน ลงตีพิมพ์หรือประกาศเพื่อเผยแพร่คำวินิจฉัยอันเป็นที่สุดของคณะกรรมการภายใต้เงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำวินิจฉัยนั้นโดยสภาการสื่อมวลชนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

(๒) แจ้งเป็นหนังสือให้ต้นสังกัดสมาชิกที่ถูกร้องเรียน บรรเทาความเสียหายด้วยการลงตีพิมพ์หรือประกาศเพื่อเผยแพร่ข้อความคำขอโทษต่อผู้เสียหายตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ โดยสภาการสื่อมวลชนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

(๓) ในกรณีผู้ประพฤติดังเป็น ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ให้ส่งคำวินิจฉัยไปยังต้นสังกัดของผู้นั้น เพื่อดำเนินการลงโทษ แล้วแจ้งผลให้สภาการสื่อมวลชนทราบโดยเร็ว

(๔) ในกรณีที่เห็นสมควร สภาการสื่อมวลชนอาจตักเตือน เป็นลายลักษณ์อักษร หลังจากแจ้งผลการพิจารณาให้แก่ผู้ถูกร้องเรียนทราบแล้ว ให้สภาการสื่อมวลชนเผยแพร่คำวินิจฉัยต่อสาธารณะ

หมวด ๖
การแก้ไขเพิ่มเติมธรรมนูญ

ข้อ ๒๘ การแก้ไขเพิ่มเติมธรรมนูญนี้ จะกระทำได้จากการเสนอของกรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด โดยทำเป็นหนังสือเสนอต่อคณะกรรมการก่อนการประชุมตามข้อ ๑๘ วรรคสองไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน มติให้แก้ไขเพิ่มเติมธรรมนูญนี้ต้องใช้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๓ ใน ๔ ของจำนวนกรรมการทั้งหมด

หมวด ๗

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๙ ข้อบังคับ คำสั่ง ระเบียบ แนวปฏิบัติ และหรือประกาศที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๐ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนในวันที่ธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับธรรมนูญฉบับนี้

ข้อ ๓๐ ให้คณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนในวันที่ธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้คงปฏิบัติหน้าที่ตามธรรมนูญต่อไปจนกว่าจะมีคณะกรรมการสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติชุดใหม่

ข้อ ๓๑ ให้สมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติที่มีสถานะภาพเป็นสมาชิกอยู่ก่อนในวันที่ธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้คงมีสถานะภาพเป็นสมาชิกสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติตามธรรมนูญนี้ต่อไปตามเดิม

ข้อ ๓๒ การใดที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใดกล่าวถึงตำแหน่งประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ให้หมายถึงประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

ข้อ ๓๓ ให้โอนสิทธิ และหน้าที่ รวมทั้งบรรดาทรัพย์สิน พนักงาน เจ้าหน้าที่ ของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ มาเป็นของสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติตามธรรมนูญนี้ นับตั้งแต่วันที่ธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

(นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี)

ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๔

โดยที่ได้มีการจัดตั้ง “สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ” ขึ้นเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เพื่อเป็นองค์กรทำหน้าที่กำกับดูแลกันเองด้านจริยธรรมในวิชาชีพสื่อมวลชน แทนสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเดิม จึงเป็นการสมควรที่สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติต้องออกข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ๒๕๖๔ มาบังคับใช้สืบต่อไป

หมวด ๑ บททั่วไป

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ๒๕๖๔

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

‘ข่าว’ หมายถึง เนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์ปัจจุบัน ประกอบด้วย หัวข้อข่าว พาดหัวข่าว ความนำ เนื้อหาข่าว

‘เนื้อหาข่าว’ หมายถึง การนำเสนอข้อมูล ข่าวสารในรูปแบบต่างๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเสียง สื่อภาพ สื่อเคลื่อนไหว รูปแบบการนำเสนอเฉพาะของสื่อดิจิทัล กราฟฟิก แอนิเมชันจำลองเหตุการณ์ สื่ออินเทอร์เน็ตแอกทีฟ และรูปแบบอื่นๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของข่าว

‘การแสดงความคิดเห็น’ หมายถึง บทบรรณาธิการ บทวิเคราะห์ คอลัมน์ บทความ การเล่าข่าว การตุ๋น รวมทั้งรูปแบบอื่นใดอันเป็นการตีพิมพ์ วิพากษ์วิจารณ์ หรือข้อเสนอแนะ

‘เนื้อหาทั่วไป’ หมายถึง สารคดี สารคดีเชิงข่าว หรือรายงาน หรือสื่อบันทึกหรือเนื้อหาอื่นใดที่ปรากฏในสื่อมวลชน

‘สื่อมวลชน’ หมายถึง สื่อมวลชนตามธรรมนูญสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๖

‘ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน’ หมายถึงผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนตามธรรมนูญสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๖

ข้อ ๔ สื่อมวลชนและผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนต้องไม่ประพฤติปฏิบัติการใด ๆ อันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติแห่งวิชาชีพ

หมวด ๒ หลักจริยธรรมทั่วไป ความถูกต้องและข้อเท็จจริง

ข้อ ๕ สื่อมวลชนต้องตรวจสอบและไม่แต่งเติมเนื้อหาสาระของข่าวจนคลาดเคลื่อน หรือเกินจากข้อเท็จจริง

ข้อ ๖ สื่อมวลชนต้องละเว้นการเสนอข่าวด้วยความลำเอียงหรือมีอคติเป็นเหตุให้ข่าวนั้นบิดเบือน อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลในข่าวและความเข้าใจผิดในสังคม

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

ข้อ ๗ สื่อมวลชนต้องไม่นำเสนอหัวข้อข่าว พาดหัวข่าว ความนำ และภาพประกอบจนทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนไปจากสาระสำคัญของข่าว

ประโยชน์สาธารณะ

ข้อ ๘ สื่อมวลชนต้องนำเสนอข่าว เนื้อหาข่าว การแสดงความคิดเห็น และเนื้อหาทั่วไป ด้วยความบริสุทธิ์ใจ โดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนหรือหมู่คณะ

ข้อ ๙ สื่อมวลชนพึงเสนอข่าว เนื้อหาข่าว การแสดงความคิดเห็น และเนื้อหาทั่วไป โดยตระหนักถึงความสำคัญและอรรถประโยชน์ของข่าวต่อสาธารณะ และไม่เสนอข่าวในทำนองชวนเชื่อหรือเร้าอารมณ์ให้คนสนใจในเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ข้อ ๑๐ สื่อมวลชนพึงระมัดระวังในการเสนอข่าว เนื้อหาข่าว การแสดงความคิดเห็น และเนื้อหาทั่วไป ในสถานการณ์วิกฤต อันจะส่งผลกระทบต่อร้ายแรงในเชิงสุขภาพ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม และการเมือง ไม่ว่าจะทำให้เกิดความเพิกเฉย หรือตื่นตระหนกเกินเหตุ หรือเจตนาเพื่อให้เกิดประโยชน์เฉพาะบุคคล หรือกลุ่มผลประโยชน์ใดๆ

ข้อ ๑๑ สื่อมวลชนพึงทำหน้าที่ประสานความเข้าใจในสังคมในภาวะที่สับสนเสี่ยงต่อความขัดแย้ง แยกแยะในความคิด และพึงระมัดระวังการเสนอข่าว เนื้อหาข่าว เนื้อหาทั่วไป หรือ การแสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์อันจะเป็นการสร้าง หรือเพิ่มความหวาดระแวง ความเกลียดชัง ความขัดแย้ง และความรุนแรงในชุมชนหรือสังคม

ความสมดุลและเป็นธรรม

ข้อ ๑๒ สื่อมวลชนต้องแสดงความพยายามในการให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

ข้อ ๑๓ สื่อมวลชนต้องเปิดโอกาสให้ฝ่ายที่ถูกกล่าวหาแสดงข้อเท็จจริงเมื่อข่าวที่นำเสนอมีการพาดพิงอันอาจเกิดความเสียหายแก่บุคคล หรือองค์กร หรือได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการให้ความเป็นธรรมแล้ว

ข้อ ๑๔ สื่อมวลชนต้องรักษาความถูกต้องเที่ยงธรรม เมื่อบุคคลหรือองค์กรที่ถูกพาดพิงเห็นว่าการแสดงความคิดเห็น หรือการวิพากษ์วิจารณ์นั้น ไม่ถูกต้องหรือผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากข้อเท็จจริง

การเคารพสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ข้อ ๑๕ สื่อมวลชนต้องเสนอข่าวโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และหลักสิทธิมนุษยชนของบุคคลที่ตกเป็นข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อเด็ก เยาวชน กลุ่มเปราะบาง และผู้มีความหลากหลายด้านอัตลักษณ์ในสังคม รวมทั้งต้องไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่บุคคลและครอบครัวของผู้ตกเป็นข่าว

ข้อ ๑๖ สื่อมวลชนต้องไม่เสนอเนื้อหาข่าวที่อุจาด ลามกอนาจาร หรือนำพาดเสียว โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของสาธารณชนอย่างถ้อยถน

ข้อ ๑๗ สื่อมวลชนพึงละเว้นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่กรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ข้อ ๑๘ สื่อมวลชนพึงระมัดระวังการเสนอข่าว เนื้อหาข่าว เนื้อหาทั่วไป หรือ การแสดงความคิดเห็น ต่อสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งหรือมีความรุนแรง อันจะทำให้ผู้ตกเป็นข่าวเกิดผลกระทบ ไม่สามารถใช้ชีวิตเป็นปกติสุขในชุมชนที่อาศัยอยู่เดิม

ข้อ ๑๙ สื่อมวลชนพึงระมัดระวังการเสนอข่าว เนื้อหาข่าว เนื้อหาทั่วไป หรือ การแสดงความคิดเห็น อันเป็นการไม่เคารพต่อเชื้อชาติ ศาสนา และชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นความเชื่อตามสิทธิส่วนบุคคล

ข้อ ๒๐ สื่อมวลชนพึงหลีกเลี่ยงการใช้คำที่ไม่สุภาพ หรือเนื้อหาข่าว ที่สื่อความหมายเชิงเหยียดหยาม หรืออยู่ในข่ายประทุษวาจา หรือแสดงนัยเชิงลบ

หมวด ๓ หลักกระบวนการทำงาน
การปกปิดและเคารพแหล่งข่าว

ข้อ ๒๑ สื่อมวลชนต้องไม่เสนอข่าวโดยเลื่อนลอยปราศจากแหล่งที่มา พึงระบุชื่อบุคคลที่ให้สัมภาษณ์หรือให้ข่าวอย่างเปิดเผย เว้นแต่จะมีเหตุอันควรปกปิดเพื่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของแหล่งข่าว และต้องเป็นประโยชน์ต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณชน

ข้อ ๒๒ สื่อมวลชนต้องปกปิดชื่อและฐานะของบุคคลที่ให้ข่าวไว้เป็นความลับเมื่อได้ให้คำมั่นแก่แหล่งข่าวนั้นไว้ และต้องปกปิดชื่อจริงของผู้ใช้นามปากกาหรือนามแฝงที่ปรากฏในสื่อมวลชนนั้นไว้เป็นความลับ

ความรับผิดชอบในการแก้ข่าว

ข้อ ๒๓ สื่อมวลชนต้องแสดงความรับผิดชอบด้วยการแก้ไขข้อผิดพลาดอันเกิดจากการเสนอข่าวโดยไม่ชักช้า หากข้อผิดพลาดนั้นส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงของบุคคลหรือองค์กร ให้ดำเนินการขอภัยพร้อมกันไปด้วย

การแยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น

ข้อ ๒๔ สื่อมวลชนต้องไม่สอดแทรกความคิดเห็นลงในข่าว เนื้อหาข่าว

การละเว้นอำิสสินจ้างและประโยชน์ทับซ้อน

ข้อ ๒๕ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนต้องไม่เอาตัวหรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่เพื่อเรียกร้องสิทธิ หรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ไม่ชอบธรรม

ข้อ ๒๖ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนต้องละเว้นการรับอำิสสินจ้างอันมีค่า หรือผลประโยชน์ใดๆ เพื่อให้กระทำการหรือไม่กระทำการใดอันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องรอบด้าน

ข้อ ๒๗ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนพึงละเว้นการรับอภิสิทธิ์ หรือตำแหน่ง เพื่อให้กระทำการหรือไม่กระทำการใดอันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องรอบด้าน

การได้มาซึ่งข้อมูลโดยไม่ละเมิด

ข้อ ๒๘ สื่อมวลชนต้องบอกที่มาของข้อมูลในเนื้อหาข่าวที่คัดลอก มาจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ นอกเหนือจากการขออนุญาตจากแหล่งข้อมูลนั้นแล้ว

ข้อ ๒๙ สื่อมวลชนพึงใช้วิธีที่สุภาพและซื่อสัตย์ในการได้มาซึ่งข่าวสาร

โฆษณาที่ไม่แอบแฝงและงมขาย

ข้อ ๓๐ สื่อมวลชนต้องแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าพื้นที่ใดๆ บนสื่อเป็นการโฆษณา หรือแสวงหารายได้ ไม่ให้เกิดความกำกวม หรือกลมกลืนจนทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นข่าว หรือส่วนหนึ่งของเนื้อหาข่าว

ข้อ ๓๑ สื่อมวลชนพึงใช้ความระมัดระวังอย่างรอบคอบ ให้ประกาศโฆษณาทั้งหลายอยู่ภายในขอบเขตของศีลธรรมและวัฒนธรรม และพึงระมัดระวังที่จะไม่เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ประกาศโฆษณาที่น่าจะเป็นภัยแก่สังคมหรือสาธารณะ

ข้อ ๓๒ สื่อมวลชนพึงหลีกเลี่ยงการเผยแพร่ประกาศโฆษณาที่มีเหตุให้หน้าเชื่อว่าเจ้าของประกาศโฆษณา นั้นเจตนาจะทำให้ผู้บริโภคข่าวสารหลงเชื่อในสิ่งที่งมขาย

ประกาศ ณ วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๔

(นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี)

ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

แนวปฏิบัติสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

นอกจากข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. 2564 แล้ว สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ยังมีแนวปฏิบัติที่นำเสนอข่าวในเรื่องต่าง ๆ อีกหลายแนวปฏิบัติซึ่งจะใช้เป็นกรอบในการกำกับดูแลกันเองทางจริยธรรมของสื่อมวลชน โดยติดตามได้จากเว็บไซต์ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ (<http://www.presscouncil.or.th>)

1. แนวปฏิบัติ เรื่องการได้มาและการนำเสนอข่าวและภาพข่าวของสื่อมวลชน โดยไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ตกเป็นข่าว
2. แนวปฏิบัติ เรื่องการไปทำข่าวในประเทศและต่างประเทศ
3. แนวปฏิบัติ เรื่องการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์
4. แนวปฏิบัติ เรื่องการรับของขวัญของรางวัล และสิ่งมีค่าจากแหล่งข่าว
5. แนวปฏิบัติ เรื่องการเสนอข่าว เนื้อหาข่าว การแสดงความคิดเห็น และภาพข่าว ผู้หญิงและเด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ
6. แนวปฏิบัติ เรื่องการเสนอข่าวและภาพข่าวเกี่ยวกับชาติพันธุ์ ศาสนา และสถานะทางเพศ
7. แนวปฏิบัติ เรื่อง การป้องกันการรับอามิสสินจ้าง และการขัดกันของผลประโยชน์
8. แนวปฏิบัติ เรื่องการนำเสนอข่าว และภาพข่าวกีฬา
9. แนวปฏิบัติ เรื่องการนำเสนอข่าว และภาพข่าว ความเชื่อทางไสยศาสตร์ ตัวเลข และสลาภพັນ
10. แนวปฏิบัติ เรื่องการเสนอข่าว ความคิดเห็น และภาพเกี่ยวกับผู้หญิง
11. แนวปฏิบัติ เรื่องการเสนอข่าว ความคิดเห็น และภาพเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน
12. แนวปฏิบัติ เรื่องการเสนอข่าว ความคิดเห็น และภาพเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ
13. แนวปฏิบัติ เรื่อง การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของสื่อมวลชน

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

สรุปเรื่องร้องเรียน ปี 2563

1. กรณีพริตตี้สาว ลัลลาเบล เสียชีวิต คณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ทยิบยกเรื่องการเสียชีวิตของ พริตตี้สาว ลัลลาเบล ขึ้นพิจารณา ซึ่งแม้ว่าจะไม่มีการร้องเรียนเข้ามาโดยตรง แต่เนื่องจากเห็นว่า การหลั่งไหลของข้อมูลข่าวสารในยุคปัจจุบันมีจำนวนมาก ท้าทายจริง ข่าวดราม่า การผลิตซ้ำข้อมูลข่าวสารที่ไม่เหมาะสม และเป็นการละเมิดต่อหลักจริยธรรมสื่อมวลชน ดังนั้นจึงเห็นควรให้จัดการเสวนาเรื่อง “จริยธรรมการสื่อสารออนไลน์เพื่อลดการผลิตซ้ำความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม” Code of ethics vs. Cultural violence in online news โดยให้เป็นเวทีเสวนา Media Forum ครั้งที่ 10 พร้อมกับเชิญสื่อมวลชน นักวิชาการ ภาคประชาสังคม รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ปัญหา

ในการเสวนา ได้มีการเผยแพร่ รายงานกรณีศึกษา การสื่อสารในโลกออนไลน์ และการผลิตซ้ำความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม โดยมีการระบุถึงการที่โลกออนไลน์ได้เผยแพร่ภาพและวิดีโอของพริตตี้สาว ลัลลาเบล รวมถึงการวิพากษ์วิจารณ์ถึงอาชีพของเธอ และการใช้ชีวิตส่วนตัว ซึ่งถือเป็นการผลิตซ้ำความรุนแรง ทั้งมิติความเท่าเทียมทางเพศ สิทธิมนุษยชน รวมถึงสิทธิของผู้เสียชีวิต

2. การเสนอข่าวน้ำท่วมผิประเด็น จ. อุบลราชธานี คณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ทยิบยกเรื่องการเสนอข่าวน้ำท่วมใน จ. อุบลราชธานี โดยไทยรัฐออนไลน์ และเดลินิวส์ออนไลน์ ได้นำเสนอข่าวว่า อุบลฯ วิกฤตหนัก น้ำไหลท่วม รพ. ศูนย์สรรพสิทธิประสงค์ ซึ่งข้อเท็จจริงคือ น้ำไม่ได้ท่วมโรงพยาบาลแต่อย่างใด ดังนั้นจึงประสานไปยังสื่อดังกล่าวเพื่อขอให้แก้ไข และพบว่า ได้มีการปรับแก้ข่าวดังกล่าวแล้ว

3. โฆษณาหุ้มปกโรงไฟฟ้า ไชยะบุรี คณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ทยิบยกเรื่องที่มีหนังสือพิมพ์สมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ หลายฉบับ ได้นำเสนอภาพโฆษณา ในลักษณะหุ้มปก “โรงไฟฟ้าพลังน้ำไชยะบุรี โรงไฟฟ้าแห่งแรกบนแม่น้ำโขง ที่มีวิถีธรรมชาติเป็นต้นแบบ” โดยมีได้ระบุข้อความว่า “พื้นที่โฆษณา” ร้องเรียนต่อคณะกรรมการจริยธรรม สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เพื่อขอให้พิจารณาเนื่องจากการลงโฆษณาดังกล่าว ทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่าเป็นหน้าข่าว

คณะกรรมการจริยธรรม ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การนำเสนอเนื้อหาและภาพโฆษณาดังกล่าว มีความหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2559 ข้อ 28 หนังสือพิมพ์ต้องแสดงให้เห็นชัดว่าข้อความที่เป็นบทความซื้อพื้นที่คือประกาศโฆษณา จะแอบแฝงเป็นการเสนอข่าวหรือความคิดเห็นมิได้ ดังนั้นจึงมีมติให้ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังองค์กรสมาชิกเพื่อขอให้ระมัดระวังการนำเสนอภาพโฆษณา โดยเฉพาะในลักษณะหุ้มปก ซึ่งอาจเป็นการจูงใจให้หลงเชื่อว่าเป็นเนื้อหาข่าวได้

4. อิมเมจซีฟกราฟิก ข่าหั้นศพแม่ คณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ หยิบยกเหตุการณ์ลูกข่าหั้นศพแม่ เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2562 ที่เป็นข่าวโด่งดังจนทำให้สื่อมวลชนทุกแขนงติดตามข่าวอย่างใกล้ชิด โดยพบว่าสื่อบางสำนักได้นำเสนอข่าวโดยการจำลองเหตุการณ์เสมือนจริง (แอนิเมชัน และอิมเมจซีฟกราฟิก) ซึ่งภาพดังกล่าวถือเป็นการตอกย้ำความรุนแรงให้เกิดขึ้น และที่สำคัญยังส่งผลกระทบต่อจิตใจของญาติพี่น้อง บุคคลในครอบครัว และผู้ใกล้ชิด

คณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า มีสถานีโทรทัศน์อย่างน้อย 2 สถานี และเว็บไซต์ของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 2 แห่ง นำเสนอภาพแอนิเมชัน และอิมเมจซีฟกราฟิกดังกล่าว ซึ่งอยู่นอกเหนือการกำกับดูแลของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ จึงขอความร่วมมือไปยังคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย และสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ ให้ช่วยดูแล และพิจารณาถึงความเหมาะสมในการนำเสนอข่าวในลักษณะดังกล่าว

ทั้งนี้ ทาง กสทช. ได้เชิญสถานีโทรทัศน์ทั้ง 2 แห่ง เข้าชี้แจง พร้อมมีการลงโทษตามอำนาจหน้าที่ของ กสทช.

5. แอนิเมชันครูข่มขืนลูกศิษย์ คณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ หยิบยกเหตุการณ์ ครู 5 คนและศิษย์เก่า รุมข่มขืนเด็กนักเรียนที่เป็นลูกศิษย์ โดยเหตุการณ์เกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2562 แต่มาถูกเปิดเผยเมื่อไม่นานมานี้ ทำให้สื่อมวลชนทุกแขนงติดตามข่าวอย่างใกล้ชิด อย่างไรก็ตาม จากการรายงานข่าวทางโทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ พบว่าสื่อบางสำนักได้นำเสนอข่าวโดยการจำลองเหตุการณ์เสมือนจริง (แอนิเมชัน และอิมเมจซีฟกราฟิก) ซึ่งข้อความและภาพดังกล่าวเป็นการตอกย้ำความรุนแรง และส่งผลกระทบต่อจิตใจเด็กผู้เสียหาย และบุคคลในครอบครัว นอกจากนี้ยังนำเสนอภาพสถานที่เกิดเหตุ และบ้านพักอาศัยของเด็ก ซึ่งนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลของเด็ก

คณะกรรมการจริยธรรม สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ได้นำภาพดังกล่าวจากทางสถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวี มานำเสนอต่อในเว็บไซต์ จึงขอให้ช่วยพิจารณาถึงความเหมาะสมในการนำเสนอข่าวในลักษณะดังกล่าว

จากกรณีนี้ คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนภายในองค์กรหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ได้ทำหนังสือแจ้งกลับมายว่า ได้แจ้งให้บรรณาธิการข่าวไทยรัฐออนไลน์ทราบแล้ว พร้อมกำชับให้ระมัดระวัง ตรวจสอบข่าวและภาพก่อนนำเสนออย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้นอีก

6. กรณีเปิดเผยข้อมูลพยานชี้ตัวสมคิด คณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้หยิบยกกรณีที่มีสื่อออนไลน์ของสมาชิก นำเสนอข่าวการชี้เบาะแสแจ้งจับนายสมคิด พุ่มพวง ฆาตกรต่อเนื่อง 6 ศพ จนเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถจับกุมตัวได้บนขบวนรถไฟ เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2562 ขึ้นร้องเรียนต่อคณะกรรมการจริยธรรม สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เนื่องจากข่าวดังกล่าวมีการวิพากษ์วิจารณ์มากกว่า มีสื่อออนไลน์บางสำนักได้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งชื่อและภาพใบหน้าของผู้แจ้งเบาะแสดังกล่าว

คณะกรรมการจริยธรรม พิจารณาแล้วเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะดังกล่าวอาจมีนัยต่อการละเมิดแนวปฏิบัติที่ได้มาและการนำเสนอข่าวและภาพข่าวของสื่อมวลชนโดยไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ตกเป็นข่าว ตามที่สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย และสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ ได้ร่วมกันกำหนดขึ้น ข้อ 6 ผู้ปฏิบัติงานข่าวต้องไม่ใช้ข้อมูลส่วนบุคคลหรือภาพ หรือข้อมูลอื่นใดของเหยื่อ หรือพยาน หรือผู้รู้เห็นเหตุการณ์ในการทำข่าว อันอาจนำมาซึ่งภัยอันตรายต่อบุคคลเหล่านี้

ดังนั้นจึงมีมติให้ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังองค์กรสมาชิก ขอให้ระมัดระวังเรื่องการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของพยาน หรือผู้เห็นเหตุการณ์ ในการนำเสนอข่าว เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับบุคคลดังกล่าว

7. ร้องสื่อไม่ให้เกียรติแม่จ่ากราดยิงโคราช มีผู้ร้องเรียนเว็บไซต์สยามรัฐ เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2563 กรณีนำเสนอภาพข่าวมารดาของผู้ก่อเหตุกราดยิงที่โคราช พร้อมข้อความ “สื่อแม่จ่าคลังสุดซึ้งใจหนัก ยังทำใจไม่ได้ พาตัวคุมขังในค่ายทหาร หวั่นคิดสั้น” ว่าการนำเสนอข่าวและภาพดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นมนุษย์ของมารดาผู้ก่อเหตุที่โคราช เสมือนหนึ่งเป็นผู้ก่อเหตุ

คณะกรรมการจริยธรรม สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้หยิบยกเรื่องขึ้นพิจารณา และเห็นว่ามีความหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2559 ข้อ 13 หนังสือพิมพ์ต้องเสนอข่าวโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรี ผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งต้องไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็ก สตรี ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีอัตลักษณ์แตกต่างในสังคม

จึงมีมติให้ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังเว็บไซต์สยามรัฐ ให้ระมัดระวังการนำเสนอข่าวและภาพข่าวในลักษณะดังกล่าว

8. กินยาประชดฆ่าตัวตายหน้ากระทรวงการคลัง คณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้หยิบยกกรณีเว็บไซต์ โพสต์ทูเดย์ ออนไลน์ ได้นำเสนอข่าว พาดหัว “ประชดได้ผล” ได้ 5 พันแล้ว หญิงประชดคลังกินยาฆ่าตัวตาย โดยให้ทำจดหมายถึงโพสต์ทูเดย์ เพื่อขอให้ลดค่าพาดหัวข่าว “ประชดได้ผล” ออก เนื่องจากเป็นการชี้้นำให้เกิดการทำตาม หากเกิดกรณีเช่นนี้อีก ซึ่งทางโพสต์ทูเดย์ ได้ปรับแก้แล้ว

9. ขอให้ลบข้อความข่าวเสียชีวิต สืบเนื่องจากมีสื่อดิจิทัล หลายสำนักได้นำเสนอข่าวกรณี เสียหน้าเข้าส่งออกเครียดจัด ฆ่าตัวตาย โดยใช้วิธีพิสดาร โดยเหตุเกิดเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2559 โดยในเนื้อหาข่าว ได้ลงรายละเอียดของสถานที่เกิดเหตุไว้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้ร้องเรียนซึ่งเป็นเจ้าของอาคารที่เกิดเหตุดังกล่าว ได้รับผลกระทบมาตลอดระยะเวลาหลายปี เนื่องจากไม่สามารถให้เช่า หรือขายได้เลย จนส่งผลให้เกิดภาระหนี้สินมากมาย เพราะเมื่อมีการสืบค้นข้อมูลบ้านเลขที่จากระบบ Google จะพบเนื้อหาของเหตุการณ์การเสียชีวิตดังกล่าว

คณะกรรมการจริยธรรม สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการจริยธรรม สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ร้อง ประกอบกับเหตุการณ์นี้ ได้เกิดขึ้นมาเป็นเวลานานแล้ว จึงขอให้สื่อที่เป็นสมาชิกที่ได้ลงข่าวดังกล่าวได้พิจารณาตามข้อเรียกร้องที่ขอให้ลบข้อความที่ระบุถึงสถานที่เกิดเหตุออกจากการนำเสนอข่าวดังกล่าว ซึ่งสมาชิกทุกสื่อได้ดำเนินการลบข้อความให้ตามที่ร้องเรียนมา

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

รายนามคณะกรรมการ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ สมัยที่ 1

นายชรวงศ์ ลิ้มปัทมปาณี
ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

นางสาวนัตยา เชษฐโชติรส
รองประธานฯ คนที่ 1

นายวิรัตกิต์ โชติวานิช
รองประธานฯ คนที่ 2

นายสรารวุฒิ แซ่เตี๋ย
รองประธานฯ คนที่ 3

นายชาย ปละคามินทร์
เลขาธิการ

นางสาวนิภารรณ แก้วรามุกข์
รองเลขาธิการ คนที่ 1

นายภูวสิทธิ์ สุขใส
รองเลขาธิการ คนที่ 2

นางสาวชุติมณฑน์ ศรีชำ
เหรัญญิก

นางสาวมุตสิ ตีตวรนาฎ
กรรมการประเภทก่อตั้ง

นายตูลย์ ศิริกุลพิพัฒน์
กรรมการประเภทก่อตั้ง

นายสวิชัย บำรุงสุข
กรรมการประเภทก่อตั้ง

นายไพฑูรย์ ชุติมารกุล
กรรมการประเภทก่อตั้ง

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

รายนามคณะกรรมการ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ สมัยที่ 1

นายก่อเขต จันทเลิศลักษณ์
กรรมการประเภทก่อตั้ง

นางสาวสมถวิล เทพสวัสดิ์
กรรมการประเภทก่อตั้ง

นายศักดิ์สิทธิ์ วิบูลศิลป์โสภณ
กรรมการประเภทสามัญ

นายจักรกฤษณ์ แววล้ายหงษ์
กรรมการประเภทสามัญ

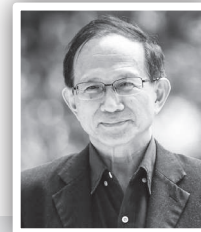
รศ. ดร. สุกัญญา บุรณเดชาชัย
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายวิฑิต สินุตพงษ์
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

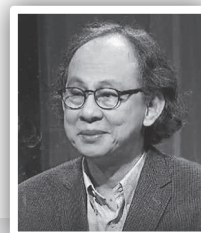
ศ. สุริชัย หวันแก้ว
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ดร. พิเชฐ ดุรงคเวโรจน์
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายปราโมทย์ ฝ้ายอุประ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายกวี จงกิจถาวร
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มูลนิธิสภาการหนังสือพิมพ์
Foundation of the Press Council

รายนามคณะกรรมการ มูลนิธิสภาการหนังสือพิมพ์ ชุดที่ 2

1. นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี	ประธาน
2. นางสาวนัตยา เชษฐโชติรส	รองประธานคนที่ 1
3. นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์	รองประธานคนที่ 2
4. นายชาย ปณะคามินทร์	เลขาธิการ
5. นางสาวผุสดี คีตวรนาฎ	เหรัญญิก
6. ดร. สุวัฒน์ ทองธนากุล	กรรมการ
7. นางสาวชุติมณฑน์ ศรีขำ	กรรมการ
8. นายวิฑิต ลีบุตรพงษ์	กรรมการ
9. นางสาวบุญรัตน์ อภิชาติไตรสรณ์	กรรมการ
10. นายปราโมทย์ ฝ่ายอุประ	กรรมการ
11. นายวิโรจน์ วัฒนธาดากุล	กรรมการ
12. นายสวิชัย บำรุงสุข	กรรมการ
13. นายมงคล บางประภา	กรรมการ
14. ดร. มานะ ตีรยาภิวัฒน์	กรรมการ
15. นางสาวนิภาวรรณ แก้วรากมุกข์	กรรมการ

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

องค์กรสมาชิก สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ สมาชิกส่วนกลาง

เครือเนชั่น กรุ๊ป

หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

เบอร์โทรศัพท์ 0-2338-3333 ต่อ 2504
แฟกซ์ 02-338-3947
อีเมล customer@nationgroup.com
เว็บไซต์ www.bangkokbiznews.com
ที่อยู่ บริษัท กรุงเทพธุรกิจ มีเดีย จำกัด
เลขที่ 1858/126 ชั้นที่ 8 ถนนเทพรัตน แขวงบางนาใต้ เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

คม ชัด ลึก

เบอร์โทรศัพท์ 02-338-3035, 02-338-3095
อีเมล komchadluekonline@gmail.com
เว็บไซต์ www.komchadluek.net
ที่อยู่ เลขที่ 1858/126 ชั้น 5 ถนนเทพรัตน แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

เนชั่นไทยแลนด์

เบอร์โทรศัพท์ 02 338 3449
เว็บไซต์ www.nationthailand.com
ที่อยู่ เลขที่ 1858/126 ถนนเทพรัตน แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

เนชั่นทีวี

เว็บไซต์ www.nationtv.tv
ที่อยู่ เลขที่ 1858/126 ถนนเทพรัตน แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ

เบอร์โทรศัพท์ 02-338-3750-1
เว็บไซต์ www.thansettakij.com
ที่อยู่ บริษัท ฐานเศรษฐกิจ มีเดียมีเดีย จำกัด
เลขที่ 1854 ชั้น 8 ถนนเทพรัตน แขวงบางนาใต้ เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

เว็บไซต์ข่าวบันเทิง ดาราเดลี

เบอร์โทรศัพท์ 02-116-6888
แฟกซ์ 02-116-9821
อีเมล info@daradaily.com
เว็บไซต์ www.daradaily.com
ที่อยู่ บริษัท ดาราเดลี จำกัด
เลขที่ 9 ซอยลาดปลาเค้า 14 ถนนลาดปลาเค้า แขวงจระเข้บัว เขตลาดพร้าว กรุงเทพฯ 10230

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์

กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์เดลินิวส์

เบอร์โทรศัพท์ 02-790-1111
แฟกซ์ 02-561-1329
อีเมล editor@dailynews.co.th

กองบรรณาธิการเดลินิวส์ออนไลน์

เบอร์โทรศัพท์ 02-790-1111
02-561-1329
อีเมล webmaster@dailynews.co.th
เว็บไซต์ www.dailynews.co.th
ที่อยู่ เลขที่ 1/4 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

สำนักข่าว THE STANDARD

เบอร์โทรศัพท์ 02-203-11442
อีเมล contact@thestandard.co
เว็บไซต์ thestandard.co
ที่อยู่ บริษัท เดอะสแตนดาร์ด จำกัด
เลขที่ 23/100-102 ซอยศูนย์วิจัย ถนนพระราม 9 แขวงบางกะปิ เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310

หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์

เบอร์โทรศัพท์ 02-240-2612 ถึง 6
แฟกซ์ 02-249-6810
อีเมล reporter@thaipost.net
เว็บไซต์ www.thaipost.net
ที่อยู่ เลขที่ 1850-62 ถนนเกษมราษฎร์ แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110

เครือไทยรัฐ

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

เบอร์โทรศัพท์ 02-272-1030
แฟกซ์ 02-272-1756
อีเมล cs@thairath.co.th
เว็บไซต์ www.thairath.co.th/newspaper
ที่อยู่ บริษัท วัชรพล จำกัด
เลขที่ 1 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

ไทยรัฐออนไลน์

เบอร์โทรศัพท์ 02-127-1222
แฟกซ์ 02-272-1783
อีเมล cs@thairath.co.th
เว็บไซต์ www.thairath.co.th
ที่อยู่ บริษัท เทรนต์ วิจิ3 จำกัด
อาคาร 12 ชั้น 7, 9 เลขที่ 1 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

ไทยรัฐทีวี

เบอร์โทรศัพท์ 02-127-1199
แฟกซ์ 02-272-1744
อีเมล cs@thairath.co.th
เว็บไซต์ www.thairath.co.th/tv
ที่อยู่ บริษัท ทริปเปิล วี บรอดคาสท์ จำกัด
อาคาร 17 เลขที่ 1 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์

เบอร์โทรศัพท์ 02-616-4000
แฟกซ์ 02-240-3666
เว็บไซต์ www.postpublishing.co.th
ที่อยู่ เลขที่ 136 ถนนสุนทรโกษา แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110

บ้านเมืองออนไลน์

เบอร์โทรศัพท์ 02-930-1600-9, 02-513-0230-3
อีเมล onlinebanmuang@gmail.com
เว็บไซต์ www.banmuang.co.th
ที่อยู่ เลขที่ 1 ซอยปลื้มมณี ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน 360°

เบอร์โทรศัพท์ 02-629-4488 ต่อ 1313
แฟกซ์ 02-629-4470
อีเมล manager@manager.co.th
เว็บไซต์ www.manager.co.th
ที่อยู่ เลขที่ 102/1 ถนนพระอาทิตย์ แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โพสต์ทูเดย์

เบอร์โทรศัพท์ 02-240-3700
แฟกซ์ 02-671-3132, 02-671-3147
อีเมล editotial@posttoday.com
เว็บไซต์ www.posttoday.com
ที่อยู่ เลขที่ 136 ถนนสุนทรโกษา แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110

หนังสือพิมพ์โลกวันนี้

เบอร์โทรศัพท์ 02-422-8033
แฟกซ์ 02-422-0844
อีเมล editor59lokwannee@gmail.com
เว็บไซต์ www.lokwannee.com
ที่อยู่ เลขที่ 65/40 ซอยบรมราชชนนี 30 ถนนบรมราชชนนี แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

หนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวัน

เบอร์โทรศัพท์ 02-5088-000
แฟกซ์ 02-5090-143, 02-5088-033
อีเมล webmaster@siamsport.co.th
เว็บไซต์ www.siamsport.co.th
ที่อยู่ เลขที่ 66/26 - 29 ซอยรามอินทรา 40 ถนนรามอินทรา แขวงนวลจันทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ 10230

หนังสือพิมพ์สยามธุรกิจ

เบอร์โทรศัพท์ 02-037-7423, 02-047-7243
อีเมล siamturakijadvertising@gmail.com
เว็บไซต์ www.siamturakij.com
ที่อยู่ เลขที่ 423 ชั้น 5 ถนนบอนด์สตรีท ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

หนังสือพิมพ์สยามรัฐ

เบอร์โทรศัพท์ 02-435-2022 ถึง 26, 02-435-2083 ถึง 88
แฟกซ์ 02-435-2021
อีเมล siamweekly@hotmail.com
เว็บไซต์ www.siamrath.co.th
ที่อยู่ บริษัท สยามรัฐ จำกัด
เลขที่ 1589 ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

สำนักข่าวออนไลน์ สปริงนิวส์

เบอร์โทรศัพท์ 02-338-3333
อีเมล Papakorn_ind@nationgroup.com
เว็บไซต์ www.springnews.co.th
ที่อยู่ บริษัท เนชั่น ดิจิทัล คอนเทนท์ จำกัด
ชั้น 7 เลขที่ 1854 ถ.เทพรัตน แขวงบางนาใต้ เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

หนังสือพิมพ์สายกลาง

เบอร์โทรศัพท์ 02-420-4965 ถึง 68
แฟกซ์ 02-420-4959 และ 02420-4255
อีเมล info@saiklang.com
เว็บไซต์ www.saiklang.com
ที่อยู่ เลขที่ 35/4 หมู่ 10 ซอยสมใจ ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน
จังหวัดสมุทรสาคร 74130

หนังสือพิมพ์ อปท. นิวส์

เบอร์โทรศัพท์ 02-689-9120 ถึง 1
แฟกซ์ 02-689-9122
อีเมล apt.news@hotmail.co.th, chanwittaya@hotmail.com
เว็บไซต์ www.opt-news.com
ที่อยู่ เลขที่ 599/195 ซ.เจริญราษฎร์ 7 แยก 7-1 ถนนเจริญราษฎร์ แขวงบางโคล่ เขตบางคอแหลม
กรุงเทพฯ 10120

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (Thai PBS)

เบอร์โทรศัพท์ 02-790-2000
แฟกซ์ 02-790-2061
อีเมล webmaster@thaipbs.or.th
เว็บไซต์ www.thaipbs.or.th
ที่อยู่ เลขที่ 145 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

องค์กรสมาชิก สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ หนังสือพิมพ์เงิน

หนังสือพิมพ์เกียฮัวตงจ้วน (ศิรินคร)

เบอร์โทรศัพท์ 02-221-4181 ถึง 2
แฟกซ์ 02-623-1213
อีเมล Kiahua@loxinfo.co.th
ที่อยู่ เลขที่ 108 ถนนเสือป่า แขวงป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100

หนังสือพิมพ์ชิงจงเยียน

เบอร์โทรศัพท์ 02-266-8501 ถึง 4
แฟกซ์ 02611-6423
อีเมล xingzhongyuan9@hotmail.com
ที่อยู่ เลขที่ 1022 – 1030 ถนนเจริญกรุง แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ 10100

หนังสือพิมพ์ชิงเสียนเยอเป่า

เบอร์โทรศัพท์ 02-225-0070
แฟกซ์ 02-222-6601
เว็บไซต์ www.singsianyerpao.com
ที่อยู่ บริษัท ชิงเสียนเยอเป่า จำกัด เลขที่ 267 ถนนเจริญกรุง แขวงบ้านบาตร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100

หนังสือพิมพ์ตงฮัว

เบอร์โทรศัพท์ 02-237-3620
แฟกซ์ 02-238-5286
อีเมล tonghua_dailynews@hotmail.com
ที่อยู่ เลขที่ 877 – 879 ถนนเจริญกรุง แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ 10100

หนังสือพิมพ์สากล

เบอร์โทรศัพท์ 02-226-0040, 02-221-0385, 02-221-2730
อีเมล universal@udnbkk.com
เว็บไซต์ www.udnbkk.com
ที่อยู่ เลขที่ 21/1 สี่กักพระยาตรี ถนนเจริญกรุง แขวงพระนคร เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

องค์กรสมาชิก สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ สมาชิกส่วนภูมิภาค

หนังสือพิมพ์ก้าวหน้า

เบอร์โทรศัพท์ 032-338-940
แฟกซ์ 032-338-948
อีเมล kaonanews9@gmail.com
ที่อยู่ เลขที่ 6/8 ถนนบ้านปรก ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี 70000

หนังสือพิมพ์เกียรติภูมิ

เบอร์โทรศัพท์ 037-349-772
อีเมล kreattibhum50@gmail.com
เว็บไซต์ www.facebook.com/kreattibhum
ที่อยู่ เลขที่ 144 ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก 26000

หนังสือพิมพ์ข่าวนคร

เบอร์โทรศัพท์ 085 050 6656
แฟกซ์ 056 227 330
อีเมล luck007z@gmail.com
เว็บไซต์ https://aec-tv-online1.com/
ที่อยู่ เลขที่ 1350/14 หมู่10 ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000

หนังสือพิมพ์โคราชคนอีสาน

เบอร์โทรศัพท์ 044-256-965 ถึง 6
แฟกซ์ 044-256-966
อีเมล info@koratdaily.com
เว็บไซต์ www.koratdaily.com
ที่อยู่ เลขที่ 779/21-23 ซอยจิตรประชา ถนนจอมสุรางค์ยาตร์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000

หนังสือพิมพ์ชายแดน

เบอร์โทรศัพท์ 037-231-234
แฟกซ์ 037-232-383 ถึง 4
อีเมล prasitnews@hotmail.co.th
ที่อยู่ เลขที่ 39 หมู่ 1 ถนนทหารร่วมจิตต์ ตำบลอรุณประเทศ อำเภออรุณประเทศ จังหวัดสระแก้ว 27120

เชียงใหม่นิวส์ออนไลน์

เบอร์โทรศัพท์ 053-279-686
แฟกซ์ 053-206-377
อีเมล pearsaralee@gmail.com
เว็บไซต์ www.chiangmainews.co.th
ที่อยู่ เลขที่ 99/5 หมู่ 2 ถนนมหิตล ตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100

สำนักข่าวออนไลน์ ตรังไทม์

เบอร์โทรศัพท์ 075-820-138
แฟกซ์ 075-820-139
อีเมล trangtime@gmail.com
เว็บไซต์ trangtimereport@gmail.com
ที่อยู่ เลขที่ 201/10 หมู่ 10 ตำบลโคกหล่อ ถนนเลียบบทางเดินสนามบินตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง 92000

หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์รายวัน

เบอร์โทรศัพท์ 053-226-252 ถึง 4, 053-226-256
แฟกซ์ 053-216-255
อีเมล editor@thainews70.com
เว็บไซต์ www.thainews70.com
ที่อยู่ เลขที่ 199/49 หมู่ 2 ถนนโพธาราม ซอย 6 ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300

หนังสือพิมพ์ไทยเสรี

อีเมล thaisaeree@gmail.com
เว็บไซต์ www.thaisaeree.info
ที่อยู่ เลขที่ 76 หมู่ 20 ถนนกสิกรรมทุ่งสร้าง ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

สำนักข่าว ธุรกิจภาคเหนือ

เบอร์โทรศัพท์ 053-110-677
แฟกซ์ 053-110-677
อีเมล nbncm@hotmail.com
เว็บไซต์ www.ธุรกิจภาคเหนือ.com
ที่อยู่ เลขที่ 36/2-3 หมู่ 4 ถนนบ้านร่องอ้อ ตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300

หนังสือพิมพ์ประชาชาติ จังหวัดตราด

อีเมล jakkrit.trat@gmail.com
เว็บไซต์ www.tratonline.info
ที่อยู่ เลขที่ 87/22 หมู่บ้านห้วยหลิววิล์ ถนนท่าเรือจ้าง ตำบลวังกระแจะ อำเภอเมือง จังหวัดตราด 23000

หนังสือพิมพ์ประชาชาติ จังหวัดพิษณุโลก

เบอร์โทรศัพท์ 055-244-244
แฟกซ์ 055-302-288
อีเมล prachamati.s@gmail.com
เว็บไซต์ www.phitsanuloknews2.net
ที่อยู่ เลขที่ 834/75 – 76 ซอย บ.ช.ส. ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000

หนังสือพิมพ์ปรากฏการณ์

อีเมล prakannews@gmail.com
เว็บไซต์ www.prakannews.com
ที่อยู่ เลขที่ 613/208 หมู่ที่ 3 ตำบลบางปูใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ 10280

หนังสือพิมพ์เพชรบูรณ์โพสต์

อีเมล phetchaboontpost@hotmail.com
เว็บไซต์ www.facebook.com/phetchaboontpost
ที่อยู่ เลขที่ 339/5 หมู่บ้านหน้าค่าย 3 ถนนสระบุรี-หล่มสัก ตำบลชนไพร อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000

หนังสือพิมพ์เพชรภูมิ

เบอร์โทรศัพท์ 032424310, 032-474-877 ถึง 8
แฟกซ์ 032-424-145
อีเมล saksit1952@gmail.com
เว็บไซต์ www.petchpoom.com
ที่อยู่ เลขที่ 1120 หมู่ 4 ตำบลชนแดน อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

หนังสือพิมพ์ภาคใต้โฟกัส

เบอร์โทรศัพท์ 074-368-522 ถึง 3
แฟกซ์ 074-368-524
อีเมล paktaifocus@gmail.com
เว็บไซต์ www.songkhatoday.com
ที่อยู่ เลขที่ 3 ถนนนิพัทธ์สงเคราะห์ 1 ซอย 24 ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

หนังสือพิมพ์ภาคเหนือรายวัน

อีเมล phaknua56@gmail.com
เว็บไซต์ www.phaknuadaily.com
ที่อยู่ เลขที่ 233/1 ถนนช้างเผือก ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300

ลานนาโพสต์

เบอร์โทรศัพท์ 054 325 068
แฟกซ์ 054 325 068
อีเมล lannapost54@gmail.com
เว็บไซต์ www.lannapost.net
ที่อยู่ เลขที่ 341 สามแยกเวียงทอง ตำบลสวนดอก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52000

หนังสือพิมพ์สมิหลาไหม

เบอร์โทรศัพท์ 074-356-805
แฟกซ์ 074-356-805
อีเมล samilatimes@yahoo.com
เว็บไซต์ www.samilatimes.co.th
ที่อยู่ เลขที่ 41 ถนนคลองเรียน 2 ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

หนังสือพิมพ์สมุทรปราการโพสต์

อีเมล wiboon_news@hotmail.com
เว็บไซต์ www.samutprakanpost.com
ที่อยู่ เลขที่ 276/271 หมู่ที่ 1 ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ 10290

หนังสือพิมพ์สี่ทิศ

เบอร์โทรศัพท์ 055-711-715
แฟกซ์ 055-711-715
อีเมล ok4chanal@hotmail.com
ที่อยู่ เลขที่ 15 ซอย 7 ถนนเทศบาล 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 62000

หนังสือพิมพ์เสรีชนนิวส์

เบอร์โทรศัพท์ 055-303-815 ถึง 17
แฟกซ์ 055-303-815, 055-303-816
อีเมล tuk.first.love.2@gmail.com, tukfirstlove@hotmail.com
ที่อยู่ เลขที่ 57/27 ถนนพระองค์ดำ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 67000

หนังสือพิมพ์เสรีราษฎร์

เบอร์โทรศัพท์ 081-272-8436
อีเมล siwa707@hotmail.com
ที่อยู่ เลขที่ 153/37 ซอยประตู่ขาว 2 ถนนพัฒนาการคูขวาง ตำบลคลัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

หนังสือพิมพ์เสียงใต้รายวัน

เบอร์โทรศัพท์ 076-212-949, 076-222-780, 076-212-751
แฟกซ์ 076-223-751
อีเมล siangtai@hotmail.com
เว็บไซต์ www.siangtai.com
ที่อยู่ บริษัท เสียงใต้รายวัน จำกัด เลขที่ 1/25 ถนนเทพกระษัตรี ตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต 83000

หนังสือพิมพ์เสียงเสรี

เบอร์โทรศัพท์ 055 880 219
แฟกซ์ 055 880 219
อีเมล tim_bua@hotmail.com
เว็บไซต์ www.siangsereetak.com
ที่อยู่ หจก.จุฑาวัลย์ เสียงเสรี เลขที่ 599 56/5 หมู่ 10 ตำบลน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดตาก 63000

หนังสือพิมพ์ส่องใต้

เบอร์โทรศัพท์ 081 959 5403
อีเมล 222satun@gmail.com
ที่อยู่ เลขที่ 714 หมู่ 7 ซอยคลองซุด 25 ถนนเพชรเกษม ตำบลคลองซุด อำเภอเมือง จังหวัดสตูล 91000

หมากแข้ง

เบอร์โทรศัพท์ 042-246-642
อีเมล makkhaeng.ud@gmail.com
เว็บไซต์ www.makkhaeng.com
ที่อยู่ เลขที่ 26/24 ถนนวัฒนานูวงศ์ ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

หนังสือพิมพ์หัวหินสาร

เบอร์โทรศัพท์ 032-512-345
แฟกซ์ 032-511-109
อีเมล huahinsarnnews@gmail.com
เว็บไซต์ www.huahinsarn.com
ที่อยู่ บริษัท หัวหินสาร จำกัด เลขที่ 74/4-5 ถนนแนบเคหาสน์ ตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77110

อีสานบิซ ออนไลน์

เบอร์โทรศัพท์ 043 236 275
แฟกซ์ 043 236 274
อีเมล esanbiz.th@gmail.com
เว็บไซต์ www.esanbiz.com
ที่อยู่ เลขที่ 238/8 ห้อง H8 โอโซนวิลเลจ ถนนเทพารักษ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

24 ปี สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

เจ้าของ

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

The National Press Council of Thailand (NPCT)

538/1 ถนนสามเสน แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 02-668-9900, 02-243-5697

โทรสาร 02-243-5697

Website : www.presscouncil.or.th

E-mail : info@presscouncil.or.th

บรรณาธิการ

รศ. ดร. สุภัฏญา บุรณเดชาชัย

กองบรรณาธิการ

1. ผศ. ดร. วิไลวรรณ จงวิไลเกษม
2. นายศักดิ์สิทธิ์ วิบูลศิลป์โสภณ
3. นายปราเมศ เหล็กเพ็ชร
4. ดร. พรรษาสิริ กุหลาบ
5. ผศ. ดร. ประกายกาวิล ศรีจินดา
6. ผศ. ดร. สกฤษี ศรีสารคาม
7. ดร. เอกพล เขียรถาวร
8. อาจารย์ปาจารย์ ปุรินทรวงกุล

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

กิจกรรมในรอบปี สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ร่วมกับ สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ จัดอบรมพัฒนาเว็บไซต์ข่าวภูมิภาค ให้กับสมาชิกภูมิภาค โดยมีสมาชิกจากทุกภาคทั่วประเทศ เข้าร่วมการอบรม เมื่อวันที่ 12 มี.ค. 2563

คณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ร่วมกับองค์กร Cofact และ Centre for Humanitarian Dialogue (HD) จัดเสวนาออนไลน์ Media Forum ครั้งที่ 11 เรื่อง “เสรีภาพบนความรับผิดชอบยุคโควิด-19 สื่อไทยยืนอยู่จุดไหนในสายตาประชาชน” เมื่อวันที่ 21 พ.ค. 2563

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค Centre for Humanitarian Dialogue (HD) และ Cofact ร่วมกันจัดงานเสวนาออนไลน์ Media Form ครั้งที่ 12 เรื่อง “ข่าวไม่ใช่ละคร : เส้นแบ่งอาชญากรรมเสมือนจริง” เมื่อวันที่ 24 ก.ค. 2563

ท่านปัญญาสิทธิ์ ธรรมวงศา เลขานุการเอก (ข่าว วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว) สถานเอกอัครราชทูตแห่ง สปป.ลาว ร่วมรับประทานอาหารพูดคุยแลกเปลี่ยนสถานการณ์ ระหว่างประเทศไทย กับ สปป.ลาว กับ นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ที่ อาคารสมาคมนักข่าวฯ เมื่อวันที่ 4 ส.ค. 2563

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ร่วมงานแถลงข่าวเปิดตัว “Chatbot และชุมชนโคแฟค สานต่อภารกิจปฏิรูปสื่อยุคดิจิทัล” โดยมีตัวแทนจากภาคีต่าง ๆ เข้าร่วม ณ Space Connect ชั้น 3 Clazy Cafe เมื่อวันที่ 28 ส.ค. 2563

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติเข้าร่วมเสวนาออนไลน์ จัดโดยเครือข่ายสภาสื่อมวลชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asian Press Councils Network หรือ SEAPC-Net) ในหัวข้อ “Southeast Asia Journalism in New Normal Era: The Need for Media Partnership” เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูลความเคลื่อนไหวในแวดวงวิชาชีพสื่อมวลชนที่กำลังเผชิญหน้ากับความท้าทายจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เมื่อวันที่ 17 ก.ย. 2563

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี เปิดรับฟังความคิดเห็นจากองค์กรสมาชิกส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค สื่อโทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ เรื่องการเปลี่ยนจากสภากาหนดังสื่อพิมพ์แห่งชาติ เป็นสภากาหนดังสื่อมวลชนแห่งชาติ เพื่อให้สามารถดูแลจริยธรรมของสื่อมวลชนได้อย่างครอบคลุม ทั้งสื่อวิทยุ โทรทัศน์ ออนไลน์ และหนังสือพิมพ์

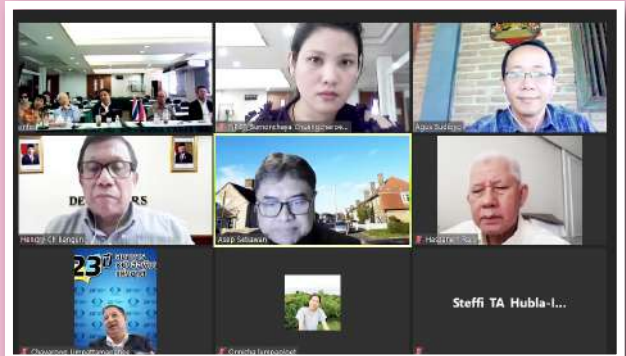
นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภากาหนดังสื่อพิมพ์แห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่ประธานสภากาหนดังสื่อมวลชนแห่งชาติ นำคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนากิจการสื่อ เข้าพบผู้บริหาร นสพ. เดลินิวส์ โดยมี นางสิริวรรณ พันธุ์ปรีชากิจ คณะกรรมการบริหารรับผิดชอบบรรณาธิการบริหาร นสพ.เดลินิวส์ นายปารเมศ เทตระกุล คณะกรรมการบริหารรับผิดชอบบรรณาธิการบริหาร และนาย นต รุจิรวงศ์ เลขาธิการคณะกรรมการบริหารฯ ร่วมหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเสนอแนวทางการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ โดยความร่วมมือระหว่างองค์กรสื่อ และองค์กรสมาชิก เมื่อวันที่ 9 ธ.ค. 2563

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ จัดประชุมทวิภาคีกับสภาสื่อมวลชนติมอร์เลสเต (Timor-Leste Press Council) ผ่านระบบออนไลน์ (Zoom) โดยทั้งสองฝ่ายได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และผลกระทบที่มีต่อสื่อมวลชน รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงขององค์กรกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนทั้งสองประเทศ เมื่อวันที่ 26 พ.ย. 2563

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ เข้าร่วมประชุมสามัญประจำปี (ออนไลน์) ของเครือข่ายสภาการสื่อมวลชนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ SEAPC-Net เพื่อสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และกำหนดแผนงานของปีหน้า โดยมุ่งเน้นไปที่การขยายเครือข่าย SEAPC-Net และการจัดสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเสรีภาพและจริยธรรมของสื่อมวลชนในภูมิภาค เมื่อวันที่ 11 ธ.ค. 2563

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ นำโดยนายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ จัดการประชุมทวิภาคีประจำปีกับสภาสื่อมวลชนอินโดนีเซีย (Press Council of Indonesia) ผ่านระบบออนไลน์ เมื่อวันที่ 26 พ.ย. 2563

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ นำคณะอนุกรรมการฝ่ายวิชาการ เข้าพบ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อนำเสนอโครงการวิจัย การปรับตัวขององค์กรข่าวเพื่อความอยู่รอดทางธุรกิจและบทบาทหน้าที่ต่อสังคม เมื่อวันที่ 7 ม.ค. 2564

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ร่วมกับสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ และ สหภาพแรงงานกลางสื่อมวลชน จัดเสวนา “ทำข่าวอย่างไร ให้ปลอดภัยในสถานการณ์โควิด? เซฟทั้งชีวิต เซฟทั้งสังคม” ผ่านทางแอปพลิเคชันซูม เมื่อวันที่ 19 มิ.ย. 2564

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ จัดการเลือกตั้งคณะกรรมการ สมัยที่ 1 ตามธรรมนูญสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. 2563 ที่บัญญัติให้มีการเลือกตั้งในส่วนของวิชาชีพสื่อ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทสมาชิกผู้ก่อตั้ง และประเภทสมาชิกสามัญ เมื่อวันที่ 9 ก.พ. 2564

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

แสดงความยินดีครบรอบวันก่อตั้ง องค์กรสมาชิก สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

แสดงความยินดีครบรอบ 60 ปี นสพ. ตงฮั่ว

แสดงความยินดีครบรอบ 74 ปี นสพ. บางกอกโพสต์

แสดงความยินดีครบรอบ 48 ปี บ้านเมืองออนไลน์

แสดงความยินดีครบรอบ 15 ปี ดาราเดลี

แสดงความยินดีครบรอบ 65 ปี นสพ. สากล

แสดงความยินดีครบรอบ 34 ปี นสพ. กรุงเทพธุรกิจ

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

แสดงความยินดีครบรอบ 19 ปี คม ชัด ลึก

แสดงความยินดีครบรอบ 26 ปี นสพ. สยามธุรกิจ

แสดงความยินดีครบรอบ 24 ปี นสพ. ไทยโพสต์

แสดงความยินดีครบรอบ 18 ปี โพสต์ทูเดย์

แสดงความยินดีครบรอบ 21 ปี โลกวันนี้

แสดงความยินดีครบรอบ 41 ปี นสพ. ฐานเศรษฐกิจ

แสดงความยินดีครบรอบ 12 ปี นสพ. ผู้จัดการ 360°

แสดงความยินดีครบรอบ 13 ปี อีสานบิซ

เพราะเราตระหนักดีว่า **อากาศ** และ **ไฟฟ้า**
มีความ **สัมพันธ์** และ **สำคัญ**
ต่อทุกชีวิตมากแค่ไหน

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)
จึงมุ่งมั่นดำเนินการกิจและผลิตไฟฟ้าอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ฉลากประหยัดไฟฟ้าเบอร์ 5
ยกระดับการใช้พลังงาน
อย่างชาญฉลาด

ห้องเรียนสีเขียว
และศูนย์การเรียนรู้ กฟผ.
ขยายเครือข่ายการเรียนรู้สู่สังคม

ระบบตรวจวัดคุณภาพอากาศ
ในกระบวนการผลิตไฟฟ้า

โครงการปลูกและรักษาป่า
พื้นที่เทียบเท่าสนามฟุตบอล
100,000 สนาม

ผลักดันการใช้
นวัตกรรมยานยนต์ไฟฟ้า
ลดการเผาไหม้เชื้อเพลิง

ส่งเสริมการผลิตไฟฟ้า
จากพลังงานหมุนเวียน
ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
ที่ทันสมัย

พนักค่าสังพันธมิตร
จัดทำ **Application/Platform**
และติดตั้ง **Sensor** ตรวจวัดคุณภาพอากาศ
ภายใต้โครงการ **Sensor for All**

ร่วมสร้างอากาศบริสุทธิ์ เพื่อลมหายใจแห่งอนาคต

กฟผ. ผลิตไฟฟ้าเพื่อความสุขของคนไทย #EGATforALL

ห่วงแค่วัน ก็ดูแลไหวค่ะ

Super Health

ความคุ้มครองสุขภาพแบบเหมาจ่าย คุ้มครองยาวถึงอายุ **99 ปี**

Elite Health

วงเงินความคุ้มครองสูงสุด

20-100 ล้านบาทต่อปี

D Health

วงเงินความคุ้มครองสูงสุด

1-5 ล้านบาท

ต่อการรักษาแบบผู้ป่วยในครั้งใดครั้งหนึ่ง

• ความคุ้มครองของสัญญาเพิ่มเติมต้องไม่เกินระยะเวลาเอาประกันภัยของกรมธรรม์ประกันชีวิตที่สัญญาเพิ่มเติมแนบท้าย การพิจารณารับประกันภัยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของบริษัทฯ
• สัญญาเพิ่มเติมการประกันภัยสุขภาพแบบ ฮีลิก เซลล์ ต้องซื้อแนบท้ายกรมธรรม์ โหนดใหม่เท่านั้น • สัญญาเพิ่มเติมการประกันภัยสุขภาพแบบ ดี เซลล์ ต้องซื้อแนบท้ายกรมธรรม์ที่มีผลบังคับใช้
• โปรดศึกษารายละเอียดความคุ้มครอง เงื่อนไขและข้อยกเว้นก่อนตัดสินใจทำประกันภัย

โทร. **1766** ตลอด **24** ชั่วโมง
muangthai.co.th [Facebook](https://www.facebook.com/muangthai) [Instagram](https://www.instagram.com/muangthai) [YouTube](https://www.youtube.com/muangthai) MuangThaiLife

PTT INSIGHT

รูปแบบใหม่ ที่จะทำให้
เรื่องพลังงาน
กลายเป็นเรื่องง่าย

“พร้อมกับการใช้งาน
ที่ง่ายขึ้น ตอบสนอง
การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง
และแม่นยำ”

Insight

เลือกติดตามประเด็นที่คุณสนใจ

Highlight

เนื้อหา และข้อมูลที่กำลังอยู่ใน
กระแส ความสนใจในช่วง ๆ นั้น

Chat Bot

ระบบถาม - ตอบที่จะตอบสนอง
ต่อคำถามจากคุณได้อย่างรวดเร็ว

Image Search

ค้นหาด้วยภาพเพื่อให้ได้ข้อมูล
ตรงกับความต้องการ

FAQs

ถาม - ตอบประเด็นเรื่องพลังงาน
ต่างๆ ให้เข้าใจยิ่งขึ้น

Dark Mode

ช่วยถนอมสายตา โดยเฉพาะใน
การใช้งานในที่แสงน้อย

ไทย
ประกัน
ชีวิต

รางวัลแห่งแรงบันดาลใจ

รางวัลจากหลากหลายสถาบันที่ได้รับ ทั้งระดับสากลและระดับประเทศที่มอบให้กับ **ไทยประกันชีวิต** ล้วนมาจากแรงบันดาลใจของบุคลากรทุกระดับที่มุ่งมั่นเติมเต็มคุณค่าของชีวิตให้กับผู้เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะลูกค้าและสังคมไทย

ขอบคุณทุกความเชื่อมั่น และความไว้วางใจ เรายังคงยึดมั่นการดูแลทุกชีวิตอย่างดีที่สุด ผ่านการพัฒนามาตรฐานการดำเนินงานธุรกิจระดับสากล สร้างความมั่นคงทางการเงิน และพัฒนาศักยภาพบุคลากรสู่ความเป็นมืออาชีพ เพื่อให้ไทยประกันชีวิตเป็น **“ทุกคำตอบของการประกันชีวิต”** สำหรับทุกคน

รางวัลที่ได้รับ

- รางวัลบริษัทประกันชีวิตที่มีการบริหารงานดีเด่น อันดับ 1 ประจำปี 2562 จากสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)
- Grand Stevie Award 2020 จาก International Business Awards (Stevie Awards) ประเทศสหรัฐอเมริกา
- Brand of the Year 2020-2021 จาก World Branding Forum ประเทศอังกฤษ
- Best Life Insurance Company, Thailand, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 จากนิตยสาร World Finance ประเทศอังกฤษ
- CSR Initiative of the Year 2020 Thailand จาก Insurance Asia Magazine ประเทศสิงคโปร์
- Asia Responsible Enterprise Awards 2020 จากสถาบัน Enterprise Asia ประเทศสิงคโปร์

60 ปี
ไทยออยล์

“
เชื่อมโยง
คุณค่า
สู่สังคม
”

ไทยออยล์ ภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการ
สร้างความมั่นคงทางด้านพลังงานให้กับประเทศ
และสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทย
มาอย่างยาวนาน เรามุ่งมั่นและทุ่มเทในการผลิต
ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและปิโตรเคมี เพื่อตอบสนอง
ความต้องการในชีวิตประจำวัน เชื่อมโยงส่งผ่าน
คุณค่าเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยทุกคน

บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)

Hi! 9
To Meet You

เปิดให้บริการแล้ววันนี้! เดอะไนน์ เซ็นเตอร์ ทิวานนท์
พร้อมเป็นเพื่อนบ้านใหม่ที่อบอุ่นและรู้ใจของคุณ

☎ 02-777-8888

www.bangkoklife.com

ปีแอลเอ แฮปปี้ เฮลธ์ รักษาครบ คุ้มครองคุ้ม

ห้องเตียง
มาตรฐาน
ทุก รพ.⁽¹⁾

วงเงินสูงสุด
5 ล้าน
บาท/ครั้ง⁽²⁾

เพิ่มวงเงิน
คุ้มครอง
3 โรคร้าย⁽³⁾

มีค่าล้างไต
รังสีรักษา
เคมีบำบัด

• ก่อนโทรและจ่ายค่าเงินคุ้มครองเป็นไปตามที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ • โปรดศึกษารายละเอียดความคุ้มครองและจ่ายค่าเงินก่อนการตัดสินใจทำประกันภัย • (1) ห้องพักเตียงระดับเบื้องต้นของ รพ. ในประเทศไทย • (2) วงเงินคุ้มครองสูงสุดต่อการพักรักษาเป็นผู้ป่วยในครั้งใดครั้งหนึ่งสำหรับแผน 3 • (3) 3 กลุ่มโรคร้าย มะเร็ง หัวใจ หลอดเลือดสมอง

กรุงเทพ
ประกันชีวิต
BANGKOK LIFE

HAPPY MONEY

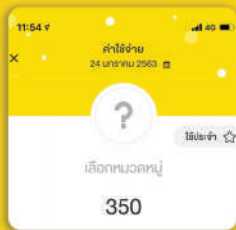
Application

แอปพลิเคชัน บริหารจัดการเงิน สร้างเงินออมให้ทุกเป้าหมายชีวิต

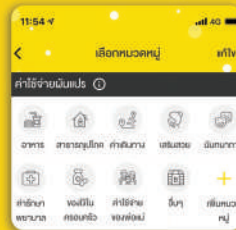
กด +

เพิ่มรายได้
หรือค่าใช้จ่าย

จด

จำนวนเงิน
ที่ได้มา หรือใช้ไป

เลือก

หมวดหมู่
ที่ต้องการ

บันทึก

แล้วเสร็จ
1 รายการ

ดาวน์โหลดได้แล้ววันนี้

ฟรี!

www.set.or.th/happymoney

เพราะบ้านในวันนี้ คือพื้นที่ความสุขในทุกๆวัน

ผ่อนสบายสูงสุด
40 ปี

โครงการบ้าน รอส.เอเพื่อคุณ

ดอกเบี้ยปีแรก

2.86% ต่อปี

ปีที่ 2 = 3.86% ต่อปี

ปีที่ 3 = *MRR - 1.29% ต่อปี

วงเงินกู้ไม่เกิน 3 ล้านบาท

>> ยื่นกู้และอนุมัติตั้งแต่วันที่ ถึง 30 ธันวาคม 2564

>> ทำนิติกรรมภายใน 30 ธันวาคม 2564

ยกเว้น ค่าธรรมเนียม
การยื่นกู้

ข้อมูล ณ วันที่ ก.พ. 64

หมายเหตุ: ปีที่ 4 เป็นต้นไป = *MRR-0.75% ต่อปี

• วงเงินในโครงการมีจำนวนจำกัด • เงื่อนไขอื่นๆเป็นไปตามระเบียบธนาคาร • อัตราดอกเบี้ยลอยตัว *MRR = 6.150% ต่อปี ประกาศ ณ วันที่ 25 พ.ค. 63

รางวัลเกียรติยศ แห่งความภาคภูมิใจ ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ ปี 2562 - 2563

แบ่งเบา ทุกภาระเรื่องเงิน

ลดดอกเบี้ยเหลือ
0.93% ต่อเดือน*

ดอกเบี้ยถูก แค่ همینละ

3.25 บาท ต่อวัน

✓ ฟ่อนไถ่บาน 36 งวด

✓ วงเงินสูงสุด 3 ล้านบาท

สำหรับสมาชิกใหม่ที่สมัครบัตรเครดิตเงินสด KTC PROUD
และได้รับอนุมัติ ตั้งแต่วันที่ 1 พ.ค. 64 - 31 ส.ค. 64

รับอัตราดอกเบี้ยพิเศษ 0.93% ต่อเดือน*
สำหรับยอดเงินโอนก้อนแรก แบบฟ่อนชำระรายงวดตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไป

*อัตราดอกเบี้ยฯ ค่าณวนแบบลดต้นลดดอก (Effective Rate) 19.99% ต่อปี หรือ เปรียบเทียบเป็นอัตราดอกเบี้ยฯ
คงที่ประเภทการ (Flat Rate) 0.93% ต่อเดือน โปรดศึกษารายละเอียดและเงื่อนไขเพิ่มเติม

สมัครด่วน
3 ช่องทางสะดวก

www.ktc.co.th/ktcproud

KTC PHONE
02 123 5000

KTC PHONE 02 123 5000

KTC Real Privileges

@KTC_Card

KTCcard

KTCPrivilege

www.ktc.co.th

bangchak
Group

ผู้นำการเปลี่ยนแปลงผ่านด้านพลังงาน

บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) กลุ่มธุรกิจพลังงานไทยชั้นนำ มีการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืนควบคู่ไปกับการดูแลสิ่งแวดล้อมและสังคม พร้อมมุ่งสร้างความมั่นคงด้านพลังงานให้กับประเทศ

เป็นระยะเวลาเกือบ 4 ทศวรรษ ที่กลุ่มบางจากฯ ได้เติบโตจากการดำเนิน ธุรกิจโรงกลั่นน้ำมันในประเทศไทย ขยายและปรับเปลี่ยนธุรกิจ ให้มีความหลากหลายและสมดุล โดยมุ่งเน้นการใช้นวัตกรรมสีเขียว จนก้าวสู่การเป็นผู้นำด้านการเปลี่ยนผ่านด้านพลังงาน ที่มีการดำเนินงานอยู่ในนานาประเทศทั่วโลก

กลุ่มบางจากฯ มุ่งมั่นดำเนินธุรกิจตามแนวคิด การดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน (Environmental, Social, Governance: ESG) และยึดการดำเนินธุรกิจ ภายใต้ BCG Economy Model (Bio, Circular, Green Economy) เพื่อสร้างมูลค่า คุณค่า และ ความยั่งยืนให้กับบริษัทฯ และผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย

www.bangchak.co.th

ฝากทิ้ง

E-Waste กับพีไปรษฯ อุ่นใจถึง AIS

เอไอเอส ร่วมกับ ไปรษณีย์ไทย ให้คนไทย “ฝากทิ้ง” E-Waste กับพีไปรษณีย์
ง่ายๆ ไม่มีค่าใช้จ่าย และที่สำคัญ E-Waste จะถูกนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี

2 ขั้นตอนง่ายๆ

1. เตรียม E-Waste ทั้ง 5 ประเภท

ได้แก่ มือถือ/แท็บเล็ต, สายชาร์จ, หูฟัง, พาวเวอร์แบงก์ และแบตเตอรี่มือถือ
และนำใส่กล่อง พร้อมเขียนหน้ากล่อง “ฝากทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์”

2. ฝากทิ้ง กับพีไปรษณีย์

ที่มาส่งจดหมาย หรือพัสดุ ที่บ้านได้เลย โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

ฝากทิ้งง่าย!
กำจัดถูกวิธี
ฟรีค่าใช้จ่าย!

รายละเอียดเพิ่มเติม

พลังการให้ อยู่ในมือคุณ

ทุกครั้งที่ใช้จ่าย
เท่ากับคุณได้ให้ศิริราช

#ทุกการใช้จ่ายคือการให้

บัตรเครดิตสมาร์ท ทีพีเอ็น แรมบิท ศิริราช และบัตรเครดิตวีซ่า แพลทินัม ศิริราช ธนาคารกรุงเทพ
ทุกยอดการใช้จ่ายผ่านบัตร ธนาคารร่วมบริจาค 0.2% ให้คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

บัตรเครดิต สมาร์ท ทีพีเอ็น แรมบิท ศิริราช

- ธนาคารร่วมบริจาคให้คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล 100 บาท เมื่อสมัครบัตรใหม่ และค่าธรรมเนียมรายปีทุกปีต่อไป ธนาคารร่วมบริจาค 50 บาท
- รับความคุ้มครองประกันภัยอุบัติเหตุเงินสูงสุด 200,000 บาท รับประกันภัยโดยบริษัท กรุงเทพประกันภัย จำกัด (มหาชน)
- เดินทางสะดวกด้วยแรมบิท เพียงเติมเงินสามารถใช้เป็นบัตรโดยสารรถไฟฟ้า BTS และรถด่วนพิเศษ BRT

ค่าธรรมเนียมแรกเข้า 100 บาท/บัตร ค่าธรรมเนียมรายปี 599 บาท/บัตร (ค่าบริการบัตรเดบิต 374 บาท/บัตร ค่าบริการสิทธิประโยชน์ด้านประกันภัย 225 บาท/บัตร)

ดูรายละเอียดผลิตภัณฑ์และสิทธิประโยชน์บัตรได้ที่

บัตรเครดิตวีซ่า แพลทินัม ศิริราช ธนาคารกรุงเทพ

- แลกคะแนนสะสมทุก 1,000 คะแนน แทนเงินสด 100 บาท โดยธนาคารร่วมสมทบเพิ่มเท่ากับจำนวนเงินที่บริจาค
- บริการแบ่งชำระ Be Smart ดอกเบี้ย 0% ระยะเวลา 3 เดือน สำหรับค่ารักษาพยาบาลที่ศิริราช
- บริการสำรองที่จอดรถพิเศษ ณ โรงพยาบาลศิริราช ปิยมหาราชการุณย์

ดูรายละเอียดผลิตภัณฑ์และสิทธิประโยชน์บัตรได้ที่

สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ ธนาคารกรุงเทพ หรือโทร. 1333 www.bangkokbank.com

เงื่อนไขเป็นไปตามที่ธนาคารและศิริราชกำหนด

ขอบคุณ
ที่ทำให้เราเป็น
อันดับ

ขอบคุณ

ที่ทำให้เราเคียงข้าง และก้าวไปด้วยกัน

วิริยะประกันภัย
THE VIRIYAH INSURANCE

Thaiyarnyon Caravelle T69

รุ่นพิเศษ สำหรับเจ้าของธุรกิจ หรือ ผู้บริหารระดับสูง มี Glass Partition ระหว่างห้องโดยสาร เพื่อความเป็นส่วนตัว และความปลอดภัยด้านสุขอนามัย

Thaiyarnyon Caravelle

The Luxury Conversion Van

หรูหราเหนือระดับกับยนตรกรรมสำหรับผู้นำ สะท้อนสุนทรียภาพ ความสะดวกสบายที่สมบูรณ์แบบ

ห้องโดยสารกว้างขวาง ดีไซน์หรู วัสดุคุณภาพระดับพรีเมียม ระบบ Infotainment ล้ำสมัย การตกแต่งประณีตและพิถีพิถัน ใส่ใจในทุกรายละเอียด พร้อมมาตรฐานความปลอดภัยสูงสุดตลอดการเดินทาง จาก Volkswagen เยอรมนี

เติมเต็มความสมบูรณ์แบบเหนือระดับอีกขั้นด้วย Option ใหม่ล่าสุด เครื่องฟอกอากาศ Thaiyarnyon Premium AP ให้คุณเลือกติดตั้ง Built-in มาเป็นพิเศษภายในรถ เพื่อมอบอากาศสะอาดบริสุทธิ์ ตลอดการเดินทาง

Thaiyarnyon Caravelle T6 Touring

รุ่นใหม่ล่าสุด สำหรับครอบครัว ไม่มี Glass Partition ระหว่างห้องโดยสาร เพิ่มพื้นที่ภายในห้องโดยสารให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ใช้เพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์

บริษัท ไทยยานยนต์ อินเตอร์เชลล์ จำกัด
ผู้นำเข้าและจัดจำหน่ายรถยนต์
Volkswagen Caravelle
อย่างเป็นทางการรายเดียวในประเทศไทย

โชว์รูมและศูนย์บริการไทยยานยนต์
สาขาพระราม 9 และ สาขาสุวรรณภูมิ
02-216-8888
www.thaiyarnyon.com

Facebook

LINE